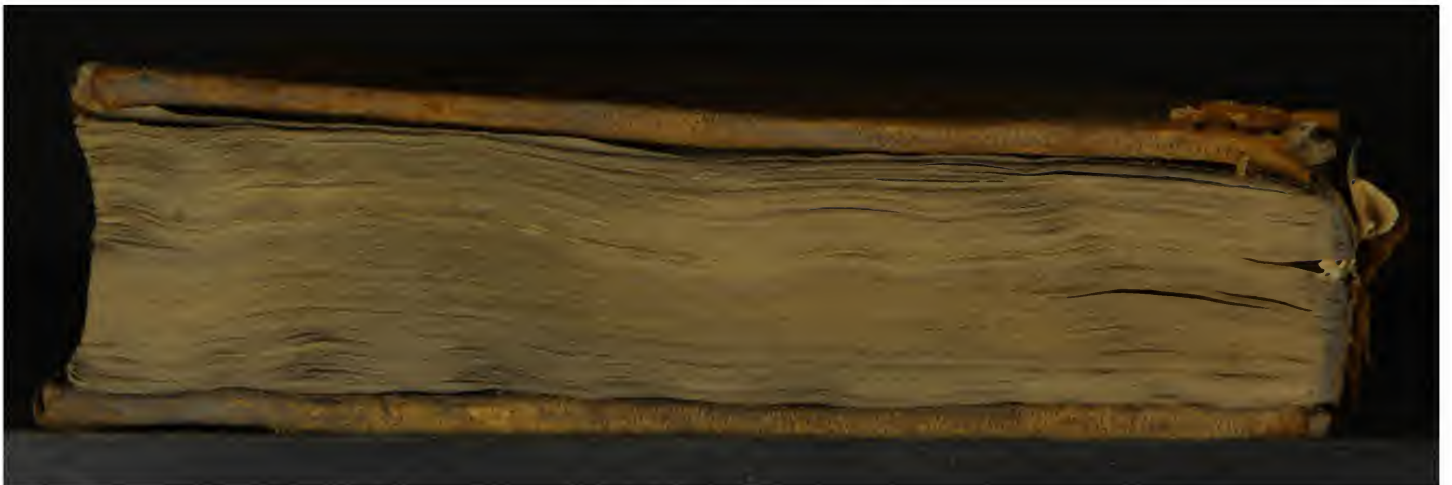

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CINAQCL 2.0.365/a

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.365/a

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.365/a

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.365/G

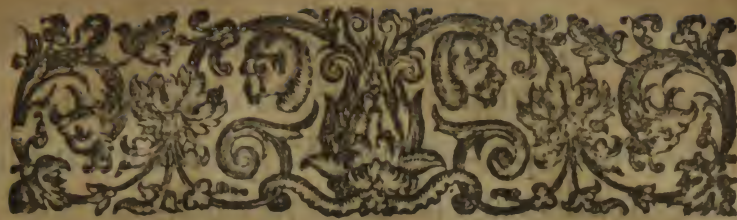
TESSERA
ROMANA,
AUTHORITATIS
PONTIFICIÆ.

Adversus Buccinam *THOMÆ*
ANGLI, & Classicum Heterodoxorum.

Authore *P. Fr. Francisco* à Sancto Augustino Macedo Franciscano Observante Lusitano, Conimbricensi, Magistro Artium & Theologiæ Professore, Christianissimorum Galliarum Regum Annæ Matris & Ludovici XIV. Concionatore, & Consiliario : Joannis IV. Lusitaniæ Regis Historiographo Latino.

Londini Excudebat *R. Norton*, 1654.

SANCTISSIMO PATRI
DOMINO NOSTRO
INNOCENTIO PAPÆ.

X.

Uem mihi alium Patronum optarem, Beatissime P. quam qui cum maximè patrociniū deberet, posset item addere Patrociniū dignitatem. Et quidem is tu es Innocenti Sanctissime, qui unus & jure teneris officij ad Pontificiam causam suscipiendam: & ob muneris splendorem, personæ que amplitudinem, plurimùm vales ad eam magnoperè illustrandam. Nil igitur aut iniquum, aut indignum à Sanctitate Tuâ postulo: cum & justum sit, quod é re Pontificia est, tueri;

A 2

et

& decorum, lumen ei dignitatis afferre. Et
quidem tot tamque præclaræ dotes sunt tuæ,
ut magnum prælidium, & splendorem, si te
privatam adoptarem & citra dignitatem, Pa-
tronum, operi attulisses. Ecquis enim te no-
bilitate illustrior? ingenio acutior? indole
celsior? iudicio maturior? moribus gravior?
Quàm tu vitæ integer! quàm sceleris purus!
quàm ab avaritia alienus! In superos Reli-
giosus: in miseros pius: in pauperes effusus.
Intra magnanimitatem mansuetus: intra
mansuetudinem magnanimus: gravis juxtà
& comis: urbanus, & severus: humanus,
& incorruptus: in dubiis certus: in adver-
sis constans: in secundis moderatus. Unus
tu tot tamque diversas virtutes genio beato
non ferebas modo, sed etiam proferebas.
Par omnibus animus Orbis theatrum ad-
mirationis implevit. Provocavit spectandi
avidus tuam in scenam, produxitque perso-
nem. Eam sic egisti, ut commotam ex-
pectationem superares. Evolare cum pos-
ses, ire per gradus ad dignitatis Apicem
maluisti: non quòd gradibus indigeres; sed
quòd

quòd ipsi te gradus optabant, ut nullus
virtute tuà vacuus esset : eâque ascendentes
erudiret. Ita singulos institisti, ut necesse
esset te ipsum contrahere, & de magnitu-
dine tua adimere, ne mensuram gradûs ex-
cederes. Sacros Magistratus omnes ita ges-
sisti, ut nulli non natus viderere. Quàm in
providendis rebus prudens ! quàm in ad-
ministrandis dexter ! quàm in gèrendis in-
dustrius ! quam in conficiendis felix ! Vo-
ta hominum non implebas tantùm, sed
etiam præveniebas : Minus erat quod op-
tabant, quàm quòd tu repræsentabas. Nem-
pe ideam apud te perfectæ virtutis, quam
nemo exprimendo æquaret, effingebas. Ita-
que humanos egressus terminos, quæ à
Christo instituta sunt munera provocabas.
Nuntium sic egisti, ut Angelus viderere.
Nemo tibi obnuntiavit : quòd Evangelia
nuntiares. Jam te Cæli Portæ ambiebant,
ut earum in te cardo verteretur. Per has
patefactus ad Pontificatum aditus est. Pur-
pureus Pater intraisti, citra fulmina, intra Si-
dera: imo & ultrà potestate iturus. In supre-
mo

mo Christi solio, Petri Cathedrâ, consedisti, tam aptè, ut & tu ad illam, & illa ad te facta videretur. Columbam & invenisti, & attulisti. Et quoniam nascenti Christo Pax arriserat, Oleam, Pacis symbolum, Columbæ addidisti. Pastor Agnorum: sed tam similis Agnis, ut *Innocentij* quoque nomen amares. Fortè Agnum præstitisti, quòd Pastor pro Grege Victima futurus esses. Huic tu nobiliorem tui partem impendisti: vigilando, laborando, protegendo, dirigendo. Leoni Adversario ad Caulas rugienti, easque circumventi, strenuè restitisti. Lupos raptores, quos improba mentis rabies stimulabat, avertisti: gregem integrum, intactum que servasti. Ac non eum ab externa solum vi tutum: sed à domesticis etiam malis liberum reddidisti. Ambitione dejectâ: oppressâ Avaritiâ: Integritate revocatâ: Fide restitutâ. Obstructi à te sunt omnes aditus ad ea vitia, quæ Greges solent corrumpere. Fraudes, dolos, simulationes, profusiones, rapinas, luxum: nec minus exemplo, quam lege. Nihil in tuo sacro imperio fluxum: nihil remissum: nihil dissolutum: omnia

nia certa, constantia, incorrupta. Quæ duæ res continere homines in officio solent, Præmium rectè, Supplicium secùs factorum, te Pontifice, maxime valent, valebunt que. Juris amans, veri assertor, æqui vindex honesti laudator, decori studiosus, vitiorum hostis sordium que haberis.

*Hâc Rem Romanam nullo turbante tumultu
Arte regis.*

Et Romanæ Sedis dignitatem auctoritatè que tueris; nullâ quippe illæ re magis, quàm virtute Pontificum & sustinentur, & conservantur. Id cum ego animadvertissem, & occasionem de Authoritate Pontificia scribendi nactus essem, non potui non Sanctitati Tuæ opus consecrare: cum quod privata virtutes suadebant, publica dignitas exigere. Quòd autem exiguum sit illud, & tenue, id cum subitæ meæ ex Anglia profectio, & imbecillitati ingenij, id est, partim fortunæ, partim naturæ assignandum quibus, moderari mihi non licet. Sed utranque excusabit honestas & dignitas Causæ, cum præsertim Decorum sit in media Anglia, in ipsa Arce
ac

ac Corde Regni, Inter juratos ac præcipuos Romani Pontificis hostes Authoritatem ejus dignitatemque tueri: quod sane & ad vim Veritatis significandam, & ad veniam à te mihi impetrandam conducet. Id unum quippe mihi propositum est: Veritatem sine furo, sine spe, sine lenocinio, & colere, & profiteri. Hoc animo sum, Sanctissime Pontifex *Innocenti*, ut, quæ hic scripsi de Authoritate Pontificia, paratus sim meo sanguine confirmare. Quod ad Ecclesiam attinet, nil ego ei salubrius optare possum, quàm ut te diu Pastorem habeat: tibi que id, quod Augusto olim Roma apprecata, eveniat *Seruis in Cælum redeas*, ut dum vivis, Superos tecum præsentibus habeamus.

Valeat Sanctitas Tua ad Fidei præsidium, ad Religionis splendorem: ad Ecclesiæ ornamentum.

LONDINO.

Servus Sanctitatis Tuæ minimus

Frater Franciscus à Sancto
Augustino Macedo.

LECTORI OPTIMO.

Rostquam Appendicem ad Buccinam Thomæ Angli oblato Lituo refutavi, & hic cum plausu à Viris Catholicis & piis exceptus est, rogarunt me quidam ex ipsis, ut opellas omnes Authoris recognoscerem, & doctrinam in ijs traditam examinarem, quòd ob illam ex parte Author minus apud Catholicos benè audiret. Feci animo candido, & recto, non ut insectarer, læderemve personam: quam & amo propter virtutem, & propter eruditionem colo: sed ne siquæ essent pravæ in eo opiniones erroneæque sententiæ, illæ tanti obtentu nominis invalescerent, & Reipub. Christianæ officerent: Quod in Anglia maximè timendum erat, ubi Heterodoxi dominantur, qui siquis ad eos Catholicus opinando.

¶

opinando accederet, animos sumpturi essent, & majore vi Romanam Ecclesiam oppugnaturi. Itaque suscepto studio legi opuscula quædam Authoris, & comperi non vanam fuisse Catholicorum de illo suspicionem. Incidi quippe legendo in nonnullas pravæ perversas que sententias quibus hæreses suas Heterodoxi confirmare possent. Et quoniam omnes nunc ego jam in provinciam ad navigandum in Lusitaniam confutare non poteram, unam elegi capitalem, quod ad caput Ecclesiæ, id est Romanum Pontificem, attinebat. Cujus Authoritatem Thomas Angelus in Tractatu suo de Tribus virtutibus Theologicis ita infringit, ut ansam præbeat Heterodoxis gloriandi, quod ad Castra à Romano-Catholicis sua Thomas Angelus penè transferit: secumque, nisi apertè reclamant, alios deduxerit. Quare communem causam nomine omnium Angliæ Catholicorum suscepi: eumque mihi refellendum proposui, & alacritatem Hæreticorum inhibui, impetumque repressi. Atque ut aptius id, & clarius efficerem, sententiam Authoris, uti ab eo tradita erat, productis duobus integris Paragraphis (sic appellat) exhibui

bui, tum ut de mea in citandis erroribus fide,
tum de veritate doctrinæ in refutandis consta-
ret. Et quoniam non tam mihi cum Thoma
Anglo privato homine, quam cum ea, quam induit
agit que in Heterodoxa scena persona, contentio
futura erat, paulo latius stylum effudi, & rem
copiosius explicavi, ut quod occasione unius ho-
minis impugnando dicerem, ad omnes prorsus
Heterodoxos pertineret: ut in eo se peti sentirent
à quo se tectum iri sperabant. Plures institu-
eram quæstiones, ac unam de Authoritate Pa-
pæ circa Indulgentias, quam ad tres Articulos
jam provexeram (Sunt enim ea in re multi &
graves Thomæ Angli errores) sed indictâ
mihi in Lusitaniam profectioe coactus fui in-
termittere, & opus penè imperfectum relinque-
re. Sed quoniam audio eum mihi fore respon-
surum, in patria, responso accepto, commodius &
inchoata perficiam, & nova reponam. Cumque
ille militari usus sit inscribendo voce Buccinæ,
& ego antea non ineptè lituum attulerim, nunc
aptissime Tesseram adduco, quæ nota est mili-
taris, & teste Poeta.

It bello Tesseræ signum.

*Cæterum id pro meo in Patriam meam Amore
lector, te monitum volo: Proprium Lusitanæ
gentis esse: Fidem Romano Catholicam in-
ter exteros propagare, & inter hostes defen-
dere.*

PARAGRAPHUS XVII.

*Quomodo Privilegium Petri maneat in
successoribus.*

EX dictis de Romanæ Ecclesiæ infallibilitate, evidens fit, Privilegium *Petri* fuisse ipsi personale, condistinguendo eum contra cæteros Apostolos; non autem condistinctè contra suam Ecclesiam: & sic intellectum, esse necessarium & summè proficuum Ecclesiæ: Privilegium autem *Personale*, quod comminiscuntur Moderni, e quo habeat Papa condistinctè ab Ecclesiâ suâ Spiritum quendam prophetiæ, per quam præmissis quibusdam conditionibus, ex speciali Spiritus sancti dono, non possit in definitione suâ errare, esse prorsus superfluum: Cùm hoc donum quod explicuimus, in Ecclesiam Romanam collatum, abundè suppleat quicquid universali Ecclesiæ desicit vel molestum evadit; hoc est, congregationes frequentes Conciliorum Oecumenicorum. Interea enim veritates

B

ad

ad fidem Catholicam spectantes, magno cum momento decidi possunt sine magnâ difficultate, quando unius civitatis clerum in eâdem civitate colligi nihil molesti est: sed si superfluum est, etiam non minus inutile est: tum quia dum ex solâ probabilitate & Theologorum placitis pendet ipsa persuasionis potentia; id est, quam authoritatem habeat; nêminem cogit; neque habet effectum ad quem excogitatum est.

Sed præterea tot subjacet conditionibus invisibilibus, et non facilè sentiendis; ut ex eo quoque capite omne robur deperdat. Quando enim aut quomodo infallibilitas sequatur Personam Papæ, non convenit ipsis ejus Authoribus; aliis requirentibus ut in Concilio Universalis; Aliis ut saltem in Provinciali; aliis ut in confessu Cardinalium; aliis ut in conventu Doctorum præsideat; aliis tandem ut prudenter & maturè rem discutiatur; Aliis ut per alios hoc præstet, ipse divinum duntaxat calculum ex aliquâ prædictorum suppositione demittat. Horum autem pars difficilis, & sine fructu est, ut conciliorum Congregatio, quâ positâ, vigor papalis determinationis marcescit: Concilio enim tribuitur Actio, non Papæ: Pars nulli insigni crediturum parti innotescere potest: Nulla etenim possunt esse adeo expressa Bullæ verba, ut fidem faciant Papam vel vidisse, nedum audivisse lectam, vel totam legisse. Notum est enim pleræque ex formæ vi, multa ex Ministrorum affectu & suggestionem, nonnulla fraude vel negligentiam irrepere.

pere. Quæcumque verò sint, esse modos quibus Papales aures oblerentur, ne audiantur nedum corrigantur.

Sed nec servit hujusmodi Privilegium illi intentioni Scriptorum, quæ fortassis illud comminiscendi primam originem dedit: puta, ut infallibilitas Ecclesiæ defendatur, neque opus sit aliquorum Conciliorum erroribus oblinendis laborem impendere. Longè enim magis acceptabile est homini ratione utenti, Congregationem orbis terrarum non errare, quàm unum singularem hominem. Sed & decreta Conciliorum majori diligentia & labore perficiuntur, quàm Papalia; neque error sine notoreitate incidere potest; neque sunt de quæstiunculis a deo obviis & occurrentibus; neque tam frequentia & quotidiana & surreptioni obnoxia, quàm madata Principis alicujus: etsi restringantur ad præsentiam Papæ in Concilio Universali, rursus redduntur ex eo capite parum efficacia ad utilitatem Ecclesiæ; propter infrequentiam; & infallibilitas magis ad concilia referetur; quia Concilia non nisi in casibus notoriis Errores incurrun.

Adde quòd hujusmodi Privilegium nullum fundamentum habet vel in Sacris Scripturis, vel in sanctis Patribus. Cum enim consuetudo Antiquorum Pontificum fuerit, decreta ad alias partes transvehenda (maximè si de rebus fidei tractarent) non nisi in Conciliis, vel in consensu Cleri Romani statuere: Sed & ipse Clerus in absentia Romani

4

Pastoris vel interregno responsa reddere non distulerit; Nihil quod vel in divinis libris, vel illustribus Patribus reperitur, necessariò vel de more Ecclesiastico potest intelligi de Personâ Pontificis, secretâ à suo Clero, sed ut in ipso & per ipsum definiente.

Expende quoque quòd non possit sustineri, nisi violando leges & naturæ & gratiæ: Naturæ, quoniam & Philosophia & inductio & experientia firmat omnem particularem hominem errori & falsitati & peccato subjectum esse: Gratia quoque docet generaliter naturam humanam esse & deceptioni & peccato obnoxiam; & neque ab uno, neque altero, nisi actu & fallibiliter in particulari exemptam. Hi verò Theologi volunt Papas regulâ generali in certis articulis esse ab errore exemptos; cum tamen exemptio ab errore difficilior sit exemptione à peccato, et eam præsupponat; prudenter enim iudicaturò necesse est nullam pravam inclinationem circa objectum vel actionem habere; à peccato autem et imprudentiâ eximere Papas, nemo dum, quod sciam, aggressus est.

Est hoc Privilegium in sese intrinsecè miraculosum; in quo Deus supra naturæ vires, et contra leges gratiæ, sese exercent: et propterea neque asserendum, neque credendum sine speciali revelatione, qualem in Universali scimus nullam esse: si particularis allegetur, petendum est miraculum in confirmationem: et si specialium revelationum ad dogmata Ecclesiastica infirmitatem plerique satis agnos-

agnoscant. Præterea Pontificum errores & contradictiones sunt manifestæ, & quæ excusari cum verecundiâ non possint: maximè si non de actu, sed de sensu Ecclesiæ, an fuerint possibiles, ut Liberij, & Fœlicis, & Honorij, & Vigilij, Sergij, & Formosi, Joannis vigesimi secundi, & Nicolai, & plurium aliorum: quos si excusare velis, ad conjecturas & vana commenta recurrere oportet, ut rem de sese incredibilem & inutilem sustineas: & te faciliùs ridiculum, quam rem ipsam plausus meritoriam reddas.

Sed quid potest adferri adversus Concilia ipsa Universalia, quæ Honorium & Vigilium notant? Quid ad Pontifices agnoscentes eorum errores & condemnationem? fortassis esse deceptos? Velim, sed quid ad rem? numquid poterant in hoc decipi, utrum Papa possit errare necne? num potest negari quod acceptaverint Papam erravisse, sive re, sive per errorem? Hoc ex ipsis Conciliis & Pontificum acceptatione in totam Ecclesiam permanavisse; & à totâ Ecclesiâ constanter retentum esse? ex hac Ecclesiæ persuasione in ipso jure Canonico expressum esse Papam posse propter hæresim deponi? Sed & Juris Antistitibus hoc esse quasi principium, & inter ipsosmet Theologos contra quos disputamus, pro communi sententiâ esse receptum? Quod quomodo cum suâ sententia compossibile faciant, ipsi mugimentar. Num Papas velint pro mentali hæresi, vel pro non publicata, vel absque eo quòd sint pertinaces,

vel quo alio effugio per aliquam hæresim non hæreticam depositionem mereri? certè grossis hominibus, ex quibus Ecclesia plerumque constat, & ex quibus me non eximo, non potest non videri, sensum Ecclesiæ esse personam Papæ posse hæresim promulgare. Tandem consideretur quod ex quo opposita sententia cæpit radices in Ecclesia figere, evuluit Conciliorum præsertim generalium frequentatio. Verè enim si Spiritus sancti afflatus est Pontificiis decretis infallibiliter affixus, quorsum Episcoporum absentis & itineribus conturbandus est totus mundus? qui neque ad hunc ipsum afflatum aspirare post labores & pericula possunt, nisi decreta sua subjiciendo Sanctæ Sedi, & hoc agendo, quod sine iis & eorum fastidio fieri potest. Maneant itaque in Ecclesiis suis, & hanc novitatem prædicent populis, quicquid ex successoris Sancti Petri ore derivatum est, aperire cæcorum natorum oculos, tamquam si ab æterna de fluxisset sapientia.

Quoniam itaque Apostolorum exemplo & institutione Concilia ad sanitatem gentium congregata sunt, & eorum legibus & dictatis tot sæcula stetit & roborata est Ecclesia, sententia quam impugnamus tam formidanda est, ne Ecclesiam in ruinam & exitium trahat, quàm omni probatione & fundamento inanis est & incerta. Quæ diximus contra hanc sententiam, ex parte non minùs valent contra eos qui ponunt in Conciliis vel generalibus, vel regionalibus, vel etiam in Congregatione Ec-

rle-

clesiæ Matricis, immediatum quendam supra eorum quæ conspiciuntur connexionem, invisibilem influxum sine quo infallibilitatem non intelligunt. Hujusmodi enim commenta cum sint stupenda; & portenta, non aliàs quàm quando necessarium est ut appareant à Deo facta, patrari in Theologicis dictum sit; non sine speciali revelatione fidem merentur, & detrahunt sapienti Ecclesiæ ædificationi à Deo, & Christo Domino in prima institutione præstandæ: & propterea sunt rejicienda.

PARAGRAPHUS XXII.

*Solvuntur Argumenta ponentium Personam
Successoris Petri esse regulam
fidei.*

ARgumenta pro Papali inerrabilitate multa sunt, ex autoritate & ratione elaborata; sed nisi me fallit animus, nullum quod pro Papâ prout contra suam Ecclesiam distinguitur, cum aliquâ verisimilitudine militet. In quibusdam sanctorum testimoniis, & quidem efficacissimis, Romana Ecclesia nominatur, in reliquis Episcopus Romanus, vel aliquid æquivalens. Sed ubi Episcopus contra Clerum seu Ecclesiam con-

distinguitur.

distincta Persona exprimaturs esse, nihil prorsus invenio. Dices referri in successionem Petri hanc infallibilitatem; Petro autem ut Personæ collatam esse auctoritatem quâ potiebatur. Respondetur ex successione quidem Petri manere privilegia Romano Pontifici, sed non ea quæ erant privilegia Personalia ipsius; sicut neque Personalia privilegia cæterorum Apostolorum manserunt suis successoribus. Privilegia itaque quæ manserunt, erant privilegia *Petri non Simonis*; id est, ea quæ data sunt ei cum nomine *Petri*, hoc est, ea quæ habuit quasi in familiâ Christi, seu respectu aliorum Apostolorum, seu quatenus in Apostolatu prælatus est cæteris; hoc est, quatenus Episcopus primæ Ecclesiæ. Itaque & promissa & data sunt ei ratione suæ Ecclesiæ; vel potius prophetata de Ecclesiâ ipsius, sed nomine & Personâ *Petri*. Quid enim, ut ex præsentis quæstione non recedamus, insulsius dici potest, quàm *Petrum* accepisse incrrabilitatem respectu cæterorum Apostolorum, quasi cæteri errare potuissent, & post separationem ad *Petrum* pro instructione redituri, postquam plenitudinem Spiritus sancti ad orbis magisterium accepissent?

Neque refert, quod *Paulus* accessit ad *Petrum*, collaturus cum ipso Evangelium, ne fortè in vacuum, ut ipse loquitur, curreret vel cucurrisset. Nam neque ad solum *Petrum* accessit, sed etiam ad *Jacobum* & *Joannem*, hoc est, ad Ecclesiam, neque phrasis illa aliud significat, quàm ut collata

ta

ta cum ipsis Evangelizatione suâ, ostenderet & ipsis, & iis quibus prædicaverat & prædicaturus erat, sese idem Evangelium prædicare quod cæteri Apostoli; de quo, ut docet Augustinus, suspectus erat. Quale enim est eum, qui jactat suum Evangelium neque ad hominem, neque per hominem esse, quique illud in Paradiso, seu in tertio cælo, id est, in superiori regione aëris coram à Christo accepisset, de eo dubitare? Unde etiam dicitur quòd dederunt ei dextras; quod fratrum & sociorum est, non superiorum & mittentium in Apostolatam. Quæ itaque de Conciliis diximus, tum quoad testificationem, tum quoad specialem affluxum Spiritus Sancti, etiam de Papâ pronuntiata esse intelligantur. Et sic ab hâc difficultate de Ecclesiæ Regulâ quoad fidem expediti sumus, si moneamus & nosmetipsos & alios ad quos hæc examinare spectabit, hanc quæstionem de Regulâ Fidei, non esse ejusdem rationis cum aliis quæ in Theologiâ tractantur. Cæteræ enim quasi privatæ sunt, hæc publica & universalis: in cæteris si erretur, error non ultra suam materiam extenditur: in hâc si erres, omnes materias in dubium vocas, & universam Ecclesiam in exitium, quantum in te est, trahis.

Sic lugubria experimenta nos docent, omne Hæreseon genus ex eo trahere originem, quòd Sacram Scripturam, vel certè privatum Spiritum pro Regulâ fidei statuunt. Tantundem est, si quis vel Concilia, vel Papam citra justas leges, hoc est,

C

est,

est, aliter quàm per modum testium, pro Fidei authoribus statuat. Clarum enim est, eo ipso talem Theologum subicere totam Ecclesiam cuilibet errori pro fide suscipiendo, quem Concilium vel Papa modo illegitimo proposuerit. Quare si certitudo fidei in integrâ Ecclesia sit basis & fundamentum totius vitæ Christianæ, & subsistentia speci futurorum omnibus fidelibus; evidens fit, quodcumque aliud crimen vel scelus longè minus & inferius esse propagatione talis doctrinæ. Dico incendia templorum, violationem Sacrarum Virginum super aras, conculcationem venerandi corporis Christi, tandem immissionem Turcæ vel Antichristi in regiones Christianas. Omnia enim hæc damna sunt corporalia, & fidem à sensibus, non ex animis tollunt; sed propagatio talis doctrinæ ex naturâ suâ ex ipso animo evellit ipsi Ecclesiæ universali fundamenta omnia salutis. Ponat itaque manum suam supra cor suum quisquis sententiam Romæ datam, non contentus usque ad obedientiam premere, fidei subjectionem flagitat; & severissimam indignissimamque servitutem Ecclesiæ totius cervicibus imponere audet. Et videat quanto scelere se implicat, & quam rationem supremo judici facinoris adeo temerarij in exitium Universæ Ecclesiæ machinati, se redditurum expectare debeat.

Sed & comparo Regulæ Fidei corruptionem per Hæreticos, & hanc quæ per Concilij vel Papæ ejectionem supra omne quod dicitur Deus Ecclesiæ accidit;

accidit; & video comparationem esse, qualis est ulceris in cutem, ad aliud in ipsa viscera erumpens. Hoc enim maturatione suâ occidit hominem, virus in vitales partes effundens; illud vero sese purgando sanatur. Sic dum corruptio in regulâ fidei est in quodam extrinseco, ejiciuntur ei adhærentes, & sana manet Ecclesia. Sed quid fiet his morbis qui capiti & cordi Ecclesiæ sese affigunt? num separari poterunt? non periclitantur ipsa Principalia membra veneno suo pollueri? Verum est quod in Concilio Universali minus periculi est; tum quia rarò congregatur; tum quia maturè res agitur, & per multorum selectas manus; tum quia non adeò ei vacat rebus levioribus attendere, neque facilè circumvenitur: quorum opposita omnia obsident & circumstant Papam, & propterea majus est de eo periculum.

Mihi satis est pronunciasse Opinionem tenentem Papam personaliter, & ut distinguitur à suâ Ecclesiâ, si est falsa, vel potiùs quia nullum fundamentum habet, non posse non esse Hæreticam vel potius Archihæreticam, & ex naturâ rei Matrem & Matricem infinitorum & spurcissimorum errorum: & ex Theologorum Scriptis ferro & foco exterminandam, non argumentis revincendam, quæ nullum habet neque habere potest fundamentum. Quæ enim argumentationes idoneæ sunt quotidiano miraculo, adeò à naturâ haustæ & in Universos propagatæ apprehensioni adverso; contra Patrum & Conciliorum & totius Ecclesiæ Do-

B 2

cto-

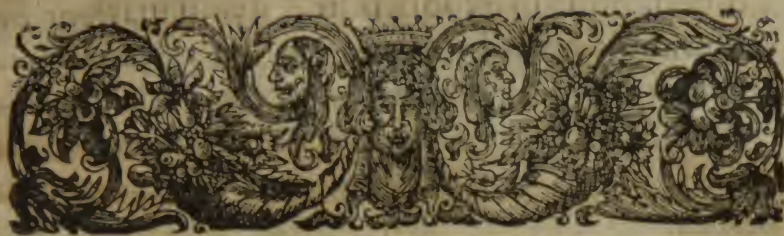
&torum perpetuum sensum, evincendo? Ne quis
 tamen propinquitate dictorum fallatur, monen-
 dus est lector, hoc effatum nihil obstare potestati
 Papali, quæ ex imperio & potestate gubernativa
 pendet, quo minùs possit prohibere & interdicere
 sententias sub quibuslibet pœnis: sed dumtaxat
 respicere potestatem definitivam & fidei artifi-
 cem.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

CAPUT

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

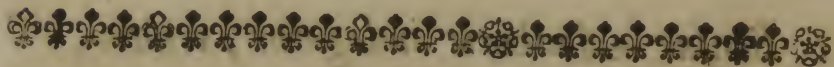
CAPUT UNICUM.

*Sensus Authoris indagatur, eruitur,
Proponitur.*

UM nihil tam sit arduum atque difficile quàm alienos, cum obscuro, & tecti sunt sensus inspicere, & hic, quem refuto Author, naturâ vaser, stylo durus, dictione horridus, methodo inconditus sit, & in hoc maximè opusculo obscuritatem affectarit, quòd vellet errores quosdam suos occultè spargere, & sparsos obruere, ne deprehendantur; & extarent, ut postea sensim irreperent, serperentque diu multumque in horum quæ adduxi, Paragraphorum sensu investigando, & aperiendo laboravi.

Quippe qui & Officij esse ducam, fidem in referendo servare; & conscientia, sensum non extorquere, nec extortum ad errorem traducere. Id ex Augustino, cujus me discipulum palàm profiteor,

teor, didici quo nemo difficilior fuit in credendis, nemo benignior in exponendis, nemo patientior in tolerandis erroribus hæreticorum: quod primis contra Pelagium scriptis apparet. Sic & affectus & institutus sensa in his Paragraphis Thomæ Angli contenta, summa cum fide interpretor & produco.

PARAGRAPHUS XVII.

PARTE I.

Primū ait Privilegiū Petri, quod Par. 22. *Inerrabilitatē* appellat, fuisse personale Petri condistinquendo eum contra ceteros Apostolos: id est, independentē à cæteris Apostolis, ita ut sine illorū consultatione, & consortio posset certè, & infallibiliter definire. Addit. *Non autem condistinctè contrā suam Ecclesiam.* Id est, dependentē ab Ecclesia eam Inerrabilitatem accepisse: ut nihil nisi illā & sociā & consultrice certum & infallabile statuere posset.

PARTE

 PARTE II.

NEgat in N. Summo Pontifice successore *Petri* esse illud Privilegium independenter à Romana Ecclesia; quippe quod concessum sit Ecclesie Romanæ, non ipsi Pontifici Romano: & contrariam Sententiam appellat infra *Commentum Modernorum*. Quid autem intelligat per Ecclesiam Romanam docet, tum hic duobus Paragr. tum manifestius Paragrapho xvi. aiens: Esse Clerum Romanum, id est, *Papam in Congregatione Parochorum Romanorum*, qui sunt Cardinales.

Aggreditur deinceps infirmare huiusmodi Privilegium Personale. Primò ex dissensione Authorum in eo statuendo. Secundò ex surreptione errorum qui possunt contingere, sive ob incogitantiam & negligentiam *Papæ*; sive ob *Ministrorum machinationes & fraudes*.

 PARTE III.

PErgit elevare *Papæ* auctoritatem anteferendo ei Concilia: quæ liberiora vult esse à subreptione & errore: cum constent ex multis: nec
Præ-

Præsentiam Papæ desiderat, tum quòd ea parum
 utiliserit, tum quòd supervacanea: cum quod sit
 certò, constanterque definitum, id Concilio potius
 sit, quàm Pontifici assignandum.

P A R T E. IV.

NEgat hujusmodi Privilegium ullum habere
 in Sacris Literis, vel Patribus fundamen-
 tum. Suadet ex eo quod tempore Inter-
 regni ob mortem Papæ, vel Schisma, in Clero
 Romano residet illa facultas definiendi; quæ sine
 Pontifice datur, cum sine Clero Pontifici non
 detur.

P A R T E V.

INducto eo Privilegio violari Leges naturæ, &
 Gratiæ. Naturæ, quòd nemo homo non falli-
 tur. Gratiæ quod nemo non peccat. Utro-
 que autem Pontifex liberatur, cum homo sit.

Parte

PARTE VI.

AIT Rem esse incredibilem : nec de ea nisi aut Revelatione , aut miraculis constare posse : quæ comperta non sunt. Errores deinde Summorum Pontificum commemorat qui negari & excusari nequeant. Itaque Papas & in hæresim posse incidere, & eam promulgare, & ob eam deponi affirmat.

PARTE VII.

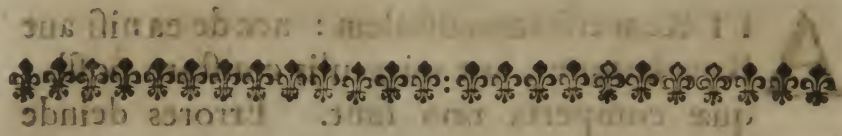
Queritur hoc Inducto Privilegio tolli necessitatem Conciliorum Generalium. Nam si Decreta Pontificia sunt Divina quædam Oracula, non sunt ea à Conciliis petenda. Unde ea tantum novitas ab Episcopis prædicanda, & omnino Concilia omittenda.

PARTE VIII.

Taxat hanc sententiam tanquam inanem & perniciosam Ecclesiæ, quod Concilia ab Apostolis instituta,

D stituta,

stituta, & commendata evertat. Ac demum statuit. Nullum prorsus esse Divinum influxum, id est, *Afflatum Spiritus Sancti* in ulla Concilia, vel Generalia, vel specialia, ne dum in Papas: atque adeo hæc mera esse commenta.

SENSUS PARAGRAFI XXII.

PARTE I.

Confirmat in Persona Papæ nullum Infallibilis authoritatis Privilegium inesse: sed Clero Romano ad id omnino indigere: & sibi in hoc est consentiens.

PARTE II.

AIT, Ex eo quod Papa sit Successor *Petri*, non frui hoc Privilegio: cum Personalia Privilegia *Petri* non transferint ad successores. Sed ea tantum quæ nomen & sedem *Petri* sequebantur. *Petrum* tamen non per se, sed ratione Ecclesiæ suæ illud Privilegium accepisse.

Parte

 PARTE III.

STatuit nil Petro supra Cæteros Apostolos au-
 thoritatis collatum. Eum *Fratrem & soci-*
um esse. Neque inter Apostolos quicquam quoad
 authoritatem interfuisse. Judicat verò producto
 exemplo *Pauli omnes æquales* extitisse quòd in eandem
 Ecclesiam omnes pariter coaluissent.

 RELIQUO PARAGRAPHO XXII.

EXaggerat vehementer imò & hyperbolicè Er-
 rorem astruentium hujusmodi Privilegium
 Definiendi veritates Fidei concessum Summis
 Pontificibus. Ait *Pestiferum, Exitiosum Ecclesiæ*
Esse. *Eo everti fundamenta Fidei, imponi jugum*
Catholicæ Religioni, induci Antichristi superbiam:
 neque hæc nota liberat eos qui Conciliis Univer-
 salibus idem Privilegium attribuunt, licet plus hæc
 quam Pontifices fidei, & authoritatis habeant:
 nec tam sint errandi periculis obnoxia. Concla-
 dit monendo Lectorem nolle se quicquam detra-

D 2 here

here Potestati Papæ quâ Ecclesiam gubernat; & vetat ne quâ prava sententia invalescat. Sed hujusmodi tantum Potestatem definit. vana & Fidei artificem infirmare.

Summa Sententiarum est.

1. Privilegium Infallibilis Authoritatis, si quod est, non Petro, nec successoribus immediatè, nec Personaliter, concessum, sed Romano Clero, & ab eo dependere.

2. Hoc Privilegium non esse certum Influxum, & Afflatum, nos Assistentiam dicimus, Spiritus Sancti, atque adeo esse incertum & fallibile.

3. Papam non solum hæresim posse admittere, sed etiam promulgare.

4. Concilia tum Generalia, tum Privata obnoxia esse erroribus.

5. Pontificem multò minus, quam Generale Concilium, & Romanam Ecclesiam, id est, Clerum authoritatem habere.

6. Concilium non modo Papæ Confirmatione non indigere, imò ipsum per se ac sine ulla Papæ dependentia veritates definire. Illæ v. totidem Authoris Conclusiones sunt. Istud v. ex illis deductum & sequens.

7. Tandem Censet Hæresim esse turpissimam & perniciosissimam: Affirmare Papam etiam ut successorē Petri habere Infallibilem in definiendis Controversis Fidei Authoritatem.

Hæc

Hæc summâ fide erui, & aperui. Nunc ad singula confutanda accedo, & id agens manifestius ostendam has sententias, & Authoris esse, & Errores esse: ut nemini dubium sit *Thomam* & ita sensisse, & sentiendo errasse. Disputando propriè contra ipsum, & disputationem aptè ad Hæreticorum confutationem convertam: Et quid in hac Controversia sit tenendum, perspicuè exponam.

QUESTIO I.

De Authoritate Papæ.

ART. I.

*Fueritne in Petro Infallibilis
Authoritas?*

DUO nobis Catholicè dat *Thomas*, quæ negant Hæretici. Alterum *Petrum* Romanum Episcopum, & Pastorem ejus Ecclesiæ, et Cæterarum Orbis Caput Principemque fuisse. Alterum *Petrum* Successores eâdem in sede & munere habuisse, eosque haud dubiè Romanos Pontifices,

tifices esse. Quod utrunque Hæretici adeò impudenter negant ut fuerint qui Romæ Petrum fuisse negarint cum Veleno, et Franco, quemadmodum tradit Cano de locis. lib. 6. cap. 8. & Maldonatus in Joannem. c. ult. De quibus ego sic judico, si argumentis urgantur, ne admittant Romanos esse Pontifices Romam ipsam urbem esse negaturos. Gratulor igitur Thomæ, quod animum mihi ademit adversus hosce duos Errores pugnandi: contra quorum Authores pugnat *Orbis Terrarum*, tanquam *insensatos*.

Igitur accepto, quod dat Catholicè Thomas, propria quæstio superest. De Authoritate Petri Romanique Pontificis. At primum removeo *nebulam Analogiæ, qua septus* infert se noster hic Author, non satis distinguens inter Regulam Fidei, & Judicem Controversiarum Fidei, perinde ac qui harum Judex sit, cum & Regulam Fidei esse oporteat, uti apparet ex tractatione hujusce quæstionis à Paragr. XI. ad XXI II. In quo ille vehementer errat, cum multum inter utrumque interfit. Est enim Regula Ratio quædam veluti idea ad quam Judex intuenso judicium suum dirigit accommodatque, ut rectè de re sibi proposita judicet. Itaque Regula judice superius quiddam est, ac vim ei imperantis habet. Estque Æterna, & immutabilis, & ab Errore prorsus aliena. Ac liquet Exemplo Judicis in Causa Forensi, qui jus consulit, & legi auscultat, ut secundum eam ferat sententiam. Quam differentiam & similitudinem cum apud me ratiocinando formassem, inveni postea in

P. Be-

p. Becano in Summa Theolog. Scholasticæ tract. de tribus virt. Theolog. c. 7. & Tomo. 5. Controvers. in Apolog. contra Gard. & in Manuali. l. 1. c. 5. Atque id ego ex Augustino didiceram, cujus ea est, & habetur. dist. 4. cap. in istis, sententia. *Non licet Judici de legibus judicare, sed secundum ipsas.* Igitur Regula Fidei est Sacra Scriptura, & Apostolica Traditio. Judex Controversiarum Pontifex, & Concilium Generale legitimum; quem admodum deducitur ex Cajetani doctrina de Primatu Pontificis, & Cano de locis, & Suario in *Defensione Fidei*, & Cardinali Perronio in *Controvers. cum Jacobo Rege Angliæ*, & Bellarmino de Romano Pontifice, & Martino Becano libris & locis à me citatis. Ex quibus hic ait: Theologos id omnes confirmare.

Unde sublatâ Analogiâ Thomæ: locus est quaestioni excitatæ. Habueritne Petrus, et habeat Pontifex ejus successor facultatem definiendi res Fidei instar Judicis, quoties de iis controversia inciderit? sitque illius infallibilis Autoritas? Heterodoxi omnino negant. Thomas Angelus ita concedit, ut palàm videatur dare, occultè verò deneget. Nam non vult uni Personæ tantum inesse Fidei, ut publicam et solennem fidem faciat; et necessariò exigit concursum et consilium Ecclesiæ. Deinde ne hac quidem inritâ Capituli cum membris societate admittit veritatem infallibilem, cum fateatur, etiam Universale Concilium posse errare. Tantum illud Apostolorum cum

cum Petro excipit, hoc enim verum, et infallibile esse non inficiatur. Sed remotis Apostolis, si Petrus cum Clero Romano, id est, Ecclesia sua, aliquid de Fide determinaret, significat Thomas Decretum illud non fore de Fide; quia Privilegium illud non erat personale Petri, sed cum Ecclesia sua conjunctum et hærens: cum autem Ecclesia sua ex illo Clero Romano constaret, ac ille neget in illo Concilio Generali aut Provinciali adesse infallibiliter Spiritum Sanctum, sequitur Petrum cum suo Clero Romano destitui certa et infallibili veritate. Quod autem Generalibus ille conciliis deneget Afflatum Spiritus Sancti, et supponat errare posse, nec quicquam licere de Fide definire, et uti credendum proponere, docet Thomas perspicue Paragr. 21. ubi detorquet sensum loci illius celeberrimi Actorum 7. *Visum est Spiritui Sancto, & nobis: ne de Assistentia, Spiritus Sancti, qualem inquit, fingunt Theologi, debeat intelligi.* Ex quo apparet Romanam cum Petro Cleri societatem, cum non esset Universale Concilium, multo minus authore Thoma Anglo Authoritatis & Fidei habituram, quam ipsum Concilium: in quo vix ab eo certa & infallibilis autoritas admittitur.

Adversus hanc Sententiam statuo. Fuisse in Petro Authoritatem infallibilem ad docendum & Potestatem ad definiendum, cui error subesse non potuerit. Id autem sic probo. Primum celebri loco Matth. 16. *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam* acceptis Patrum expo-

expositionibus & inter se collatis ac perpenfis.
 Plures aiunt: Super ipsum *Petrum* Ædificandam
Ecclesiam, ita ut *Petrus*, qui & *Petra* Fundamen-
 tum à Christo, qui Prima, & Principalis *Petra*
 erat, in qua *Petrus* ipse niteretur, esset institutus.
 Ita Clemēs Romanus in *Epist. ad Jacobum*, Anacle-
 tus *Epist. 2. & 3.* Hyppolitus in lib. de Consum-
 mat. mundi. Dionysius in *Epist. ad Timoth.* Ter-
 tullianus. lib. de Præscript. & lib. de Pudicitia.
 Cyprianus in *Epist. ad Jubaianum.* & in *Epist. ad*
Cornelium. Origines *Hom. 5. in Exod.* Basilus in
c. 2. Isai. & *Homilia 2. de pœnit. lib. 2. contra Eu-*
nomium. Nazianzenus *orat. de moderat. in di-*
sput. servanda. Orat. 26. Epiphanius in *Ancho-*
rato. Hilarius *Canone 16. in Matth. & lib. 6. de*
Trinit. & Psalmo 131. Ambrosius lib. de *Fide. c.*
3. Psal. 40. & Sermone 6. de Var. actionibus. &
Serm. in Cathed. S. Petri. & Serm. 11. de Sanctis
& in Hymno Laudum Dominicæ. Chrysostomus
hic Hom. 55. & Hom. 2. in Psal. 50. & Hom. 9. de
Pœnitentia. Hieronymus *Epist. ad Marcellam. ad-*
versus Montan. & lib. 1. contra Jovinianum. Dia-
logo 1. contra Pelagianos. (De Magno Augusti-
no seorsim dicam) Pacianus Epist. 3. ad Sympro-
nianum. Cyrillus Hierosolymit. *Catechesi 18.* Cy-
 rillus Alexandrinus lib. 2. in *Joan c. 12.* Theophy-
 lactus *Lucæ 22. & idem & Euthymius cum Chry-*
 sostomo super locum istum *Matthæi. Psellus apud*
Theodoretum. l. 3. in Cantica. Maximus. Homil.
1. in Natali Petri. Prosper. lib. 2. de vocat.
 E gent.

gent. c. 28. Leo Epist. ad Episcopum Viennensem, & Epist. ad Geminianum. & Serm. 2. de Apostolis Petro & Paulo. Gregor. Epist. ad Mauritium Augustum, et in alia ad Eulogium Episcopum Alexandrinum 6. lib. Epistol. 37. Isidorus lib. 2. de Officiis Ecclesiast. c. 5. et lib. de vita et mor. Sanctor. c. 69. Petrus Chrysologus Serm. 107. Laurentius Justinianus lib. de obedientia c. 12. Concilium Chalcedonense totum: et alij apud Caiet. de Primatu. Et Bellarm. et Valent. et Becanum in Controuers. et Canum. de locis, et Suarium in Defensione Fidei. Perronem, Echium, Roffensem, Sanderum, Stapletonum, et ceteros præclaros Novatorum Antagonistas. Consulendus verò est gravis Author. Gratianus, in suo Decreto dist. 12. 21. 22. et sequent. et summus Theologus et Interpres Maldonatus in caput 16. Matthæi ad istum locum.

Hi Patres Personæ Petri Sententiam addicunt, ut ea propriè significetur per Petram, et designetur. Idque indicat illud *Tibi*: et illud, *Tu Petrus & super hanc Petram*. Nam Hebraicâ Chaldaicâ et Syriacâ lingua, quarum unâ Matthæus scripsit Evangelium, utrunque et masculinum et Fœmininum genus Petra significat: atque adeo uno et eodem nomine Petrus et Petra dicitur. Unde bellâ agnominatio, et pulcher ex ea sensus existit, cum homini Petro; quod est proprium Saxi *Petræ* uno eodem que nomine cum virtute reddatur: ut homo in vicem et munus *Petræ* transeat. Contra quam Calvinus in-

fulsè

fulsè, et inscitè dixit, cum et agnominacionem non viderit, & leporem sustulerit.

Verum quia in *Petra* non nuda persona, sed ejus et virtus, et dignitas, munusque attendebatur, nec solius naturæ humanæ cujus individuum erat *Petrus*, sed Spiritualis etiam & moralis conditionis ratio habenda erat, multi ex his quos citavi Patribus, & aliis, Fidei, & muneri *Petri* illam sententiam accommodarunt: non quod negarent de *Petro* intelligi; sed quod in eo rationem spiritua-lem & moralem, ob quam illud est Elogium meritus, quod ad successores quoque pertinere posset, considerarunt. In quo sensu Excelluit Divinum Augustini ingenium, quo nemo rem melius aptiusque exposuit, ut mox aperiam. Igitur Hieronymus hic, Hilarius lib. de Trinit. Gregor. Nyssen. lib. contra Judæos. Chrysostomus Homil. 55. in hunc locum. & orat. 2. advers. Judæos. & Homil. 2. in Psal. 50. & Cyrillus Alexandrinus Dialogo 4. de Trinit. Author Comment. in Epist. *Pauli*, id est, Ambrosiaster in cap. 4. ad Galatas *Super hanc Petram, Super hanc Fidem* interpretantur. *Fidem* ut ait Chrysostomus *Saxam*, cujusmodi erat illa *petri*. Pauci de *Fide omnium Fidelium* exponunt cum Origine Tract. in Matthæum, perinde ac ad Omnes Fideles, ex quibus constat Ecclesiæ, pertineret. Quæ interpretatio non tollit aliam, cum omnes hi ferinè Authores primum tradiderint sensum, ac de *Petro*, uti individuum humanæ naturæ, & certa Persona est, intellexerint. Quare nec

Hæreticis abutendum hoc sensu fuit, ad negandum primum, neque Catholicis quibusdam timendum, ne iste detraheret priori, cum uterque possit rectè consistere: imo ambo sint ad veritatem sententiæ necessarij. Quod jam ex Augustini doctrina aperio.

Igitur Augustinus cum subtiliter & altè vim hujus loci morè suo inspexisset, tribus modis illum accepit, & exposuit. Primum in persona *Petri*, successorum etiam Personas consideravit: & communem Earum cum Ecclesia sua Fidem futuram intuitus est; & acutè vidit Christum Ecclesiæ suæ per *Petrum* ac successores providere voluisse. Itaque *Fidem Petri* ac post eum futurorum ejus loco ac sede Pontificum, quæ una illa eadem quæ *Petri* futura erat per *Petram* intellexit. Quippe quæ *Petri* dum esset, per petuèrat duratura. Et cohæret maximè cum mente Christi, qui de tota tum Ecclesia cogitabat, fundata quidem in Fide Præsenti *Petri*, sed ad finem mundi per seriem succedentium *Petro* Pontificum continuanda. Eò enim spectant reliqua: *Ædificabo Ecclesiam meam. Et portæ Inferi non prævalent adversus eam.* Hanc Christi mentem cum Augustinus attendisset de *Fide Petri* aptissimè, ut ad omnes successores pertinebat, exposuit. Ac eodem gravissimæ mentis judicio censuit *Petrum* totam Ecclesiam, cujus Pastor erat, in ea Confessione edenda repræsentsasse; Cujus Christus fundamentum & Lapis Angularis erat, ad eumque hanc Ecclesiæ Personam gerentem Christum

stum dixisse. *Tu es Petrus*, id est, Tu vicem geris Ecclesiæ meæ. Et hanc ego *super hanc Petram*, id est, me quem Ecclesiæ nomine confiteris, *ipsam ædificabo*. Ac ejus tibi *Claves dabo*, id est, *Potestatem*. Quæ sanè duæ interpretationes propriæ Augustini fuerunt: & ad Successionem Pontificum & Ecclesiæ unitatem, & æternitatem confirmandam aptissima. Sic Augustinus. Serm. 13. de verbis Domini secundum Matthæum, & tract. in Joan. 27. & 124. idem tradit tract. 50. in Joan. Consentit lib. de Pastor. c. 13. & Serm. 24. de sanctis & lib. 3. de Baptismo c. 17. & l. 1. contra Epist. Parmen. 5. & Epist. 152. & in Psalmo contra partem Donati, & contra Epistolam Fundamenti c. 4.

Uti tamen erat Divino ingenio Augustinus, vidit aliam item communem et facilem expositionem *super hanc Petram* id est, *super te Petrum*, eamque probavit aliis in locis cum Cypriano, et Ambrosio quos magnifacere Authores solet: nam Cypriani de Petro Petra refert, et admittit l. 2. de Baptismo c. 1. Ambrosii affert, et confirmat. l. 1. Retrar. c. 21. cum suam de Petra Christo sententiam retulisset. Et utranque ibi idoneam judicat. Eandem autem tradit Serm. 16. et 29. et 49. de verbis Domini, et apparet hunc ei sensum placuisse ex illo versiculo Hymni contra Partem Donati *Numerate Sacerdotes vel ab ipsa Petri Sede. Ipsa est Petra, quam non vincunt Superbæ Inferorum Portæ*. Nam qui Sedem Petri Petram dicit, justius ipsum dicat *Petrum*

trum Petram necesse est. Cum ab eo sit sedes *Petra* appellata. Tres igitur sensus ex Augustino habemus. Unum communem, proprios duos. Cur autem illo communi non omnino videatur Augustinus contentus, cum idoneus sit, & facilis & promptus, atque adeo literalis vulgò dicatur, & alios duos adjunxerit, quibus acquiescit, duæ opinor, tresve causæ fuerunt. Prima quia vidit illum primum sensum esse adhuc incompletum, quòd Soli Petro addictus homini privato inhærebat, nec per eum ad Successores & Ecclesiam cujus gerebat personam, pertingebat, nec omnino mentem Christi totius Ecclesiæ seriem statumque respicientis adæquabat. Secunda: quia illa interpretatio Personale illud Privilegium faciebat, & ansam dabat Hæreticis negandi ad Successores pertinere; quod jam tum Donatistæ, nostrates sunt Novatores, negât. Utrosque autem Augustinus cõsputavit Tertia, quia vidit Interpretes Matthæi Veteres quos magnæstimat Augustinus, vocabulum *Petrus* in reddenda sententia *Petræ* non retinuisse: atque adeo vocabulum *Petrus* in *Petrâm* deflexisse. Unde aliquid mysterij inesse putavit, nimirum ut ex Persona *Petri* ad figuram Ecclesiæ quam gerebat, cum voce paululum immutata sensus deflecteret.

Et quidem haud temere fecisse Græcum Interpretem, & ita vertendo magnum quiddam significasse, suadetur, ex eo quod cum Græcè vertere vocabulum *πετρος*, quod in Autographo ad utrunque genus pertinebat, posset, ut eodem modo caderet

ret

ret & *Petram* in *Petrum* masculina terminatione. Tu es *Petrus* $\pi\tau\epsilon\sigma\acute{o}\varsigma$ & supra hanc *Petram* $\pi\epsilon\tau\rho\upsilon$ nam Attice *Petra* $\pi\epsilon\tau\rho\varsigma$ dicitur, noluit nisi variare, & *Petram* femininâ terminatione reddere. Et quamquam ita Latinus Interpres necessario verterit, quòd ea lingua diverso modo utrunque genus explicet, tamen cum Græcè utrunque eadem ratione Atticâ elegantiam efferi posset, idque non servasset Interpres, locum fecit conjecturæ Augustini putandi aliquid inesse mysterij in mutatione vocum, quod ad significationem transfiret. Quod si quod fuit, illud sanè quod Augustinus observat, credendum est fuisse.

Hinc constat rectè omnino locum istum Matthæi omnium optimè exposuisse Augustinum, & omnes illos sensus ad justam & perfectam intelligentiam Sententiæ necessarios esse. His enim & *Petrus*, successores, & *Ecclesia* comprehenditur. Cætera apta ad refutandos eos, qui aut *Catholici* minus Augustinum intelligunt, aut *Heterodoxi*, eo pravè intellecto abutuntur, ad meum *Hyperaspisten* Augustini reservo. Maneat ergo locus ita expositus Facis instar ad doctrinam de *Authoritate* *Papæ* *Infallibili* demonstrandam. Quod jam *Præsto*.

Christus instituit *Petrum* *Petram* & *Fundamentum* *Ecclesiæ* suæ propter *Fidem*, & super hanc *Fidelem* *Petram* ædificavit *Ecclesiam*, igitur non potuit unquam *Petrus* à *Fide* deficere: ne in eo fundata *Ecclesia* erraret. Unde deducitur quicquid

quid ab illo uti credendum proponeretur id omnino firmum certumque fore. Si enim quod Petra innititur, est immobile, quæ Fides innixa Petro nutabit & corruet? An non impium et absurdum esset, cum Christus voluit Fidem Petri remunerare illud rependere, quod locum daret Errori contra Fidem? Certè ineptum illud esset Fidei Præmium, quod Falsitati obnoxium foret: ac ipsam Fidem cui reddebatur destrueret. Quid quod illa Pars sententiæ *Et Porta inferi non prævalebunt adversus eam.* Inconcussam & Infallibilem Auctoritatem indicant? Nam *Portas* in sacris literis *Potentiam Roburque* significare, cum alij Interpretes alibi, tum hic Maldonatus monstrat. At vis & Potestas Diaboli in Mendacio sita est. Cum ipse sit *Mendax & Pater Mendacij.* Igitur mendacio tanquam Ariete oppugnat, & quatit Petram Ecclesiæ: quæ veritate, & Fide nixa consistit. Si autem mentiri & errare in rebus ad Fidem spectantibus Petra potuisset, sanè adversus eam Diabolus prævaleret. Absit igitur, ut qui in *veritate non stetit*, itantem in Christo veritate Petram evertat. Quod si per *portas Inferi Hæreses* significantur, quemadmodum vult Epiphanius in Anchorato, et Euhymius hoc loco, si semel Hæresim Petra admisserit, adversus eam *Porta Inferi prævalebunt.*

Jam verò alia pars sententiæ, *Et tibi dabo Claves Regni Cælorum,* Magnum pondus habet. Nam Clavis duo in literis sacris significat. *Doctrinam* et *Potestatem.* *Doctrinam.* juxta Lucæ phrasin.

phrasin. c. 15. n. 52. *Tulistis Clavem scientiæ.* Quâ
 Christus exprobrat Juris peritis superbiam in arro-
 ganda sibi notitia & interpretatione Scripturarum:
 quam nomine *Clavis* significavit teste Ambro-
 sermone 8. & Augustino l. 2. contr. Adversarium
 Legis & Prophetarum. c. 5. & Author. Quæstion.
 Evangel. 3. & Beda, & Theophylactus in Com-
 ment. & Cyrillus apud Divum Thomam. Hanc
 ergo Authoritatem doctrinæ, quâ intelliguntur &
 exponuntur Scripturæ, & rerum Divinarum scien-
 tia traditur, una Clavi contenta *Petro* à Christo
 donatur, In quam bene quadrât duæ ille voces *solvere*
 & *ligare*, cum & *solvere* pertineat ad aperiendas
 veritates, quæ definiuntur, & *credi* jubentur. *Ligare*
 autem spectet ad comprimendam audaciam teme-
 re interpretari volentium, & vetanda prava dog-
 mata, scriptaque hæretica, & Ecclesiæ pernicio-
 sa. Quibus duabus rationibus à successoribus *Pe-
 tri* videmus hujusce Clavis usum exerceri. Tum
 decernendo; quod tenendum sit, & exponendo
 solutis nodis difficultatum: tum cavendo ne id te-
 mere fiat, & si quid erroris hæresive prodeat,
 damnando, & vitando ne serpat, temeritate
 ligata, & doctrina prohibita. Alia Clavis Po-
 testatis ad Jurisdictionem pertinet, quæ non est
 hujus loci. Quod si à Christo Clavem Do-
 ctrinæ *Petrus* accepit ad solvendum atque ligan-
 dum: quantus error esset admittere Petrum er-
 rare in recto Clavium usu, ligando quod erat sol-
 vendum, & solvendo quod ligandum. Quod si

F

quis

quis non vereatur admittere, videat se Evangelio contradicere, imo & Christo in eo affirmanti quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cœlis, & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in Cœlis. Ubi universim dixit. Quodcunque ligatur & solvetur: significans. Omnia per eam Clavim rectè ligari, & solvi: atque adeo omnia in Cœlis esse rata, & accepta. Non enim dixit Christus siquid bene ligatum, solutumve fuerit. Sed quodcunque ligetur, & solvatur. Voluit quippe significare certam & Infallibilem illam Petri Clavem & esse & fore: nec unquam errare posse, quoniam à Christo summa veritate erat & instituta & donata.

Alter locus huiusmodi Authoritatis confirmandæ est apud Lucam cap. 22. n. 32. *Ego autem roga- vi pro te ut non deficiat Fides tua. Et in aliquando conversus confirma Fratres tuos.* Duo hîc sunt: Christum rogasse, ut Petri Fides non deficeret, & Petrum exhortari ut Fratres suos in Fide confirmet. Constat autem quod Christus rogavit, id obtinuisse. Et ad quod hortatus est, Petrum facere, id Petrum omnino præstare potuisse. Rogavit autem Christus, ut Petri Fides nunquam deficeret, nunquam igitur defecit. Hortatus est Petrum ut ceteros in Fide confirmaret, ergo habuit talem Fidem qua eos confirmare posset. Unde sequitur in rebus Fidei Authoritatem certam eum, constantemque habuisse. Locutum autem Christum de Petro Pontificis Romani & Pastoris Universæ Catholicæ Ecclesiæ per-

personam gerente liquet ex textu. Nam pro omnibus Apostolis Christus aliàs oravit Joannis 17. *Ego pro eis rogo. Pater Sancte serua eos.* Inter quos erat Petrus. Pro quo tanquam pro uno ex Apostolis rogavit. Nunc verò aliter pro Petro orat, non tanquam pro uno & privato, sed tanquam pro Capite & Principe Ecclesiæ, atque adeo Publicam sustinente personam. Idcirco ad eum intentius, *Simon, Simon*, proprio appellans nomine, ne quis putaret, quòd illum communi omnium causà eo Privilegio donabat, ad eum propriè non pertinere. Utrique igitur & privata, & publicæ Personæ convenire illud significat quod mox ait. *Expetivit vos ut cribraret*: ceu in Petro omnes inessent, cum eo tanquam cum pluribus loquitur *Vos*: cum tamen dixisset ad unum, *Simon*. Sed hic unus omnium instar erat, quòd Caput & Pastor futurus erat: Itaque illi, ac in illo omnibus illa firmitas concedebatur. Qui sensus suadetur altera parte sententiæ: *Confirma Fratres meos*, qui in Apostolos non quadrat, qui cum defecturi non essent, eos non erat *Petrus* confirmaturus. Nam ij à Christo oratione illa jam tum servati, & à Spiritu sancto postea confirmandi erant. Illud autem magnoperè observandum: prius Christum orasse ne *Petrus* deficeret: deinde potestatem confirmandi cæteros dedisse: nec enim confirmare posset, si posset deficere. Unde Firma, & infallibilis constat Authoritas. Et vero hunc locum ipsimet Romani Pontifices *petri* successores magnum suæ in Ecclesia Authoritatis ar-

gumentum habuerunt: quo unanimi consensu utuntur: Lucius Papa Epist. ad Episcopos Gallia & Hispania circa finem. Marcus Papa. Epist. ad Athanas. Tom. Epist. p. 1. Felix. 1. Epist. 3. ad Benignum. Agatho Epist. ad Constant. Imperat. in sexta Synodo lecta & probata. Nicoolaus. 1. Epist. ad MICHAELM Imperat. Leo 1. Serm. 2. de Natali *Petri & Pauli*. & Serm. 3. de Assumptione sua. Leo 1x. Epist. ad Michaelm cap. 7. Innocentius III. in c. Majores de Baptismo. neque Pontifices duntaxat, quorum ut in *Causa propria* elevare quis Heterodoxorum testimonia conetur, sed alij etiam prisci Authores in hanc mentem locum exposuerunt: quos videre quis poterit apud alios Recentioris memorie Caietanum lib. de *Authorit. Papæ*. & de *Romanæ Ecclesiæ Primatu*. Turrecrematam. in *summa Ecclesiast.* Bellarminum de *Potest. Papæ*. Canum de *locis* lib. 6. c. 3. Becanum *Valentiam* in *controversiis*. Suarium in *Defens. Fidei contra Reg. Angl.* l. 1. Qua de re gravis Author Joannes Maldonatus *Comment. in Lucam*. c. 22. n. 32. Itaque ait rectè ex hoc loco antiqui, gravesque Authores collegerunt *Ecclesiæ Romanæ, & successorum in ea Petri fidem fore perpetuam.*

Ex omnibus unum Theophylactum & Pontifices duos volo testes producere. Ita Theophyl. *Planus intellectus est, quia te habeo ut Principem discipulorum, postquam negato me fleveris & ad pœnitentiam veneris confirma ceteros. Hoc enim te decet qui post*

post me Ecclesie Petra es, & fundamentum. Agatho sic. Dominus fidem Petri non defecturam promisit, & confirmare eum fratres suos admonuit, quod Apostolicos Pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper, cunctis est agnitum. Nec non Leo Nonus, A sede Principis Apostolorum, à Romana videlicet Ecclesia tam per eundem Petrum, quàm per suos successores reprobata, convicta & expugnata sunt omnium hereticorum commenta: & fratrum corda in fide Petri quæ hætenus non defecit, neque unquam deficiet, sunt confirmata. Hæc nemo solidius ac elegantius Leone I. dixit Serm. 2. de Natali Apostol. Petri & Pauli, quem quia citant plurimi, non adduco. Apud Suarium, & Maldonatum legat qui volet.

Duo hic quæri possunt. Primum: quomodo post hanc Christi Orationem negavit Petrus Christum? atque adeo defecisse videtur à Fide? Alterum quomodo intelligitur illa particula *Conversus*, & quâ ratione ad confirmandos fratres pertineat? Primo respondetur primum. Christum non expressisse tempus pro quo rogaverat, sed in quo rogaverat. Dixit *Oravi* de præterito, ut orasse jam constaret. Sed pro quo tempore rogasset, cum illud futurum esset, non dixit. Unde cum oratio esset de re futura non constat, rem statim post orationem fuisse secutam. Videtur autem Christi oratio effectum habere cœpisse ab eo tempore, quo Christus in Passione respexit Petrum; ac convertit ad Pœnitentiam. Et egressus Petrus foras
flevit

flevit amarè. Nam ex illo deinceps nunquam defecit. Et quidem Christo adhuc vivo cum adhuc Petrus privatus esset, & tantum Princeps & Pastor designatus ante possessionem, mirum non est eum posse deficere; sed Christo mortuo, & Petro post Resurrectionem Pastore ab eo instituto, & Ecclesiæ datâ ovium possessione Præposito, & vices Christi gerente, Christi oratio effectum sortiri cœpit suum, & Fides per eam impetrata re obtineri. Observandum est enim Christum antea Matth. 16. promississe Petro de futuro Ecclesiæ Primatum, uti verba indicant quæ sunt in futuro. *Ædificabo Ecclesiam meam. Tibi dabo claves. Erunt ligata*, ceu designaret Principem, non crearet. At verò post Resurrectionem suam Christus, quod promiserat, implevit, traditis Petro ovibus suis, eoque Principe creato & confirmato, *Pasce oves meas*: ter ad firmitatem possessionis repetito. Itaque ex quo Petrus Publicam gessit Pastoris Ecclesiæ Personâ, donum illud Firmitatis ad omnes alios dirigendos & corroborandos in Fide accepit. In quam sententiam rectè Augustinus in loc. Joan. *Hunc invenit exitum ille negator, & amator, præsumendo elatus, negando prostratus, flendo purgatus, confitendo probatus, patiendo coronatus, hunc invenit exitum, ut pro ejus nomine perfectâ dilectione moreretur, cum quo se moriturum perversa festinatione promiserat, faciat ejus Resurrectione firmatus, quod immature pollicebatur infirmus. Hoc enim oportebat, ut prius Christus pro Petri salute, deinde Petrus pro Christi*

Christi predicatione moreretur. Præposterum fuit, quod audere cæperat humana temeritas; cum istum disposuisset ordinem veritas. Animam suam se positurus pro Christo Petrus putabat, pro liberatore liberandus, cum Christus venisset animam suam positurus pro suis ovibus in quibus erat & Petrus. Igitur

Petro illud Firmitatis & Authoritatis credendo & confirmando orationis Christi virtute Privilegium ante ipsius Christi mortem donatum non est, quod nimirum adhuc in ovium grege, uti unus è grege privatus erat; post Resurrectionem vero Christi, cum Petrus acceptâ in Oves potestate & vir gregis, & Pastor institutus, & Publicam agebat Personam, eo donatus est munere, quod ad dignitatem pertinebat. Itaque firmus, & Author cæpit esse ex quo Princeps, & Pastor esse cæpit. Idem Augustinus. Si dilectionem tuam erga me habes; ubi ostendas habes, ubi exerceas habes, pascere agnos meos. Et mox jam ex Ove in Pastorem transit, & vicarium Christi agit, quando idem agit quod Christus, id est, & patiando, & moriendo pro Ovibus. Nam id circo infra n. 18. Christus Petro mortem portendit. Alius te cinget, & ducet quò su non vis.

Pergit Augustinus. Quatenus pascendi essent agni & dominicæ oves tanto pretio comparatæ, quanta essent dilectione pascendæ, in consequentibus demonstrat. Postquam enim Petrus impleto legitimo numero trine responsionis professus est se Domini dilectorem, commendatis sibi ovibus ejus audit de futura Passione. Hæc prima

prima esto responsio admissio quod *Petrus* à Fide negando defecerit, non quòd affirmem; sed quòd si quis affirmet, videat se nihil inde posse concludere.

Secundùm respondetur *Petrum*, etsi negaverit Christum, non tamen à Fide defecisse, cum ore tenus duntaxat negaverit, còrde retinuerit: quæ communis Patrum & Scholasticòrum sententia est, quemadmodum Interpretes Evangeliorum observant: & scitè scripsit Prudentius, in lib. Cathemer.

Flevit negator denique

Ex ore prolapsum nefas.

Cum mens maneret innocens

Animusque servaret fidem.

Imo & sunt gravissimi Ecclesiæ Patres, qui *Petrum* crimine negationis absolvunt, aiuntque specie tantùm negasse, re autem confessum: imo & ideo negasse hominem, ut Deum esse doceret: uti refert Hieronymus in cap. Matth. 26. notans Hilarium & Ambrosium ità sentientes; quorum meritò improbat sententiam. Id constat *Petrum* negantem metùs causâ ac privatum fecisse, atque adeo à Fide nec defecisse, nec quicquàm promissionis Christi firmitati negando detraxisse.

Sublatâ

Sublatâ huiusmodi difficultate, Secunda superest. Cur Christus & quâ ratione dixerit: *Conversum eum Fratres suos confirmaturum.* Sensus ex dictis constat. Nimirum ab eo tempore veritatem promissionis incipere, quo *Petrus* post negationem resipisceret: seque denuò ad Christum flendo primùm, deinde amando converteret. Tum enim satisfactione repræsentatâ, & acceptâ gregis possessione eo privilegio est donatus: Sic Euthymius hîc, & Theophylactus, et Ambrosius in Psalmum 43. & Leo 1. Serm. 2. in Natali *Petri* & *Pauli*, & Serm. 3. de Assumpt. sua. Nec id ego temerè opinor, observo. Hanc particulam *conversus* magno Evangelistis in *Petri* ad Christum, & Christi ad *Petrum* conversione usui fuisse. Nam post negationem *Petri* ait Lucas. *Conversus Dominus respexit Petrum* & c. 22. *Tu aliquando conversus*, & Joannes c. ultimo. *Conversus Petrus vidit illum discipulum.* Ex qua analogia deduco, ipsam vocem sibi ad hoc privilegium significandum respondere: ita ut *conversus Petrus* ad Jesum *conversum* respiciat: à quo sanè erat per Gratiam convertendus, & ad confirmandos Fratres formandus: ut cum postea apud *Joannem* illam acciperet potestatem *conversus* diceretur: ceu monere nos Evangelista vellet istâ repetitione vocis connexionem privilegii concessi cum ejusdem promissione significari. Ita *Petrus*, cui promittitur, dicitur *Conversus*: idem cui traditur *Conversus* item dicitur. Ut repetentes vocabulum rem quoque

G

me-

memoria repetamus : qui *Conversus* potestatem accipit, ei cum *Conversus* fore prædicitur, promissam fuisse. Nec id suâ conjectura justâque destituitur. Nam istud *Conversus* apud Joannem, videtur pertinere ad Officium pastoris, quod tunc à Christo *Petrus* acceperat. *Pasce oves meas.* Quo accepto cum Christus sequi se P E T R U M juberet, & *Petrum* sequentem J O A N N E S sequeretur: *Petrus* ceu pastor de Joanne tanquam de ove sollicitus respexit ad Joannem : & respiciens ab Evangelio *Conversus* dicitur. perinde ac tempus destinatum à Christo ad promissionis effectum declarandum illâ voce *Conversus* indicaretur. Nam illud *Aliquando Conversus* huic actioni convertentis se ad Joannem *Petri* respondebat, de quo dicitur *Conversus Petrus* ex officio pastoris.

Cui Officio erat annexum privilegium Confirmandi in Fide oves, quas Joannes significabat. Et quanquam diversa videatur vocis significatio apud Joannem cum in *Conversionem animi* ad Deum: hic *Conversionem* vultus ad Joannem indicet, nil tamen obstat quo minus et si diversa notio sit, ad idem tamen mysterium pertineat : cum præsertim apud Lucam illa vox *Conversus* alias habeat significaciones, uti observant Interpretes: quarum una hæc potest esse *Conversi Petri* ad Joannem, cum ea curam & sollicitudinem potestatis *Petro* concedendæ cum est *Conversus* ad Joannem impleta sit. Vereor ut hæc non tam subtilia quam futilia videantur: sed video non paucis illa probari, & aliquando Augustino,

Augustino, Hieronymo, & Ambrosio, & Chry-
 logo qui Antithetis & Analogiis sæpè delectantur,
 similia placuisse.

Tertius locus hic est quem modo attigimus, &
 sæpe antea Joannis ultimo. *pasce Agnos meos.*
pasce Oves meas. Qui illustris est, & maximè ce-
 lebratur. His enim verbis Christus præstitit, quod
 promiserat petro, pastorem cum gregis sui & caput
 Ecclesiæ instituens, quem antea designaverat :
 quemadmodum scribit Joannes Maldonatus, ac est
 communis sententia. Quod autem hic locus pri-
 matum petri probet, & confirmet, cum nostræ de
 Authoritate certa, ac infallibilis mētis fundamentū
 sit, operæ pretium erit ostendere. Ac primūm *pas-*
cere perinde esse ac regere, gubernare & pastoris
 instar dirigere, suadetur ex psalmo 79. *Qui regis Is-*
rael intende, ubi Hebraicè est *מִיִּשְׁרָאֵל* qui *pas-*
cis. Unde psal. 77. *pasce Jacob servum suum.* Quare Matth.
 2. Quod Latinus Interpres habet : *Exiet Dux qui*
regat Græcus reddidit *πασκεί* *pasce*, cum in He-
 bræo sit *לְדָוִד* *dominetur.* Accedit locus 2. Reg. 5.
Tu pasces populum meum Israel. Qui sensus à sacris
 ad profanos quoque Authores transit. Nam solet
 Homerus Reges *πασκεί* pastores populorum ap-
 pellare. Hac ratione apud Joannem *pasce* Oves
 id est, *regere.* Sedulo, & amanter pastoris more.
 petrus igitur, cum pastor, idem et princeps est institu-
 tus. Ita sentit Ambrosius Serm. 48. de Temp. &
 Serm. 1. de Sanctis, seu de Cathedra petri, & lib. 1.
 in Luc. c. 24 & lib. 5. de Fide. in proam. & lib. de

Dignit. Sacerdot. c. 2. & Cyprianus de Unitate
 Ecclesiæ circa princip. Eusebius Emissenus Serm.
 de sancto Joanne Evangelista. Augustinus hic &
 Serm. 62. 49. de verb. Domini. Beda Homil.
 in vigilia Apostolorum petri et pauli. Chryso-
 stomus Homil. 87. in Joan. Cyrillus lib. 11. in Joan-
 nem. Leo papa 1. Serm. 3. Assumptionis suæ. Am-
 brosius 2. ad Corinth. 12. et Galat. 1. et 2. Isi-
 dorus de vita et morte Sactorum c. 69. Euthymius
 hoc loco Joan. Bernardus lib. 2. de Considerat. ad
 Eugenium. cap. 8. Gregorius Magnus lib. Epistol.
 Epist. 32. ad Mauritium Augustum. Arnobius in
 psal. 138. Eucherius in Vigilia Sancti petri. *Qui
 omnes* locum intelligunt de summa petri in totam
 Ecclesiã ptestate, quæ et docedo cum Authoritate,
 et regendo cum imperio exercetur. Omnes autem
 erudiēdos, & Gubernādos esse à petro, tum Infirmos
 tum fortes, tum subditos, tum præpositos, Christus
 significavit distinguens Gregem in *Agnos*, & *Oves*,
Pasce Agnos meos, Pasce Oves meas, ut neminem vel-
 let exceptum. Id cum Theophylactus, & Ruper-
 tus obscuriùs jecissent Clarissimè dixit Emissenus.
*Præ Agnos, deinde Oves commisit: quia non solum
 Pastoré, sed Pastorú Pastorem eum constituit. Pascit igitur
 Petrus Agnos: pascit & Oves: Pascit Filios, pascit
 & Matres. Regit & subditos, & prælatos. Om-
 nium igitur pastor est, quia præter Agnos & Oves in
 Ecclesia nihil est.*

Eadem est mens aliorum Patrum, licet non eã
 quæ acutior est, quam solidior, conjecturã nixa.

Quan-

Quamquam eam Ambrosius item respexerit lib. 10.
 in Lucam. c. 24. in fine. Jam non Agnos ut primò,
 nec Oviculas ut secundo, sed Oves pascere jubetur,
 perfectiores ut perfectior gubernaret. Rectè igitur
 Bernardus. lib. 2. de Considerat. c. 8. Non modo
 Ovium, sed & Pastorum tu unus omnium Pastor. Unde
 id probem queris? Ex verbo Domini. Cui enim non
 dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum sic absolutè &
 indiscrete, totæ commissæ sunt Oves? Si me amas Petre
 pascere Oves meas. Quas? illius, vel illius populos ci-
 vilitatis aut regionis, aut certi Regni? Oves meas inquit.
 Cui non planum non designasse aliquas, sed assignasse om-
 nes. Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil. Et
 fortè præsentibus ceteri condiscipuli erant, cum commit-
 tens uni unitatem omnibus commendaret in uno grege, &
 uno Pastore secundum illud: Una est Columba mea.
 Ubi unitas ibi perfectio. Et pulchrè Cyprianus.
 lib. de Unit. Ecclesiæ circa princip. Loquitur Do-
 minus ad Petrum, Ego dico tibi, Quia tu es Petrus, &c.
 Et iterum eidem post Resurrectionem suam dicit: pascere
 Oves meas. Super illum unum edificat Ecclesiam
 suam, & illi pascendas mandat Oves suas, & quamvis
 Apostolis omnibus post Resurrectionem suam parem po-
 testatem tribuat & dicat, sicut misit me Pater, &c. Et
 quorum remisit peccata, &c. tamen ut unitatem ma-
 nifestaret, unam Cathedram constituit, & unitatis ejus-
 dem originem ab uno incipientem suâ autoritate dispo-
 suit. Et infra Primatus Petro datur; ut una Christi
 Ecclesia & Cathedra una monstretur. Explicavit quæ
 esset par illa potestas omnibus Apostolis data, id
 est,

est, pascendi & Regendi Oves in Ecclesia, sed ita, ut inter eos Petrus tanquam Caput & Princeps emereret, & illi suas oves cum haberent, quarum essent Pastores, Petri tamen Oves haberentur: ut *Unum esset Ovile & unus Pastor*, & Ecclesia unitatem sub uno Capite & Pastore haberet. Hac ratione Petrum *verticem Cætus Apostolici* Chrysostomus Homil. in Joannem 87. appellavit. Claudat hoc agmen Patrum Augustinus Tract. 123. in Joannem. *Nec aliud toties audit à petro, quam se diligi: nec aliud toties commendat petro, quam Oves suos pasci.* Et ad suum quo semper respicit successores, & Ecclesiam sensum Serm. 49. de verbis Domini. *Dicit Dominus petro in quo uno format Ecclesiam: petre amas me? Respondet, Amo: pascere Oves meas*, quo maximè cum Cypriano consentit.

Probari autem ex hoc loco Doctrinam petri esse certam, & Authoritatem Infallibilem apparet. Ad id enim institutus est Pastor, ut Oves dirigat, & fervet & pascat, quæ omnia spectant ad doctrinam cujus est dirigere, ne errent: servare à lupis ne disperantur: pascere in optimis pascuis, ne pereant. Si autem Pastor erret, & in devia & abrupta vadat, Oves sanè secum ducet, & in præceps dabit. Si ad Lupos deficiat, iis dilaniandas Oves tradet. Si in noxia inducat pascua, & venenatis herbis pascat, prorsus interibunt. Brevi de Grege actum erit. Quare Divinitus summus ille Pastor Christus, se Optimum describens pastorem, & Ideam pastorum, quos informabat, cuncta est describendo

scribendo complexus Joannis 9. Nam primum
Ostium se constituit. *Ego sum Ostium*, ne Grex ab
 Ostio aberraret, ac per Christum ad optima & salu-
 bria pascua intraret. *per me si quis introierit salva-*
bitur, & pascua inveniet, non præcipitia. Unde
 patres Chrysostomus, Euthymius, Theophyla-
 ctus *Ostium* Scripturam sacram intelligunt rectè ac
 ex Fide Ovibus expositam: quam *Ostiarium* Spiritus
 Sanctus, iisdem authoribus, vel ipsemet, Chri-
 stus Authore Ruperto, aperit, & interpretatur per
 Doctores Sacros, idoneos, ritè institutos, ac mis-
 sos: uti notant hoc loco Cyrillus, Augustinus, &
 Beda, & Theophylactus. Nec satis id est; *Educit*
eas: & cum emisserit ante eas vadit, ne quæ deerrent,
Oves eum sequuntur, & vocem ejus audiunt: Tanta
 est in docendo & ducendo cura. Deinde *Fures &*
Latrones amovet Christus studio servandi Gregis:
 ne in Lupos, qui nulli sunt pravis Magistris sæviores
 incidant, à quibus discerpantur & perdantur. Hos
 enim pseudophetas, et Hæreticos esse *Omnium* sen-
 tentia *Interpretum* est. Hi enim missi non sunt ab
 rastore summo, nec ab ejus in terris Vicario, et
aliunde veniunt extra Ecclesiam Romanam, quæ
 una et sponsa est, in qua una auditur vox sponsi,
 atque adeo non intrant ad docendum per *Ostium*
 commune, sed aliunde proprio ducti spiritu imo-
 et pruritu ascendunt instar Latronum, atrocio-
 rum Lupis ad *Oves* in Caulis ecclesiæ Romanæ Ca-
 tholicæ abducendas, et seducendas. Cujusmodi
 fuerunt Lutherus, et Calvinus insignes Fures La-
 tronesq;

tronesque : vestimentis Ovium induti ad eas decipiendas vocem Christi simulantes, manus autem esau, imo et ungues Leonum dentesque luporum regentes, ut simplicem JESU Gregem ad se illâ honesta specie traherent, et tractum, traductum que discerperent.

Tandem pascua idonea et salubria Christus præparavit, ad pascendas Oves : à quibus mors exularet, et in quibus vita inhabitaret, *Ut pascendo vitam habeant.* Nimirum gratiam per Fidem animatam formatamque. operibus partam, uti Chrysostomus, Euthymius, Theophylactus, Cyrillus, Augustinus, et Beda exponunt, in quæ ingressi pascua, in alia Gloriæ egrediantur : quod aiunt Gregorius Homil. in EVANGEL. 14. et Rupertus hoc loco. Hæc autem munia commendata sunt petro, cum pastor est institutus, ejusque sunt vicariis commissa, quibus dicitur *pasce Oves meas.* Hac ratione *Tanquam bonus pastor,* inquit Ambrosius, Serm. 1. de sanctis, seu de Cathedra petri, *tuendum gregem accepit, ut qui sibi infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum.* Non posset autem petrus tueri et servare, si errare, regereque se non posset. Itaque habuit, et certam in Fide tuenda constantiam, et infallibilem in tradenda authoritatem. Firmare autem placet quæ hætenus tradidi egregiâ Leonis 1. papæ sententiâ Serm. 3. Assumptionis suæ. *De toto mundo unus petrus eligitur, qui & universarum gentium vocationi & omnibus Apostolis, cunctis que eccle-*
sia

sic patribus preponatur, quamvis in populo Dei multi Sacerdotes sint, multique pastores, Omnes tamen **PROPRIE REGIT PETRUS**, quos **PRINCIPALITER REGIT ET CHRIS- TUS**. Cui hæret altera Ambrosij lib. 10. in Lucam c. 24. in fine. *Dominus elevandus in Cælum Petrum Amoris sui nobis, Amoris sui velut Vicarium relinquebat; sic enim habes: Simon Joannis diligis me? utique Tu scis Domine, quia amote. Dicit ei JESUS. Pasce Agnos meos.* Qui vicarium Amoris relinquebat, is certè Fidei vicariū reliquerat. Et cujus Amor non refrixit, Ejus profectò Fides non defecit.

Eadem veritas aliis testimoniis confirmatur.

A Resurrectione Domini Petrus cum Primatūs dignitate Authoritatis suæ munus exercuit. Nam 1. Actorum capite eligendi in locum Judæ alterius Apostoli Author fuit, ceu ad eum cura illius Senatūs pertineret: ac unus eam rem cæteris in Concilio proposuit: & Scripturæ locum

H ceu

ceu Doct̄or adduxit. Cap. 2. Prædicandi provinci-
 am primus ac solus suscepit: & Auditores ad Fi-
 dem Baptismumque hortatus est. Cap. 3. Claudum
 illum stantem pro Speciosa portâ sanavit, & re-
 ctis jam insistentem vestigiis ad viam salutis perdux-
 it: documento, officij sui esse, eos qui in Fidei
 tramitè claudicarent, à se & corrigendos, & confir-
 mandos. Cap. 4. Coram Pontifice & Senioribus Ju-
 dæorum, rationem reddit miraculi & Christi Resur-
 rectionem, & Divinitatem deprædicat, & Ecele-
 siæ Authorem, & fundamentum vocat: miranti-
 bus cæteris fructum ex Petri concionibus, & ope-
 ribus consecutum. Cap. 5. Quoniam Potestas Pe-
 tri summa erat, & æqualis Auctoritas, atque ad
 supremum Doct̄orem & principem spectat & do-
 cere, quæ faciendæ sunt, & secus facta punire, ac
 legem statuere & vindicare ejusdem est Potestatis;
 Ananiam & Sapphyram violati voti Reos morte
 multavit: & eodem capite, umbra suâ ægrotos
 sanavit. Quod non vacat mysterio; solus enim
 Petrus ex omnibus Apostolis umbrâ patravit mira-
 cula. Nempe quòd umbram Christi figuramque
 gerebat: cumque umbra in eo multum adderet
 dignitatis Personæ, ejusque ratione Vicarius Christi,
 & Princeps Ecclesiæ esset, æquum erat, ut quod
 aliis per propriam patrabant personam Petrus per
 umbram operaretur. Cum præsertim uti obser-
 vat Chrysostronus, Umbrante unam Petro reli-
 qui omnes in platea stantes sanarentur: atque id
 verba textus significant: *Ita ut in plateas ejicerent*
infirmos

infirmos & ponerent in Lectulis & grabatis, ut veniente Petro saltem umbra illius obumbraret quenquam illorum, & sanarentur omnes. Ubi duo observanda sunt. Alterum unius Petri umbram ad omnes pertinere. Alterum uno obumbrato sanari omnes, etsi ad eos umbra non pertingeret. Primo enim indicatur Petrum, uti umbra est Christi, universalem Pastorem esse; quod non habet ratione Personæ, sed figuræ. Secundo quicquid circa rem unam decernit Petrus ad universorum Fidem pertinere. Itaque quod unius occasione personæ à Pontifice definitur, id non ille solus ad quem propriè definitio spectat, sed omnes alii credere tenentur.

Cap. 8. cum *Simon Magus* Spiritus Sancti Donum pecuniâ emere vellet, & simoniam in Ecclesiam conaretur inducere obviam nefario conatui Petrus iit, quòd ad illud malum, quod Sacræ Reipublicæ maxime infestum est avertendum Summi Pontificis adhibenda esset Authoritas: nam cujus erat Ecclesiam gubernare, ad eum sanè spectabat, tam præsens ab ea periculum propulsare. Pertinebat autem ad Pontificiam doctrinam, quantum illud Peccatum foret illustri documento declarare. Jam verò quæ c. 9. de Curato Ænea, & suscitata à mortuis. Tabitha narrantur, magnum pondus habent ad confirmandam Petro ad faciendam supremæ suæ Authoritati fidem Patrandi miracula potestatem factam. Præterea cum futuri essent Hæretici, qui solâ Fide contenti, bona
 H 2 opera

opera necessaria ad salutem æternam esse negarent, ad *Petrum* attinebat, eos. *Tabitha* ob insignem in Pauperes misericordiam charitatemque à mortuis revocatâ, docere *Fidem sine operibus mortuam esse*, quando operibus cum Fide conjunctis vita reddebatur.

Quid? quòd capituli X. Historia *Cornelij Centurionis* tota hujusce Authoritatis documentum est. Nam solus *Petrus* ex omnibus ad primam illam Gentilium conversionem, quæ pignus erat vocationis Gentium authore Cœlo minister deligitur, & cum ad illud via & porta solis Judæis aperta esset, clavem alteram *Petrus* adhibuit, quæ illam Gentibus aperiret: ut utriusque Populi ad Christianam Fidem vocatio à *Petro* initium acciperet. Cumque *Paulus* à Spiritu Sancto, hominum tamen operâ ad illud ministeriû cum *Barnaba Actor. 13.* segregatus esset, *Petrus* à Deo per Angelum destinatus est: quod *Paulus* superiorem haberet in terris, *Petrus* non haberet. Ecquid autem majorem tunc Authoritatem exigebat, quàm salutis Christianæ mysteria Gentibus patefacere & impertire? Itaque primus ille scivit Deum non esse Personarum acceptorem, & Gratia legem omnibus novit esse Gentibus communem: Et Christo ad Chananaeam testante *se non esse missum nisi ad Oves quæ perierunt de domo Israel*: *Petrus* ab eodem Angeli ore mittitur, ad Oves Gentium, ut eas in unum Ovile cum cæteris congregaret: ita Authore *Petro* completum est illud Christi vaticinium. *Fiat unum Ovile.*

Ovile, & unus pastor. Sanè decuit ut ab ipso Apice ac vertice Authoritatis ac Potestatis Petro & Spiritus Sancti effusio, & Baptismi lustralis aspersio in Gentes fieret. Quemadmodum ex eodem capite constat, ut restanta, tamque mirabilis, ac prænovitate insolens, summâ *petri* Authoritate firmaretur: nec à quoquam improbari infringi posset, quod à Capite & Principe Ecclesiæ gerebatur. Clarius adhuc multò & illustrius testimonium redditur cap. 11. ubi Judæis cum *Petro* exostulantibus, quod prophanas gentes ad Communionem Ecclesiæ admisisset: ipse satisfacit exponens objectam sibi lintei è Cælo delapsi speciem, quod à quatuor plagis, totidem angulis suspensum, ad se demittebatur bestiis, & volucris refertum: voce intonante ac invitante *Surge Petre, occide, & manduca.* Cujus cum significationem aperiret, docuit Gentes in Ecclesiæ gremium invitandas ac recipiendas esse: id que toto Cælo attestante confirmari. Itaque *Petrus* Author primus extitit tantæ rei, quâ nulla majorum contentione agitata: nec minus à Judæis expectata, gravi deinceps & iniquo animo, à vulgo illorum hominum recepta. Hanc tamen Authoritate suâ *Petrus* emolliuit, & firmavit; ut quanquam postea *paulo* ministerium fuerit prædicandi Gentibus commendatum, Auspicia tamen, & initia à *Petro* ducerentur.

Nobile item est hujusce veritatis argumentum oratio illa Ecclesiæ c. xii. pro *Petro* in Carcere detento.

detento ab omnibus in ea contentis fidelibus facta. Nam cum Jacobus tantus Apostolus & vinc-tus an-tea esset, & afflic-tus & postea jugulatus, non legimus Ecclesiam communes pro eo precēs suscepisse. Silentio transacta sunt illa, & tanquam privata illa immanitas esset, minus se Resp. Christiana cōmovit. At ubi eo mortuo in *Petrum* injectæ sunt manus, & ille in Carcerem con-jectus, ceu cum illo tota pe-riclitaretur Ecclesia, conjunctis animis, & vocibus Deum pro illius, tanquam pro communi salute rogarunt, nec destiterunt, donec ille Angeli ope & operâ liber evasit, & universam Christianam Remp. metu & sollicitudine liberavit. Ex quo inter utrunque Apostolum discrimine patet, quan-tum inter privatos Doctores & Episcopos ac *Petrum* interesset: & quantum momenti ad Ecclesiam commovendam habitura esset authoritas, pro cujus liberatione universa orabat.

Cap. 15. in quo primùm Concilij forma ratio-que proponitur, obtinet *Petrus* primas Authorita-tis & dignitatis. Propositâ enim controversiâ de necessitate Circumcisionis, *Cum magna conquisitio fieret, Surgens Petrus dixit ad eos*. Sententiam tanta vi & pondere verborum, ut quid agendum esset prorsus definiret. Cui *Barnabas* & *Paulus* assenserunt, & *Jacobus* proprius illius sedis Epif-copus adhæsit. Et quanquam hic pluribus senten-tiam suam dixerit: non ea tamen prærogativâ qua *Petrus* dixit. Nam *Petrus* primus surrexit, judi-cavit, definiivit: Authoritate propriâ, perspicuè
&

& absolutè, & Gratia necessitatem, vimque, & excellentiam expressit, & commendavit. *Jacobus* autem tantùm respondit, & dixit, *Ego judico*, ceu privatum calculum adderet, & quod *Petrus* statuerat, iudicio suo sequeretur: Itaque neque surrexit, quod dignitatis est, nec absolutè definiit, quod est *Authoritatis*.

Sunt alia locorum momenta. Nam Epistolâ ad Galat. i. *Paulus* cum à Christo vocatus, & in Cœlo edoctus esset, *Ierosolymam* postea veniens ad *Petrum* adivit, & apud eum mansit diebus quindecim: nec ad *Jacobum* tunc, etsi *Ierosolymitanus* esset *Episcopus*, divertit. Sed ad *Petrum* quasi caput, & Principem se contulit: quo sane significavit ejus & Primatum & *Authoritatem*: nam etsi post annos quatuordecim eodem rediens non cum *Petro* solum, sed etiam cum *Jacobo* aliisque *Evangelium* contulisset, & in ita cum iis societate ministerium prædicandi Geribus accepisset, non obstat quominus *Petrum* Principem Caputque agnovisset. Priùs enim eum quæsierat, cumque eo dies quindecim habitaret, & quod nexum est de Fide, ac *Evangelio* multis egerat, non quòd ejus aut doctrina, aut approbatione indigeret, sed ut illius dignitati, & *Authoritati* testimonium redderet. Quod cum semel præstitisset, alio opus non erat, uti infra expendemus.

Et quidem plures ex Patribus hoc loco *Petri* primatum agnoscunt & firmant. *Ambrosius Theodoretus*, *Oecumen.* & alij eo ad eum confirmandum

dum utuntur Hieronym. Epist. ad August. II. & Chrysoptom. Hom. 87. in Joan. Græcos do: quòd nemo suspectos dicet. Chrysoptomus. *Os erat Apostolorum & Princeps: propterea & Paulus eum præter ceteros visurus ascendit.* Theodoretus. *Etenim cum humanà doctrina non indigeret, Apostolorum Principi, quem parest honorem detulit.* Oecumenius. *Ut videret Petrum tanquam majorem, ut maneret, causâ honoris, quem Petro deferebat factum est.*

Deinde observo Petrum in sua Epistola Apostolum se JESU Christi propriè & absolute nominare, sine additamento aut nexu, aut expositione: ita enim Petrus *Apostolus JESU Christi electis advenis, &c.* Jacobus vero & Joannes, & Judas in suis Epistolis nusquam se Apostolos appellant. Sed duo primus, & postremus servos se: medius Joannes Seniore se dicit. Paulus autem qui se Apostolum sæpè, ac maximè vocat, eo titulo interdum abstinere uti Epist. ad Philippens. & ad Thesalonic. I. & 2. ad Philem. & ad Hebræos: interdum *Servi* nomen præmittit: uti Epist. ad Romanos, & Epist. ad Titum. Et cum se Apostolum dicit, aut non absolute dicit, uti in Epist. ad Corinth. I. Paulus, inquit, *vocatus Apostolus*, aut cum nexu & respectu ad aliud dicit, quemadmodum Epist. ad Corinth. 2. Cum scripisset Paulus *Apostolus Jesu Christi*, addidit *per voluntatem Dei*. Sic ad Galatas Paulus *Apostolus non ab hominibus, neque per hominem, &c.* et ad Timoth. I. Paulus *Apostolus Jesu Christi secundum imperium Dei*. Fateor Petrum

trum in Epist. 2. Servum se & Apostolum dicere. Sed satis est, quod semel se in 1. Apostolum JESU Christi simpliciter, & omni præciso additamento appellet: quod nemo alius Apostolorum usurpavit.

Illud quidem ad rem maximè videtur facere, quòd solus Petrus initio Epistolæ suæ trium Personarum Trinitatis claram & illustrem mentionem fecit, cum Paulus duas tantùm Patrem Filiumque expresserit, quemadmodum lector attentus comperiet. Igitur Petrus epist. 1. *Secundum præscientiam Dei Patris in sanctificationem Spiritus, in obedientiam & asperisionem Sanguinis Jesu Christi.* Quibus verbis non solum Personæ tres, sed earum etiam proprietates explicantur. Et quanquam Christi Domini Divina non exprimitur natura, nec proprietas, Persona inducitur, & quod necessarium est ad æternam consequendam salutem credere, id est, verbi Divini Incarnatio exprimitur, ut Petrus præcipua Fidei Christianæ Capita in epistola illa 1. sua, ceu summam totius doctrinæ tanquam princeps & Doctor Universalis Ecclesiæ proposuerit. Et quidem decebat, ut in quo suprema erat ad regendam Ecclesiam potestas, summa in eo quoque esset ad docendam & instruendam Autoritas: cum ea potestas spiritualis esset, & ad salutem Animæ quæ Fide nititur ordinata.

Hanc Petri fidem constantem & Autoritatem infallibilem patres multis ac illustribus titulis declararunt: ex quibus ea deduci potest. Ac pri-

I

mum

mum Concilium Nicenum Petrum Christi *Vicari-*
um & ab eo Ambr. 24. Lucæ. Ansel. ad cap. 16.
 Matth. Bernard. lib. 2. de Confid. appellant.
 Ecquis vero audeat dicere Vicarium Christi qui
 summa Veritas est falli posse, & fallere? cum eadem
 sit Vicarij ac ejus vicem gerit Authoritas. Hie-
 ronymus lib. 1. contra Jovinianum, & Optatus lib.
 2. & 7. contra parmenian. & Cyrillus Alexandr.
 lib. 12, in Joan. c. 64. *Apostolorum & Ecclesie Caput*
 vocant. Cui autem veniat in mentem dicere tam
 puri & pulchri Corporis caput errori esse obnoxio-
 sum, & cum Aurum optimum sit, fœcibus in-
 quinari? Chrysostronus *Os Apostolorum* eadem ra-
 tione dixit. Eusebius Emislenus Serm. de Sancto
 Joanne Evangelista *pastorum pastorem* nominat.
 Quantus error esset si non modo Oves, sed Pasto-
 res, imo & eorum Pastor errasset! Aut quis erro-
 rem tantum corrigeret? cum de uno errante Do-
 ctore Christus dixerit, *Quod si sal evanuerit in quo*
saliatur? Verticem & Apicem Cætus Apostolici.
 Cyrillus in Thesauro. & Chrysostronus Homil. 87.
 in Joan. nuncupât. Quam deforme esse, in Co-
 ronide & Corona ædificii pulcherrimi vitium emine-
 re in *Caryphæum Apostolorum* appellat Dorotheus
 Tyrus in Synopsi. Isidorus Pelusiota l. 1. epist.
 epist. 142. Andreas Casariensis ad cap. 13. Apocal.
 Qui autem Coryphæus esse posset qui errando extra
 Chorum fœdè saltasset & *Ducem* discipulorum Chri-
 sti dicit Epiphanius heresi 51. Quam ineptè *Du-*
cem ageret, si cæcutiret? cum verum sit illud
 Christi.

Christi Domini *Cacus* si *Caco* ducatum præstet, nonne
 ambo in *foveam* cadent? Antesignanum Apostolo-
 rum nominat *Isidorus Pelusiota*. Turpe foret
 Antesignanum ad errorem, quo nullus major est ec-
 clesiæ hostis deficere. *ecclesiæ Personam gerentem*
 dicit *Augustinus Tract. 124. in Joannem*. Sane
 si *Petro* falsitas posset obrepere fuce inducto perso-
 nam *ecclesiæ* contaminaret. Rectorem *Navis* ec-
 clesiæ nuncupat *Maximus Taurinensis Homil. 3. in*
Natali Apost. Petri & Pauli. Male regeret, qui
 cum *Palinuro* ad gubernaculum donnitaret. *Petram*
 & *Crepidinem* & *Fundamentum* *ecclesiæ* *Synodus*
Chalcedonenfis Art. 3. & communiter patres ap-
 pellant. *Arena* potius diceretur, si minus firma
 consisteret, & ad flantes doctrinarum ventos cir-
 cumferretur. A *Crepidinis* duritie longè abesset,
 si mollesceret ad errores. Firmum *Fundamentum*
 esse nequiret si variarum opinionum pulsibus
 quateretur, & in accepta veritate nutaret. Qua-
 re optimè *Origines Hom. 5. in exod. Vide, ait, magno*
illi fundamento & Petræ solidissimæ, super quam
Christus fundavit Ecclesiam quid dicatur à Domino.
 et in *Psal. 1. Petrus super quem Christi ecclesia edifica-*
ta est, contra quam Inferorum portæ non prævalebunt, &
Chrysostomus Hom. in Petrum & Eliam. Petrum ta-
lem ac tantum virum, Apostolorum Verticem, Funda-
mentum immobile & Petram stabilem. et *Augusti-*
nus Serm. 13. de Sanctis: Petrum itaque Fundamen-
tum ecclesiæ Dominus nominavit, & ideo dignè Funda-
mentum hoc ecclesia colit, supra quod ecclesiastici edi-
 ficij

ficij altitudo confurgit. Æquum profecto erat, ut qui Authore Hilario *Cæteros Fide anteierat*, & teste Hieronymo *Ardentissima semper Fidei inventus fuerat*, ab ea confirmatus à Christo non recederet, nec illius ardorem remitteret, sed ad extremum usque Spiritum fervaret, donec Cruci affixus in media etiam morte Firmitatem et constantiam indicaret.

Una superest removenda. objecto, quam urgent sæpè Hæretici, tum adversus Primatum, tum adversus illius authoritatem. Hanc mihi vindicandam sumo, et argumentum sic ex eorum sententia formo. Paulus Galat. 2. narrat petrum Anthiochiæ non rectè ad veritatem Evangelii ambulasse, atque idcirco se ei in faciem restitisse, quia reprehensibilis erat. Erravit igitur, et quidem graviter contra Evangelicam veritatem petrus; et est jure à paulo reprehensus, quod si eo minor erat paulus, ac nihil inde primatui juxta Augustinum timendum, ideo magis metuendum est Authoritati nam qui eum minor ausus est reprehendere, errantem sanè deprehendit: nec enim ei aliter se auderet opponere. Non poterat autem non errare graviter qui contra veritatem Evangelis ambulabat.

Hoc argumento usus fuit olim Marcion adversus petrum, Tertulliano teste lib. de præscript. c. 23. et ex Novatoribus Gardius & Marcus Antonius de Dominis, apud Becanum Tomo de Controversi. Hac de re extitit celebris controversia inter duo Ecclesiæ Lumina, Hieronymum & Augustinum, quam multis

multis & eruditissimis ultro citroque missis Epistolis acerrimè agitarunt, De qua Divus Thomas 1. 2. q. 103. a. 4. & et ibidem Theologi. prima responsio est. In eo loco pauli non agi de petro Apostolo, & Apostolorum principe, sed de alio qui unus erat ex septuaginta discipulis; nam paulus cum ibi non vocat Petrum, sed Cephas; quo nomine rarius vocare solet, atque ad eo appellans notat se de alio, non de petro rem narrare: in ea quosdam esse authores sententia, refert Hieronymus in Comment. Epist. ad Galatas. c. 2. cum præsertim inter discipulos esset unus, qui Martialis Cephas vocabatur, Authore Clemente Alexandrino apud Eusebiùm l. 1. Histor. c. 14. Verùm hæc frigida & inepta evasio est; nam in eodem c. 2. paulò ante paulus n. 9. Petrum Cepham primum appellarat, *Jacobus, inquit, Cephas, & Joannes.* Ubi Cephas pro Petro ponitur. Quare cum n. 11. Cepham inducit; non poterat non Petrum significare: imo non decebat eum alio nomine, quam Cepha afficere, ne intra duas lineas variare nomen temerè videretur. Itaque omnes fermè patres tum Græci tum Latini locum de Petro intellexerunt.

Comperto & admissio. Cepham Petrum esse, Prima responsio est Hieronymi & patrum quos adversus Augustinum citat Græcorum, Epist. inter suas 89. inter Augustinias 11. neque errasse Petrum, neque Paulum verè illum reprehendisse, sed eos ita rem inter se composuisse, ut Petrus Errorem, paulus

lus Reprehensionem simularet, ut ea ratione Judæos & Gentiles conciliarent, & quid utrisque liceret officiosâ illâ simulatione docerent. Nam qui Judæi viderent *petrum* utentem legalibus, Synagogam cum honore sepeliri, comperirent, & Gentiles, cum animadverterent reprehendi *Petrum* à paulo, crederent usum illum Legalium jam interivisse, & tantum permitti, ceu suprema officia sepulturæ. Imo & Judæi idem eâ objurgatione docebantur; cum viderent *Petrum* reprehendi à paulo, & reprehensum abstinere. Id Origenes, id Didymus, id Apollinaris, id Alexander, id Eusebius, id Theodorus apud Hieronymum Epist. illa 89. sive 11. Consentit Chrysostomus, Theophylactus, & Euthymius in eum locum Galat. Ex Scholasticis unus assentitur Adrianus in 4. q. 1. de Baptismo. Hac ratione inanis est objectio, cum nihil inde adversus *Petri* Authoritatem et dignitatem deducatur.

Sed quoniam hujusmodi sententia, etsi gravissimorum Doctorum, vera non est, uti divino suo ingenio Augustinus demonstravit Epist. 8. usque ad 19. qui cum Latini fermè omnes, tum patres, tum Scholastici sentiunt: dandum est argumento quòd assumit, & errasse in eo factò *Petrum*, & ob id verè, ac rectè à paulo reprehensum. Verba enim *pauli* in hac Epistola aliter exponi non possunt: quemadmodum ostendit accuratissimè Augustinus, Et patet in textu. Ac ita docet D. Thomas 1. 2. q. 103. a. 4. ad 2. & ib. Thomistæ. &
 Doctor

Doctor noster subtilis. in 4. d. 3. q. 4. §. Quantum ergo. & Scotistæ ibidem. Bonavent. in 4. d. 3. a. 5. q. 2. Richardus in 4. d. 1. a. 6. q. 4. Durandus eadem dist. q. 9 n. 7. & 8. paludan. q. 6. a. 5. concl. 4. Gabriel q. 4. a. 3. dub. 3. Sotus l. 2. de just. q. 5. a. 4. ad 3. membr. 1. argum. eandem docuit Hugo de sancto Victore. quæst. in Epist. ad Galat. q. 6. Imo & ita definitum esse in Concilio Florentino affirmat Caietanus, & Dominicus Soto. alter ad locum. 1. 2. alter lib. 2. de Justitia. plures videri possunt apud Vasquez. 1. 2. d. 182. & Becanum in Tomo. de Controvers. in Opusculis. 1. 2. de Repub. Ecclesiast. Et quidem Errasse Petrum, & ob id objurgatum, affirmant disertè Augustinus & Cyprianus Epist. ad Quirinum, nec Gregorius Homil. 18. negat, & confirmat Divus Thomas in 2. 2. quæst. 33. a. 4. ad. 2. & est communis sensus Authorum. Quomodo errarit Petrus videndum. primum non erravit in aliquo articulo Fidei. nam communicare tum cum Judæis, & eorum traditiones, ut ait Augustinus, observare, licitum erat: modo spes salutis in iis non poneretur. Ac iis etiam Paulus ipse est usus, cum Timotheum circumciderit, et totonderit in Cenchreis caput, et se Hierosolymis purificaverit, et obtulerit. Igitur eo in usu Petrus non peccavit. Erant enim Legalia, dum Lex Gratia promulgata non erat, mortua tantum, sed non mortifera: permittebanturque à Deo, ut inquit Augustinus, ut Synagoga cum honore sepeliretur. Constat igitur Pe-

174122

trum in Doctrina Fidei non errasse. Tantum ergo erravit, in aliquo vel affectu, vel circumstantia loci, aut temporis, vel in utroque. Nam timore percussus videtur: cum dicat Textus *Timens eos qui ex Circumcisione erant*; et iste fortasse timor culpatur. At Paulus non dicit eum ob *Timorem reprehensibilem*: sed innuit culpam in opere, nam non rectè ambulabat ad veritatem Evangelij, et scandalum præbebat exemplo. Igitur opere et facto errabat. Sanè: sed extra re Fidem errabat. At in eo error erat, quòd alieno tempore illo convictu et cæremoniis usus est: cum Gentiles repente reliquerit, et ad Judeos qui recenter advenerant se transtulerit, ac eorum more vixerit. Unde scandalum oriebatur apud Gentiles, quos adhuc infide teneros illa mutatio posset percellere, & ex ea secuta, observantia Legis perturbare. Itaque ad incogitantiam potiùs, & imprudentiam error ille pertinet, quàm ad aliquod vitium voluntatis, & morum. At ita ferme explicant hujusmodi errorem Petri Patres & Doctores: ac inter omnes luculenter Vasquez. d. illa 103. c. 7. & Suarez. l. 9. de legib. & in Defens. Fidei contra Regem Angliæ l. 3. c. 11. Quare in Politica Petrus, non in doctrina Fidei erravit. An peccaverit ambiguum est. Id constat graviter non peccasse. Quod acutè & accuratè probat Scotus. Peccaveritne venialiter disceptatur. Et quidem sic peccasse Augustinus, & Thomas, & Scotus, ceterique non negant. Recentioris memoriæ Theologi omnino

no

no negant , ne quem in *Petro* nævum admittant. Ita Vasquez sentit, & contendit probare illo cap 7. n. 56. Ego non dubitem in *Petro* leve ac veniale Peccatum , sed in Judicio potius Politico , quàm in re, & mentis intentione admittere: nec id quicquam detrahit aut dignitati aut authoritati, cum præsertim veniales culpæ tam facilè obrepant. Nec video, quî sine Peccato *Petri*, verba *Pauli* possint consistere: nam nisi peccasset, non diceretur à *Paulo* *Reprehensibilis*, quod supra Personam cadit, non supra nudum factum. Præterea, quomodo liberari ab omni culpa potest, qui non rectè ad *veritatem Evangelii ambulabat*: & qui exemplo illo suo Judaizare Gentes cogebat? Itaque etsi neque doctrinâ, neque intentione errasset, nec graviter deliquisset, saltem, in modo & circumstantia temporis per incogitantiam, & imprudentiam peccavit: quæ cum non omnino esset invincibilis, & aliqua levis negligentia obrepisset, satis fuit ad culpam venialem contrahendam. Quare argumento non concedimus *Petrum* ullo modo in doctrinâ errasse, cum usus ille Legalium pro eo tempore Judæis permitteretur, nec ob eum reprehendi à *Paulo*, qui illis etiam usus fuerat, potuisse. Loco autem concedimus *Petrum* ex incogitantia obrepente incûria, levissimè peccasse: quo & integra *Paulo* Fides, & *Petro* incorrupta authoritas manet. Grave testimonium Tertulliani clausula esto. lib. de Præscript. *Ceterum si reprehensus est Petrus, Con- versationis fuit vitium, non Prædicationis.*

K

Alium

Alium scrupulum objicit Thomas Anglus Pa-
 ragr. illo suo XXI I. non quo fidem *Petri* infirmet,
 sed quo imminuat authoritatem. Quem move-
 rant antea Marcus Antonius, & Gardius, & Se-
 renissimus item *Jacobus* Rex Angliæ ex æquali-
 tate cæterorum cum *Petro* Apostolorum, & Socie-
 tate cum *Paulo* & *Barnaba* initæ: Ad Galatas 2. ubi
Paulus: cum agnovissent *Gratiam* quæ data est mihi *Jac-*
cobus, & *Cephas*, & *Joannes*, qui videbantur *Co-*
lumnæ esse, dexteras dederunt mihi, & *Barnabæ* so-
 cietatis, quo loco non solum non superior *Petrus*,
 sed inferior *Jacobo*, qui prior ponitur, significa-
 tur: ac deinde in ordinem cæterorum redigitur:
 Objectum scrupulum supra jecimus & removimus:
 nunc prorsus tollemus. Nihil eo testimonio detra-
 hitur Authoritati supremæ *Petri*; nam cum *Paulus* c.
 I. dixisset venisse se Hierosolymam videre *Petrum*,
 & apud illum fuisse diebus quendicim, salis decla-
 raverat *Petri* excellentiam & authoritatem, cum ne-
 minem alium ei vel præposuisset, vel conjunxisset:
 Quare non erat necesse, ut mox iterum ejusdem
 rei mentionem faceret: nec enim id tunc *Paulus* a-
 gebat; imo ab eo, quod agebat maximè alienum
 erat, *Petri* summam in Ecclesia authoritatem testa-
 ri; nam ea mens, id consilium *Paulo* erat, Doctri-
 nam suam à Christo ipso & Spiritu sancto accep-
 tam ostendere, ut nihil ei homines, ne Apostoli
 quidem, contulissent: Ad id autem demonstnan-
 dum æqualitas maximè faciebat: quam eâ ratione
 voluit *Paulus* inducere. Nec id sanè inficiandum,
 Paulum

Paulum in eo *Petro* & Apostolis parem fuisse: quem
 admodum observat Suarez. l. 3. defensionis Fidei
 c. 11. n. 18. Quare cum de eo tantum ibi Paulus
 ageret, non erat opus ut *Petri* excellentiæ memi-
 nisset; cum præsertim eam satis primo capite ex-
 pressisset. Eo autem nihil supremæ *Petri* authorita-
 ti derogatur: nisi forte, si quis se Anglus ingenio;
 & sapientiâ *Jacobo* Regi eo tempore quo
 regnabat diceret, idque, probasset, is omnino ne-
 garet *Jacobum* authoritate superiorem esse. Ita-
 que potuit Paulus, potuerunt Apostoli pares se in
 multis *Petro* ostendere, idque verè affirmare, nec
 tamen ejus Principi authoritati derogare. Ut au-
 tem ad *Thomam* Anglum stylum convertam. Fã-
 teor eum in potestate Consecrandi Chalcedonensi
 Episcopo parem esse: cum tamen hic eo & digni-
 tate, & authoritate, & Jurisdictione superior sit,
 & cui *Thomas* Anglus omnino, quod sit Pastor,
 teneatur, ut Ovis, obedire. Quod ut faciat moneo,
 ne perperâ sentiendo & scribendo erret, & errando à
 Caulis Christi, ad aliena & inimica septa deficiat: id
 que magno curandum, nam quædam jam in
 Thoma deerrantis apparent vestigia.

Quæ diligenter observo. Et quidem hoc loco
 castiganda sunt. Supponit primum: nos qui sum-
 mam *Petro* authoritatem ac infallibilem damus affir-
 mare *Petrum* accepisse Inerrabilitatem respectu cætero-
 rum, quasi cæteri errare potuissent, & post separati-
 onem ad *Petrum* pro instructione redituri: postquam
 plenitudinem spiritus Sancti ad Orbis magisterium ac-
 ceperunt.

ceperunt. Quo quid ait *insulsus esse potest*? Falsum ille omnino supponit. Cui enim id Catholico in mentem venit? Nemo dicit Apostolos errasse, aut in fide errare potuisse, neque à Petro confirmatos esse, aut potuisse confirmari: uti articulo superiore tradidimus; sed illud tantum Catholici *Authores* asserunt; *Petrum* illam Firmitatem credendi & potestatem confirmandi tanquam Caput, & Pastorem Ecclesiæ accepisse, eam que ad Successores cum eadem dignitate, & authoritate transisse: ac in iis respectu aliorum Fidelium Pastorumque & fuisse, & esse, & fore. Nec enim ex *Petri* Privilegio Apostolis quicquam de sua Fide & authoritate detractum: nec *Petrus* in Fidei firmitate privatâ eos antecedeat: sed in eo quod ea Fides in *Petro* erat Capitalis, & cum Eminentia & respectu ad totam Ecclesiam: unde reliquos qui errare poterant, ex officio poterat & debebat confirmare. Itaque duo discernenda sunt in *Inerrabilitate*, ut ait *Thomas Anglus*, *Petri* & Apostolorum, Firmitas privata & *Authoritas* publica. In primo Apostolis *Petrus* potuit non excellere; sed in secundo non potuit non excellere, cum in singulis Apostolis non esset *Authoritas* Capitis ad universam Ecclesiam pertinens, cuiusmodi erat in *Petro*, nec enim tot erant Capita Ecclesiæ, quot Apostoli. Itaque insulsissimè *Thomas Anglus* supponit, & ineptissimè ratiocinatur.

Deinde minus fideliter in exponendo textu procedit, conjungens locum *Pauli* conferentis Evangelium, cum illo quem citat: *Jacobus & Cephas*
et

& Joannes qui videbantur Columnæ esse, &c. cum ille prior ab hoc dissitus sit, etenim Paulus n. 2. in quo ait se Evangelium contulisse, neminem nominat: nominat autem n. 9. cum ei dederunt dexteras societatis, non ad collationem Evangelij, sed ad prædicationem illius, partito munere Evangelizandi, ut Petrus & cæteri Judæis, Paulus & Barnabas Gentibus Christum annunciarent. Sed Thomas utrunque locum confudit, cum debuisset inter eos distinguere: & quid cuique proprium esset assignare.

Tandem ait Thomas Angelus, Paulum in tertia regione aëris (ita exponit *Tertium Cælum*) *Arcana illa verba* cum Evangelij doctrina audivisse: quod sanè absurdum videtur: nam aut illis verbis *Tertium Cælum* nō intelligitur locus aut si intelligitur, ille sanè *Tertia Aeris Regio* esse non potest: sed alius multo & eminentior, & sacratior: cujusmodi est *Cælum* quod appellamus *Empyreum*. Et *Paradisus* ab Ecclesia dicitur, in quo est sedes Beatorum, qui Dei clara visione fruuntur. Et quidem Augustinus lib. 12. de Gen. ad Litter. à c. 27. Per *tertium Cælum*, *tertium* quoddam visionis genus, quo Deus intuitivè, ut aiunt, ac uti est in se videtur, intelligit. Alii communiter *Paradisum* interpretantur, id est, locum in *Cælo Empyreo*, ubi est sedes Beatorum. Certè Paulus illâ suâ 2. ad Corinth. Epist. c. 12. *Tertium Cælum Paradisum* vertit. n. 4. Existimo autem *Paradisum*, non esse in tertia aëris Regione, cum præsertim sentiam cum Augustino,

T H A

K 3

Epist.,

Epist. 112. c. 12. & lib. 12. de Genes ad litter. c. 27. & 28. & Anselmo. 2. ad Corinth. 12. & Scoto. q. 2. Prol. & in. 2. d. 3. q. 9. & in 4. d. 49. q. 12. & D. Thoma. 1. p. q. 12. a. 11. & Scotistis, & Thomistis communiter, Paulum Clarè Deum vidisse. Ad id autem idoneum non esse locum, Tertiam regionem Aëris existimo. Nisi forte quòd ea extra tempestates, & ventos sit, Putavit Thomas Angliari esse ad Beatitatem accommodatam. Olympum, opinor, cogitabat ille, cujus cacumen in tertiam illam regionem evadens, locum Poetis dedit fingendi in eo monte Cœlum, imò eum pro Cœlo montem accipiendi. De quo aptè canitur. *Pacem summa tenent.* Acquiescerem, nisi scirem Joanni Evangelistæ (de quo quidam cum P. Salas sequente Origenem aiunt Deum vidisse) veritatem illam initio Evangelii sui Divinitus expressam inter sonantes tonitrus, & micantia fulgura, & contorta fulmina revelatam. Sed is Filius Tonitruum erat, & in secunda aeris regione debebat ad Deum videndum consistere. Paulo cum esset organum Spiritus Sancti Suave, & temperatum ulterius eundem erat, ubi non obstreperent tonitrus, nec fulgura præstingerent; nec fulmina terrent. Lepidè Blaculus si ita, sed putidè tamen ratiocinatur.

ART.

ARTICULUS III.

*Utrum hoc Privilegium Petri ad Romanos
Pontifices ejus successores transferit, ac in
iis conservetur?*

NON mihi aut Petrum Romæ posuisse Cathedram, eamque Ecclesiam rexisse: quod quidam Hæreticorum temere & impudenter; nec successores alios Romanos Pontifices continenti serie in eadem sede, & Ecclesia habuisse, quod multi imprudenter negant, quòd cum homine Catholico disputem, probandum est. Sed utrum eodem Firmitatis Fidei, & Authoritatis Infallibilis ad confirmandum in Fide Cæteros Privilegio, quod Petro assignavimus, fruiti fuerint ac fruantur illius successores? non nunc de privata cujusque Fide & Authoritate, sed de Publica, quæ dignitatis & Cathedræ Comes est, & ad regimen Ecclesiæ pertinet, quæ diversa quidem argumenta sunt, in Rituo quaestionem.

Qua in re omnino affirmandum idem quod in Petro fuit privilegium cum eadem prærogativa in successoribus esse. Id ratione constat. Nam
uti

uti ex Patribus supra diximus, Christus Dominus ita *Petrum* Caput & Pastorem Ecclesie suae instituit, non ut pro eius vita duntaxat dignitatem, primatumque institueret, Ecclesiamque eiusdem vitae periodo terminaret, sed ut in *Petro* & Ecclesia sui temporis, formam quae futura erat, Pastorum & Greges in Ecclesia sua perpetuo duraturam praestitueret ac demonstraret. Quod si quavis Hominum Respublica, cum Regem sibi vel Principem deligit, cui se regendam committit, non de eo tantum cogitat, sed in posterum cogitationes suas intendit, & futuram Regum, ac Principum successionem, in eo quem deligit, destinat & providet, quanto majori jure Christus Ecclesiae suae eadem ratione consulere debuit, cum eam perpetuam constantemque formaret? Negare quisquam Regni temporalis, & caduci civis non audeat Reges suos legitimos esse, qui à Primo sunt deducti, & audebit Catholicus quisquam Romanos Pontifices justos ac germanos esse Ecclesiae spiritualis ac aeternae Pastores inficiari? Ergone desinet à Christo Domino *Petro* auctoritate Divina collata potestas? aeternabit Regibus à populis auctoritate humanam jurisdictionem attributa? Pudeat quenquam, tam ineptè & absurdè ratiocinari.

Sed sacrat us rem pendamus. Textus ipse nos docet Christum de Futuro ad finem usque mundi statu Ecclesiae cogitasse, ac egisse. Quorsum enim spectat illud *Ædificabo Ecclesiam meam*? Ac super hanc *Petram*, & illud *Porta Inferi non prævalebunt adver-*

sus

sus eam. Et aliud *Ut non deficiat Fides tua.* Et aliud *Conuersus confirma Fratres tuos.* In quo loco summa vis est. Nam Fratres confirmandi à Petro Apostoli non erant, igitur alii erant Fratres Apostolis successuri, qui in Fratrū nomen & locum succederent. Hos igitur diuersos personis, pares dignitate, pontifex alius à Petro personā, idem loco, & authoritate confirmaturus erat. Jam verò locus ille Matthæi ultimo: *Ecce ego vobiscum sum usque ad Consummationem seculi* curam istam providentiamque designat. Nec enim cum Apostolis tantum, qui non eò usque victuri erant; sed cum eorum successoribus ad consummationem seculi duraturis futurus erat, uti Augustinus lib. 6. de Genesi ad litter. c. 8. & Theophylactus hic exponunt.

Nec Patres hac in veritate probanda minus, quàm in Petri dignitate, & authoritate asserenda acres, vehementesque fuerunt, quemadmodum supra indicavimus: nunc mostramus. Igitur Cyprianus lib. de Unit. Ecclesiæ initio, *Ut unitatem manifestaret, unam Cathedram constituit, & unitatis eiusdem originem ab uno incipientem suā authoritate disposuit.* Et Epist. 27. Dominus noster Ecclesiæ suæ rationem disponens in Evangelio loquitur, & dicit Petro, *Ego dico tibi quia tu es Petrus, & supra hanc Petram ædificabo Ecclesia meam.* Ac infra. *Inde per temporum & successionum vices Episcoporum ordinatio, et Ecclesiæ ratio decurrit, ut Ecclesia supra Episcopos constituatur, & omnis actus Ecclesiæ*

L

clesiæ per eosdem præpositos gubernetur. Eodem sensu dixit Chrysostomus lib. 2. de sacerdot. versans locum Joan. 21. quam de Causâ Christus sanguinem effudit suum? Certè ut pecudes eas acquireret, quarum curam tum Petro, tum Petri successoribus committebat. Idque deinceps probat. Unde rectè breuiter que Ambrosius in Psal. 40. intulit ex illis verbis Tu es Petrus, &c. Ubi Ecclesia ibi Petrus, id est, Petri successor Pontifex Romanus, & addit appositè Ubi Ecclesia ibi nulla mors, sed vita æterna: quia etsi Petrus, & qui ei succedent singuli moriantur, Ecclesia & vivit, & æternat. Philippi Presbyteri in Conc. Ephes. Tom. 2. Concil. c. 16. luculentum testimonium est. Nulli dubium imo seculis omnibus notum, Sanctum Petrum Apostolorum Principem & Caput, Ecclesiæ Catholice Fundamentum per Successores suos hucusque semper vivere, causasque decernere, semperque victurum esse. Hujus itaque Ordinarius successor Papa Cælestinus nos ad hanc Synodum misit. Id nemo melius Augustino vidit, & confirmavit, uti supra commemoravimus, semper enim in Petro publicam pro tota Ecclesia Personam agnovit. Ejus autem rei idoneam rationem affert Enarrat. 1. in Psal. 108. loquens de Juda Judæorum Populum representante. Sicut enim inquit, quædam dicuntur, quæ ad Apostolum Petrum propriè pertinere videantur, nec tamen illustrem habent intellectum, nisi cum referuntur ad Ecclesiam, cujus ille agnoscitur in figura gestasse personam propter Primatum quem in discipulis habuit. Ita Judas quodammodo personam

sonam sustinet inimicorum Christi Judæorum. Ubi
 observo Augustinum in Petro agnovisse, & Primatum,
 & veram Ecclesiæ sustinuisse Personam, quòd
 de Juda *Quodammodo* dixit, ut innueret multum inter
 utranque Repræsentationem interesse. Cum
 Judas umbratilis Judæorum, Petrus solida & germa-
 na Ecclesiæ Persona repræsentando existeret. Quod
 adhuc accuratius expressit tract. 124. in Joan. post
 med. expendens illa verba Evangelij *Dimitte nobis
 debita nostra, &c. Hoc agit Ecclesia spe beatâ in hac vita
 ærñosa: cujus Ecclesiæ Petrus Apostolus propter Aposto-
 latus sui Primatum gerebat figuratâ generalitate Personâ.
 Quod enim ad ipsum propriè pertinet, naturâ unus homo
 erat, gratiâ unus Christianus, abundantiore Gratiâ unus,
 idemque Apostolus. Sed quando ei dictum est, Tibi
 dabo Claves Regni Cælorum. Universalem significa-
 bat Ecclesiam. Rectè omninò, nam ista repræsen-
 tatio Ecclesiæ supponebat in Petro dotes & virtutes
 quibus abundabat, & dona quibus cæteros antecede-
 bat: ac iis ipsis Ecclesiam significabat, ut sicut in
 eo erant, ita in Ecclesia essent futura. Et lib.
 de Agone Christiano c. 30. *Non enim sine causa
 inter omnes Apostolos hujus Ecclesiæ Catholicæ personam
 sustinet Petrus. Huic enim Ecclesiæ Claves Regni Cæ-
 lorum datæ sunt, cum Petro datæ sunt. Et cum ei di-
 citur ad omnes dicitur Amas me? Pasce Oves meas.*
 Non quòd singulis eodem modo quo Petro concessa
 sint singula, sed pro varietate munerum & persona-
 rum: quemadmodum postea nos idem Au-
 gustinus docebit. His enim locis non æqualitatem,
 sed perpetuitatem, & proportionem significat:*

L 2

alioqui

alioqui omne Regimen ecclesiæ confunderetur, si omnia essent promiscua. Unde Serm. 33. de verbis Apost. c. 2. *Respondit Petrus unus pro omnibus, quia unitas in omnibus.* Ecce unitatem, videamus distinctionem, ac retentis muneribus proportionem. Serm. 13. de Verb. Dom. c. 1. *Ipsè enim Petrus in Apostolorum ordine Primus, in Christi amore promptissimus sæpè unus respondet pro omnibus.* EN Personæ & muneris distinctionem cum unitate in Fide. Hæc communis, illud proprium, representata ecclesiæ fide, servata dignitate. Clarius c. 2. *Idem ergo Petrus à Petra cognominatus, beatus, ecclesiæ figuram portans, Apostolatus Principatum tenens.* Viden? ut ecclesiæ publicam Personam sustinens, propriam servat prærogativam principatus? Ea nimirum erat Figuræ conditio, ut quod futurum erat in ecclesia significaret, cum autem in ea Caput & membra essent futura. *Petrus* qui caput erat, quid capiti conveniret propriè, quid membris metaphoricè indicabat. Ita qui futuri erant in ecclesia Capita in Petro capite exprimebantur; qui membra in Petro Fideli adumbrabantur.

Neque hoc acuminandum est meo, aut in Augustinum affectui: sed studio veritatis. Ac ut id appareat audiamus Augustinum servantem Decorum Dignitatis Petri, impositâ communi fragilitatis Fidelium personâ. Loquens de Pœnitentibus Epist. 108. ad Seleucianum sic ait. *Quod autem dicitur Petrus egisse Pœnitentiam, cavendum est, ne ita putetur egisse quomodo agunt in Ecclesia qui pœnitentes vocantur. Et quis hoc ferat ut primum Apostolû inter tales pœnitentes numerandum putemus?* Itaque

Itaque Quod de Deo Adamum formante dixit Tertullianus: *Cogitasse Christum cum figurabat Adamum* id de Christo Petrum instituyente Augustinus aptè ad Ecclesiam convertit. *Eum in Petro formando Ecclesiam præformasse.*

Quascunque igitur Prærogativas Petrus Publicam Principis & Capitis Ecclesiæ Personam gerens à Christo accepit, & retinuit ipse, & ad successores transtulit. Inter eas unam inprimis fuisse Authoritatem in definiendo, & iudicando supremam; nemo inficias ierit qui Sanctorum Patrum monumenta evolvat. Ac primum id Pontifices ipsi Romani, qui proprii sunt ac domestici Testes fatentur: quibus non ideo abroganda est fides, quod in Causa propria testimonium reddunt, cum præterquam quod omnium consensus firmum sit argumentum veritatis, ipsi sanctissimi viri & integerrimis moribus fuerint: ac nemo melius quid sibi liceat quidve conveniat, quàm quibus ea est Potestas tradita cognoscit. Equidem non video cur minus credamus Catholicis Pontificibus nostris, quàm Calvinistæ & Cæteri Heterodoxi Regibus ac Principibus suis suam Jurisdictionem & authoritatem affirmantibus credunt. Itaque ferant nos Pontificibus summis Petri successoribus duce Scripturâ & traditione fidem adhibere, quando ij Principibus suis ad astruendam pro libitu Potestatem propriam, & vindicandam alienam credere volunt. Nec ego nunc de Primatu dignitatis, sed de pondere Authoritatis (quæ meæ sunt partes) ago. Igitur Euaristus epist. 1. *Romanum episcopum Caput vocat*

ad quod indubiis recurrendum est. Id Anacletus antea, Epist. 1. dixerat, & Alexander. 1. & Sixtus 1. id Anicetus, id Eleutherius, id Victor in Epistolis suis dixerunt. Zephyrinus Epist. 1. ex loco Matth. 16. Romanæ Ecclesiæ auctoritatem probat, ad cæteras instruendas: & ad finem ait: *Memor enim sum me sub illius nomine Ecclesiæ præsidere, cujus à Domino Jesu Christo est glorificata confessio, & cujus Fidei omnes semper destruit errores.* Consentiant Anterus ad Episcopos Baticos, & Fabianus Epist. 1. 2. & 3. Cornelius Epist. 46. inter Epistolas Cypriani, & Lucius in Epist. ad Occidentales. Sixtus 11. Epist. 1. Ac Dionysius Epist. 2. ad Severum Episcopum: *Ab initio, ait, tantam accepimus à Beato Petro Apostolorum Principe fiduciam, ut habeamus auctoritatem auxiliante Domino Universali Ecclesiæ subvenire.* Quod Felix Epist. 1. confirmat, & Marcellus Epist. 1. calculum addit. Adjicitque *Nullam Synodum legitime fieri posse sine Romanæ sedis auctoritate.* Eusebius Epist. 3. Marcus Epist. ad Athanasium & Episcopos Ægypti, & Julius 1. Epist. ad Orientales. & Liberius in Rescripto ad Athanasium, & Felix 11. subscribunt. Id Damasus probat epist. 2. ad Episcopos Africæ, & Siricius epist. 1. ad Himerium. Illud præclare jacit, *Portamus onera omnium Ecclesiarum, imo in nobis portat Beatus Apostolus Petrus.* Nec minus Anastasius ad Burgundicos & Germanicos Episcopos. *Exigit, inquit, dilectio vestra ex auctoritate Sedis Apostolicæ vestris respondere Consultis.* Sed nemo id

id sæpius ac luculentius confirmat, quam Innocentius I. tempore Augustini quo maximè ecclesiæ Romanæ autoritas viguit summi hujus Doctoris firmata oraculis, quæ paulo post afferemus. Itaque Innocentius epist. 1. ad Victricium. 2. ad Exuper. 3. ad Innocentium. 17. ad Arcadium. 27. ad Episcopos Macedonia 29. ad Decentium Epist. 31. & 32. ad Concilium Carthaginense, & Milevitanum Apostolicam autoritatem asserit & illustrat. Sequitur Zozimus. Epist. 1. ad Hefychium & Bonifacius 1. Epist. 2. ad Episcopos Gallia. & Epist. 3. ad Hilarium. & Cælestinus. 1. Epist. 1. ad Episcopos Viennenses & Narbonenses. & Epist. 4. ad Ecclesiam Constantinopolit. & Epist. 5. ad Nestorium. Qui deinceps successerunt à Leone I. Usque ad Innocentium III. ab eo ad nostra usque tempora magni profecto & Authores & vindices hujusce Autoritatis Pontificiæ extiterunt. Quorundam locos tantum indico. Hilarij Epist. 3. ad Ascanium. Gelasij 1. Epist. ad Episcopos Dardania, & 6. ad Episcopos Lucania & Epist. 10. ad Anastasium. & Epist. 11. ad Dardanos. & in Commonit. ad Faustum, & in Decreto de Apocryphis Scripturis. Anastasij 2. in Epist. ad Anastasium Augustum. & Symmachi in Apologet. contra eundem. & Hormisdæ Epist. 1. ad eundem met Imperatorem, & Epist. 22. & sequentib. ad Justinum Imperatorem. Bonifacij 11. in Epist. ad Fulvium. Joannis 11. Epist. 2. ad Justinianum. Vigilij Epist. 1. c. 7. & Epist. 4. ad Universum populum Dei. Pelagij 1.

in

in Epist. 1. ad Vigilium & Epist. 3. & 5. Joannis III. in Epist. 3. ad Episcopos Germaniæ, Pelagij II. Epist. 1. contra Joannem Patriarcham Constantinopolitanum. Honorij 1. ad Eduinum Regem Anglorum, & Honorium Episcopum. Leonis II. Epist. ad Episcopos Hispaniæ. Benedicti II. Epist. ad Concilium Toletanum 14. Agathonis Epist. ad Constantinum Imperatorem. quæ habetur in 6. Synodo. Adriani 1. Epist. ad Constantinum & Jrenen. quæ in 7. Synodo exhibetur: præcipuè parte 2. quæ in Vaticana Bibliotheca servatur. Nicolai I. Epist. 6. ad I hocium. & Epist. 10. ad Episcopos Constantinopolitanæ Sedi Subjectos, & 18. 20. & 30. Joannes VIII. Epist. 73. ad Lambertum. Leonis IX. in Apologia contra Michaellem & Leonem & Epist. ad Petrum Antiochenum, & ad Constantinum Monachum Imperatorem. Gregorii VII. Epist. 10. lib. 3. Epist. ad Henricum Regem. Innocentij III. Serm. 2. de Consecratione Pontificis. Cæterorum Recentioris memoriæ Pontificum locos adducere omitto, quòd de iis nemo dubitat, quin auctoritatem sibi eam tanquam Romanæ Sedis propriam vendicant, ac eam sæpe exercuerint. Qui scire id exactius velit, Sacrorum Canonum, & Constitutionum, et Bullarum libros evolvat.

Delecta certorum Pontificum antiquiorum testimonia operæ pretium erit adducere. Ac primum Leo 1. hanc Authoritatis in doctrina Prærogativam egregie asserit & confirmat. Ita epist. 4. Pastorem se Universalem totius Ecclesiæ agnoscit:

Divinis

Divinis, inquit, præceptis, & Apostolicis monitis incitatur ut pro omnium Ecclesiarum statu impigro vigilemus affectu. Idem inculcat Epist. 84. ad Anastasium Episcopum Thessalonic. & 89. ad Episcopos Viennensis Provinciæ, & luculenter admodum in Sermonibus de Assumptione sua, præsertim 3. Sed duo maximè loci notandi. Alter in Epist. 47. ad Synodum Chalcedonensem, in qua cum dixisset, Ex voluntate Imperatoris indictum esse Concilium, ait *Beatissimi Petri Apostoli jure atque honore servato.* Quod summum erat, nec ei poterat derogari. Et infra cujusmodi illud sit ostendit declarans *se in ea Universali Synodo per suos vicarios præsidere.* Apertissima item sunt Epist. 53. & 54. & 55. Sed illud in hac ultimâ ad Pulcheriam Augustam pulcherimum ad Pontificiam authoritatem circa res Fidei commendandam. *Consensiones Episcoporum, Sanctorum Canonum, in Nicena Synodo contritorum regulis repugnantes unitâ nobiscum vestræ Fidei pietate in irritum mittimus, & per AUTHORITATEM BEATI PETRI generali prorsus definitione cassamus.* En à quo Authoritatem ad rem tantam tamque gravem circa doctrinam Leo acceperit, id est, à Primo ac Principe Ecclesiæ Petro, qui eam per aliorum sibi succedentium Pontificum manus ad Leonem inviolabili jure transmiserat. Suffragatur haud multum à Leone tempore dissitus uno, tantum interposito Hilario Sardo, Romanus Pontifex Simplicius Tiburtinus. Epist. 1. & 3. ad Zenonem Imperatorem; in qua sic *Perstat in successoribus*
M suis,

*suis, (id est, ipsius Petri) hæc & eadem Aposto-
lica norma doctrinæ, cui Dominus totius curam orivilis
injunxit. et Epist. 3. ad Acatium. Quia Sanctæ
memoriæ Prædecessorum nostrorum extante doctrinâ,
contra quam nefas est disputare quisquis rectè sapere
videtur, novis assertionibus non indiget edoceri.
Ejusdem modi habet Epist. 9. & 13. ad Zenonem
Augustum, Tertius se addit Comes Gregorius Mag-
nus, ingens suo nomine pondus trahens.*

Nemo solidiùs, nemo videntiùs, nemo in
copiosius de Pontificia autoritate tractavit. Ubi
que occurrunt exempla, sed quosdam illustriorum
locos designabo. Epist. 24. & 71. & lib. 2. Indiçt.
p. 11. Epist. 7. & lib. 4. Epist. Epist. 54. & lib. 7. E-
pist. Epist. 125. & super 5. Psalm. Pœnitent. &
Homil. 21. in Evangel. & alibi sæpe. Pauca in
rem profero, lib. 6. indiçt. 15. c. 37. alias 201. ait:
*Quis est qui nesciat Sanctam Ecclesiam, in Apostolo-
rum Principis soliditate firmatam? & l. 7. Epist. 123.
Quæ semel Apostolicæ Sedis Autoritate Sancita sunt
nil egent firmitatis.* Ita duobus hisce locis Petri &
successorum unam & eandem esse Firmitatem & au-
thoritatem comprobavit.

Hæc testimonia suspecta videri non debent,
imo si rectè calculum ponamus, justa et idonea, quod
propter Heterodoxos dico, qui infirmant. Nam iis
ego illud impingo. Cum historiam Regum suo-
rum scribunt, eò sibi majorem fidem conciliant,
quòd præmonent, se Regia Tabularia, & Auto-
grapha in iis servata consuluisse, perinde ac plus
fidei mereantur, cum tamen ipsorum Regum
man-

mandata, & scripta: & quædam ab ipsis & confecta,
 et obſignata ſint. Quod ſi quis illarum Chartarum
 authoritatem eleuet, ſuccenſent, et ferre non poſ-
 ſunt. Quâ fronte igitur tot Pontificum Sanctiſſi-
 morum teſtimonia ex arcanis veterum tabulariorum
 viſceribus deprompta impugnant, et irrident, cum
 præſertim ab ipsis ſint Authoribus partim ſcripta,
 partim dictata. Omnia certè bona fide publici ju-
 riſacta. Si fidem habui volunt Diplomatis Re-
 gum iisque tanquam incorruptis teſtimoniis u-
 tuntur, cur quæſo eleuant Authoritatem ſummo-
 rum Pontificum in Chartis illis Virginibus illibatâ
 fide cuſtoditis clauſam? Igitur aut credant noſtra,
 aut non credant ſuis: nec velint Religioſiores erga
 Regum ſuorum Diplomata, quam erga Pontificia
 Decreta: cum nec illi Reges illos præſcos niſi famâ
 et traditione noverint, quorum venerantur mo-
 numenta. Pergo. Huiusmodi ſupremam quæ in
 Petro fuit authoritatem in Pontificibus Sedis Ro-
 manæ manſiſſe Conciliorum calculis confirmemus.
 Generalibus maximum pondus ineſt. Horum pri-
 mum produco. Nicenum Can. 2. ſic, *Episcopi in*
gravioribus Cauſis liberè Apoſtolicam appellent Sedem,
atque ad eam quaſi AD MATREM confugiant.
 Quæ Mater eſt ubera habet, ut alat Infantes. An
 non id Petri proprium cui dicitur *Pasce Oves meas,*
 qui dicit *Quaſi modo geniti infantes ſine dolo lac concu-
 piſcite?* At non ea ſub Petro tum, ſed ſub Julio I.
 Mater erat. Et Can. 39. in Canonibus ex Græco &
 Arabico translatis: *Ille qui tenet Sedem Romæ Ca-*

put est, princeps omnium Patriarcharum, quandoquidem ipse est primus SICUT PETRUS, cui data est potestas in omnes Principes Christianos, & omnes Populos eorum, ut qui sit Vicarius Christi sit super cunctos Populos & Universam Ecclesiam Christianam. Igitur quicumque Petro Succedit SICUT PETRUS Vicarius est Christi; atque adeo vice Christi, qui veritas est, veritatis est Assertor et Promulgator: etsi Author esse non possit. Concilium Ephesinum sic Epist. ad Cœlestinum Tom. 4. Synodi c. 17. Est enim vobis in more positum, ut in omnibus celebres sitis, studiaque vestra solida Ecclesiarum firmamenta constituatis. A Firma & Solida Petra Petro firmamenta solida Summi Pontifices appellantur. Clarius & luculentius Chalcedonense Concilium Leoni I, Magno testimonium reddidit. Act. 2. lectis Leonis litteris, Patres unanimi omnes consensu congregati dixerunt: Ita credimus. Petrus per Leonem ita locutus est. Et in fine Action. 15. à Fr. Laurentio Surio relatæ de eodem Leone. Alia omnia ab eo definita teneantur tanquam à Vicario Apostolici Throni. Et supra dixerat: secundum Claves à Domino definitas. quæ ex D. Thoma Sotius citat. Octava Synodus Sedes Romana vocatur, sedes Petri Principis Apostolorum. Ita definitum à Concilio Florentino in litteris unionis: & à Tridentino Sess. 6. c. 1. Et quidem de Authoritate doctrinæ agebant. Hanc statuunt Concilium Romanum 1. sub Sylvestro: & Romanum 3. & 4. sub Symmacho. &

& Concilium 4. Aurelianense c. 1. & Carthagi-
nense, et Milevitanum sub Innocentio 1. & Africa-
num sub Bonifacio c. 35. Idem Turonicum 2. c. 21.
Bracharense 1. c. 18. 22. 23. Toletanum 1. in Af-
fert. Fidei. & 3. Can. 1. sub Pelagio 2. Ex quo
apparet hanc Petri Prærogativam ad successores
cum dignitate pariter transiisse.

Id verò aliis fortissimis argumentis confirma-
tur.

Primum esto ab ipsa Regum institutione peti-
tum quod supra tetigi. Nam quæcunque sibi Respub-
lica Reges constituit, etsi unum hominem singula-
rem creaverit, eo ipso tamen voluit, ut ad sequen-
tes Reges eadem dignitas, & Potestas Regia per-
veniret: imo & ipsi eam Reges jure suo, uti quis-
que succederet, vindicabat. Ita Judices primum
apud Hebræos, ita Reges deinde, nec tantum ij qui
jure hæreditario & sanguinis, uti Reges Judæ, sed
etiam qui aut electionis judicio, aut vi armorum
Regnum vindicabant, uti Israël. Ita Duces po-
stea usque ad Hyrcanum in sacris litteris Rempub.
gesserunt. Hac ratione Romæ Reges, Consules,
Imperatores, pari acceptâ & traditâ potestate im-
perarunt. Id omnes Populi ex quo cœpti sunt ab
uno vel pluribus regi rem altè repetendo evenisse
comperient. Fuerunt sanè qui ambigerent. An
quis jure occupasset imperium: nemo tamen, qui
semel rectè & ritè capesseret, de eo An integram
potestatem accepisset, dubitavit.

Secundum esto à Summorum Pontificum iusti-
tutione

ratione ac serie deductum. Ex quo enim Aaron
 Inauguratus est Pontifex : dum ea floruit Respub.
 ad Hyrcanum, imo et ad Caipham et Ananiam
 Par omnium qui sunt deinceps instituti Pontifices
 dignitas fuit. Hæc verò non nuda, sed suis orna-
 ta prærogativis per manus est succedentium trans-
 missa. Nec enim solum in familia Eleazar usque
 ad Ozi Abnepotem, sed & in Familia Ithamar
 quæ in Abiathar Abnepotem Heli desit, integra
 & illibata dignitas viguit. Quæ etiam tempore
 Regum ad Captivitatem usque Babylonicam ad
 Eleazari rursus revocata Posteros, per tredecim
 (tot enim sunt) à Sadoc ad Saraïam Pontifices per-
 duravit. Post Captivitatem, libertate Judæis, &
 Patriâ restitutâ iterum Pontificia dignitas revixit,
 & ad Machabæorum usque ætatem à Josue Josede-
 ci Filio ad Joannem Hyrcanum Simonis Filium du-
 orum supra viginti Pontificum series est perducta.
 Postea etsi concisa, & malis artibus, quod jam
 antea teracciderat, contaminata, non ideo tamen
 gradu cecidit, sed in eo stetit, & suam Præroga-
 tivam retinuit. Nam nisi retineret Caiphas Pon-
 tifex non prophetaret, nec Paulus Ananiam cui
 maledixerat dolens reveretur. Qua de re proxi-
 mâ quæstione dicemus. Nunc satis est ex hujus-
 modi exemplo colligere: quod Synagogæ conces-
 sum fuit, id Romanæ Ecclesiæ non negandum:
 sum ea sit Unica Columba, & sponsa Christi cum
 quo unum Corpus efficit, & Fide conjuncta, & A-
 more copulata.

Tertium

Tertium est ab ipsa experientia sumptum. Videmus enim quam Firmitatem Christus Petro, ac in eo Ecclesiæ suæ promiserat, eam in Romana Sede ejusque Episcopis impletam. Si enim oculorum aciem ad reliquas quæ Principes habitæ, et Patriarchales Ecclesiæ, convertamus, perspiciemus omnes unam post aliam corruisse; Nullamquæ earum præter Romanam hodie superesse. Sanè Hierosolymitana ecclesia haud ita multò post Christi mortem grassante ferro cum ipsa est urbe eversa. Antiochena, & Alexandrina diutius, sed non multis seculis manserunt. Constantinopolitana, uti Romana altera, longius latiusque floruit. Sed tandem desiit, & à Bonifacio IV. cum Hierosolymitana restituta vigere tamen diu non potuit. Sola Romana super Petram fundata perstitit immobilis, nec ullis fuit unquam machinis expugnata. Imo ea paulatim crescens magnitudine suâ complevit Orbem, & quod Romanum sibi vendicavit Imperium, obtinuit, ut iisdem quibus sol spatii regiones illa terminaret suas, & illud in eam Principis Poetæ, an Vatis, quadraret.

*En hujus Petri aspiciis illa inclita Roma
Imperium terris, animos æquabit Olympo.
Totumque una sibi muro circumdabit Orbem
Antiquæ Fidei.*

Nec alio sæpius Patres adversus Heterodoxos
ac vehementius utuntur argumento, quàm isto Per-
petuæ

petuæ Firmitatis, & successionis in Romana sede
 Episcoporum continenti serie ad fidei vinculū apte
 deductorum: quemadmodum quæstione proximâ
 videbimus. Itaque Divino Consilio providit Deus
 ut in Romana Ecclesia tanquam Aurea Catena è
 Cœlo ad nos demissa, Homericâ meliore, jam
 inde à Petro post vincula, perpetua Pontificum
 instar Annulorum, sibi nexorum, & cohærentium
 series ad nostra usque tempora pervenirèt. • Simi-
 litudine eò libentius utor, quòd video rem contine-
 re. Nam in vinculis *Petri* illud haud temerè obser-
 vo. Cum Eudocia Imperatrix Hierosolymitanam
 Catenam Romam ad Pontificem misisset: isque eam
 cum Romana contulisset, subito sibi hæsisse, &
 unam ex duabus extitisse. Perinde ac potestas Li-
 gandi *Petro* à Christo data in Judæa, cum Romana
 ita connecteretur, ut in unam coaluisset. Unde *S.*
Petri ad Vincula Romæ solennitas & Ecclesia con-
 stituta.

Quartum etsi Profanum quiddam contineat ap-
 tum videtur, & nobile argumentum. Singuli qui-
 que Sectarum philosophicarum Authores, cum eas
 instituissent, scholas erexerunt, in quibus discipu-
 los erudirent, qui sibi succederent, et quam acce-
 perant doctrinam continuarent, ne interirent, sed
 in posterum perennarent. Id primum *Pythagoras*
 in Italia, ut *Italicam*: id postea *Plato* Athenis in
 Academia, ut *Academicam*: id deinceps *Aristo-*
teles in Lyceo ut *peripateticam*: Id *Zeno* in porticu,
 ut *Stoicam*: id *Epicurus* in Hortis, ut *Epicuream*
 confer-

conservaret : delectis præstantibus ex discipulorum numero præceptoribus egerunt, nè surnominis memoria, & documenta sectæ interciderent, cum omnes illæ umbratiles essent & fucatæ, quædam etiam futiles, aliquæ à recta ratione & libero homine alienæ. Quod si ii tantò studio & sollicitudine id curarunt, quomodo Christus vera Patris Sapientia, & germanæ ac solidæ doctrinæ Author, cum Ecclesiam suam institueret, & in ea Cathedram locasset, soli Petro regendam traderet : nec quicquam de successoribus in posterum cogitaret ? Cum præsertim eâ quam docuit Fide, ac juxta eam vivendi ratione salus æterna hominum niteretur. Pudeat Heterodoxos, quorum nonnulli ingenio & scientiâ valent, sectarum gymnasia Dei Ecclesiæ antepone : negare erubescant à Christo minorem habitam esse Firmitatis Ecclesiæ suæ, quam à prophanis illis Philosophis Sectarum suarum habitam fuerit rationem, cum turpe sit ac ineptû dicere miseros mortales, fragiles & caducos, de Immortalitate scholarum suarum cogitasse : Christum verò Æternum Dei Filium hanc de Ecclesia sua stabilienda curam abjecisse. Maneat igitur Christum Dominum ita Petrum Ecclesiæ Catholicæ Caput & Principem instituisse, ut vellet post-eum successores fore, qui Petri Personam sustinerent, eademque dignitate & autoritate fruerentur : & in quibus eadem Fidei firmitas & Doctrinæ Puritas remaneret.

N

QUÆST.

QUÆSTIO II.

De Infallibilitate Authoritatis Pontificiæ.

ARTICULUS I.

*Pontificum successio, & unius in iis & cum
iis doctrinæ consensio Authoritatem
Confirmat.*

CUM Ecclesia Christi unum ac Virgineum
Corpus sit: una item sit oportet & Fides &
doctrina, qua membra nectantur, & in unum
Corpus coalescant. Necessè autem est, ut hoc cor-
pus suum caput habeat; quod cum emineat dig-
nitate, nexu Fidei cetera membra contineat, &
justum cum iis corpus efficiat. Aquo qui dissiliat
intra Ecclesiam esse non possit. Itaque ex com-
munionem Unitatis argumentum sumitur, ut qui
scire velit, An sit in Corpore Christi, is omnino
tenere debeat, An cum eodem in Fide doctrina-
que concordet. Unde item sequitur, si una & In-
corrupta est Fides, in qua ea corpore fuerit pu-
ram & illibatam esse, nec posse aliquâ ratione cor-
rumpi.

Igitur

Igitur si probem Fidem Catholicam ex commu-
 nione cum Romana Ecclesia, & hanc ex perpe-
 tua in ea Pontificum successione firmari, efficiam,
 ut appareat & Pontificum Fidem, et Autho-
 ritatem nunquam defecisse. Nil itaque frequen-
 tius occurrit in Patribus, quàm istud ex successi-
 one in Romanam Cathedram Pontificum pro u-
 nitate ac Firmitate Fidei argumentum: quod sa-
 ne firmum non esset, si ii in rebus Fidei errare
 fallive potuissent. Quid enim quæso interesset ad
 probandam Catholicæ Ecclesiæ veritatem series
 illa continuata Pontificum, nisi ii non magis in-
 ter se connexi, quam in Fide concordēs extit-
 isent: non enim, opinor, loci & numeri, sed sensus
 et doctrinæ ratio habetur. Quare cum Petri Fi-
 des et Autoritas, quemadmodum ante ostendimus
 fuerit firma et infallibilis, quia erat ejus Ecclesiæ
 Caput & Pastor, quæ oves omnium Fidelium con-
 tinebat: ita et qui Petro eo in munere succe-
 runt, similem cum Cathedra, et potestate Fidem
 et Autoritatem habuerunt, ac de singulis intel-
 ligitur illud Christi à nobis supra adductum, &
 explicatum. *Oravi pro te Petre, ut non deficiat Fi-
 des tua, et tu aliquando conversus confirma Fratres
 tuos.* Incipiamus à Martyre, quem Augustinus
 gloriosissimum vocare solet, Cypriano. Is Epist. 40.
 circa medium. *Una Ecclesia & Cathedra una super
 Petrum Domini voce fundata.* En fundamentum;
 Successionem Jrenæus auspicetur. lib. 3. contra hæ-
 reses cap. 3. *Quoniam longum est omnium Ecclesi-*

arum numerare successiones maxima & antiquissima
 & omnibus cognita à gloriosissimis duobus Apostolis
 Petro & Paulo Roma fundata & constituta Ecclesia
 eam quam habet ab Apostolis traditionem & anuntia-
 ram hominibus fidem per Successionem Episcoporum
 pervenientem usque ad nos indicantes, omnes eos, qui
 quoquo modo, vel per sui placentiam malam, vel va-
 nam gloriam, vel per cecitatem & malam sententiam
 præterquam oportet colligunt. Ad hanc enim Ecclesi-
 am propter Potentiorum Principalitatem necesse est om-
 nem convenire Ecclesiam: hoc est, eos qui sunt undi-
 que Fideles, in qua semper ab his qui sunt undique
 conservata est ea, quæ est ab Apostolis traditio. Ec-
 ce successio, et in successione traditio ejusdem Fi-
 dei à Petro acceptæ, et à Paulo confirmatæ. Quæ
 si in quoquam Pontifice defecisset, non constaret
 successionis argumentum. At valet illud, quia
 teste Ruffino in principio Exposit. Symboli. Ne-
 que hæresis ulla illic sumpsit exordium, & mos ibi
 servatur antiquus. Idcirco ad Donatistas Augu-
 stinus in Psalmo contra Partem Donati, Dolor est
 ait, cum vos videmus præcisos ita jacere. Numerate
 Sacerdotes vel ab ipsa Petri sede, & in ordine illo
 patrum quis cui successit videre. Ipsa est Petra quam
 non vincunt superbe inferorum Portæ. Successores
 Petri Pontifices Romanos jubet inspicere, et in eos
 intuendo fidem Petri agnoscere à Petra ductam,
 et in successoribus conservatam. Quare optimè
 Tertullianus lib. de Præscript. c. 36. Habes inquit
 Romani unde nobis quoque auctoritas præsto est. Statu
 felix

felix Ecclesia cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt. Successionem autem Pontificum Romæ, quam sedem Authoritatis esse vult, proponit lib. 5. contra Marcionem, ubi loquens de Apostolorum discipulis, qui *Succedere per Orbem* pergit Romanos à Petro Pontifices numerare.

Ex quibus electum magnum plebique probatum Hac Cathedrâ Petrus, quâ sederat ipse locatum Maxima Roma Linum primum considerare iussit.

& usque ad Telesphorum decurrit : & addit

Constabat pietate vicens Ecclesia Romæ Composita à Petro, cujus successor & ipse Jam que loco nonò Cathedram suscepit Hyginus.

Et alios deinde recenset. Libro de Præscription. Eleutherii mentionem facit : & *Doctrinam Ecclesie Romanensis Catholicam* dicit. Eandem successionem sæpe inculcat Optatus Milevitanus contra Parmenianum Donatistam. Unum locum lib. 2. dabo. *Videndum est, qui & ubi prior Cathedra sederit.* Tum intra, *Negare non potes scire te in urbe Roma Petro primum Cathedram Episcopalem esse collatam, in qua sederit omnium Apostolorum Caput Petrus, in qua una Cathedra Unitas ab omnibus servaretur.* Quomodo autem servaretur Unitas, si quis Pontificum à Fide defecisset ? Nemo itaque disjunctus & avulsus, Unde sequitur : *ergo Cathedra Unita que est prima de*

omnibus

N 3

dotibus

dotibus, sedit prior Petrus, cui successit Linus, Linus Clemens, Clementi Anacletus, & deinceps usque ad Sixtinum. Concinitur ex Græcorum Choro Epiphanius: qui cum in Anchōrato dicat Petrum & Petram firmissimam esse; et Fundamentum Romanæ Ecclesiæ firmum vocasse: Hæresi 27. circa finem seriem Romanorum Pontificum accuratè refert, et ex ea successionem Doctrinæ deducit, subditque. *Ne quis miretur, quod singularia ita exacte recensemus, per hæc enim semper claritas ostenditur.* Lumina igitur sint oportet omnia, ex quibus claritas existit. Accinit Hieronymus lib. de scriptor. Ecclesiast. Pontificum serie evolutâ. Eodem argumento utuntur Pontifices ipsi, cum authoritatem suam vindicare, & doctrinam confirmare volunt. Ita Anicetus Epist. unica. Eleuther. c. 6. Victor Epist. 1. ad Theophylum. Zephyrinus Epist. 1. Anterus Epist. ad Episcopos Bætic. et Toletan. Fabianus Epist. 1. Sixtus II. Epist. 1. Melchiodorus Epist. ad Episcopos Hispaniæ. Innocentius I. Epist. 31. et 32. ad concilia Carthag. et Milevit. Zozimus ad Hesichium. Bonifacius ad Hilarium, et ad Episcopos Galliæ. Cælestinus I. epist. 4. ad Constantinopol. Ecclesiam. Leo Papa Sermonibus de Assumpt. sua. Simplicius Epist. 1. ad Zenonem. Episcopum et Epist. 3. ad Zenonem Imperatorem. Et epist. 5. ad Acatium: alii que pene omnes. Quibus id propositum est, ut ex successionem in Cathedram Authoritatem & Doctrinam suam probent, & vindicent: quod ea non posset colligatio

colligatio everti Christi verborum nexu copulata.

Nemo tamen hoc argumentum copiosius versavit Augustino adversus Donatistas, Novatorum Patriarchas, disputans: quos omnes tam accuratè exactèque confutat, ut præsentibus oculis vidisse, futuros mente prævidisse, & in eos quæ tum jaciebat tela destinasse animo videatur: quod observant quotquot fermè contra Novatores pro Romanæ & Catholicæ Ecclesiæ veritate ac dignitate pugnant. Ex quibus vir gravissimus Maldonatus sic c. 13. Matthæi n. 47. *Soleo dicere Divum Augustinum nullum hereticorum genus tam strenuè, atque Donatistas refutasse, & illos tot libros quot adversus illos composuit, non tam contra illos, quàm contra longe post futuros Lutheranos & Calvinistas composuisse: tantum opus esse, ut qui eos legit pro Donatistarum, Calvinistarum, & Lutheranorum nomen ponat.* Id ego sum legendo expertus. Nolo autem omnes locos commemorare, nam infinitum id esset. Seligo qui loco hæreant, & causam maximè reinque contineant. Igitur omisso loco Psalmi contra partem Donati de quo supra, in lib. 2. contra litteras Petiliani c. 1, urgens hæreticum: *Cathedra quid, inquit, tibi fecit Romana? In qua Petrus sedit in qua nunc Anastasius sedet.* Et Epist. ad Generosum 165. *Si ordo Episcoporum sibi succedentium considerandus est, quanto certius & verè salubriter ab ipso Petro numeramus, cui totius ecclesiam figuram gerenti Dominus ait, super hanc Petram edificabo ecclesiam meam, et portæ inferi non vincunt eam.* Petro enim:

enim successit Linus, Lino Clemens, Clementi Anacletus, Anacleto Evaristus, &c. Id ipsum versat lib. 1. cont. Epist. Parmen. c. 5. & lib. 28. contra Faustum. c. 2. In lib. item contra Epistolam Fundamenti c. 4. magnum apud ipsum pondus habet. Ab ipsa sede Petri, cui pascendas Oves suas post Resurrectionem Dominus commendavit usque ad presentem Episcopatum successio Sacerdotum. Eandem firmat lib. de utilitate credendi c. 17. Fateatur Augustinus se hoc ad Fidei doctrinam sustinendam magnopere argumento moveri; quod ad confirmandam infallibilem Pontificum Authoritatem me quoque maximè movet. Nam nisi omnium una & certa Fides esset, nullius esset illa successio series momenti ad Ecclesie Romanæ Doctrinam asserendam: neque tantopere Communio cum ea Sede cæteris commendaretur. Signum igitur est: Divinum in ea Sedi aliquid residere, quod occultè inspiret quid ad Universæ Ecclesie doctrinam & Regimen pertineat. Itaque in illa continenti Pontificum serie Traditio Disciplinarum fundatur. Hanc verò demonstrare in Romana Sede pergamus.

Testis locuples esto Hieronymus Epist. 57. ad Damasum. *Cathedra Petri communionem confocior: super illam Petram edificatam Ecclesiam scio, quicumque extra domum hanc agnum comederit profanus est.* Et in Apolog. contra Ruffinum l. 1. *Fidem suam quam vocat? Eamne qua Romana pollet Ecclesia? An illam qua in Origenis voluminibus continetur? Si Romanam*

manam respondet. Ergo Catholici sumus. Perinde est esse Romanum, & esse Catholicum. Nam Eusebius Papa. Hac quæ dicta sunt rerum probantur effectibus, quia in Sede Apostolica extra maculam semper est Catholica servata Religio. Observa illud Extramaculam. Est enim Ecclesia tota pulchra, in qua non est macula. Inesset autem si quis Pontifex ipse Caput, errore esset aliquo maculatum. Aurum est Optimum Caput illud, dum caput est; ac uti ad totum & publicum Corpus pertinet nullis sordibus inquinandum. In quam mentem Gelasius ore aureo Epist. ad Anastasium Augustum. Hoc est quod Sedes Apostolica magnoperè caret, ut quia mundo radix est Apostoli gloriosa Confessio, nullâ rimâ pravitatis, nullâ prorsus contagione maculatum. Nam si, quod Deus avertat, quod fieri non posse confidimus, tale aliquid proveniret, unde cuiquam resistere auderemus errori, vel unde correctionem errantibus præberemus? Consentit Ambrosius lib. de obitu fratris Satyri versus finem de quo ait, Advocavit ad se Episcopum, neque ullam veram putavit nisi veræ Fidei gratiam, percunctatus que ex eo est: Utrum eam cum Episcopis Catholicis, id est, cum Romana Ecclesia conveniret. Lib. autem 1. Epist. 4. ad Imperatores Epist. 1. ita scribit, Totius Orbis Romani Caput Romanam Ecclesiam, atque illam Sacrosanctam Apostolorum Fidem ne turbari sineret observanda foret Clementia Vestra: inde enim in omnes Communionis iuradimanant. Idem confirmat Serm. 2. de Sanctis qui est de Cathedra Petri: & Serm. 11. qui est secundus de Petro & Paulo, in quo

O de

de Romanæ Ecclesiæ firmitate in Fide loquitur.

Quæ si in aliquo nutaret Pontifice infirmum esset
Fundamentum: & Aedificii moles laboraret, saltem
non esset ea Communio certa, constanque. Id
Theodoretæ testimonio confirmo. Epist. ad Leo-
nem Papam. Eam (id est Romanam Ecclesiam)
*insigniter exornat Fides, & fide dignus testis Divinus
Apostolus, qui clamat: Fides vestra annuntiatur in
universo mundo.* Et Epist. ad Renatum Presbyte-
rum Romanum, quam gravissimi Authores citant.
*Tenet Sancta ista Fides gubernacula regendarum cuncti
Orbis Ecclesiarum, cum propter alia, tum quia semper
hæretici fœtoris experts permansit.* Nemo igitur non
Pontifex Christi bonus odor fuit cum Pastoris &
Capitis Ecclesiæ personam sustinuit. Ita idem censet
Theodoretus de Leone æquali suo Romæ Sedente
in eadem ad ipsum iusta Epist. Cum enim dixisset.
*Vobis per omnia primos esse convenit: vestra enim
Sedes est omnium maxima & præclarissima, & quæ
præest Orbi terrarum.* Illata mentione Petri & Pauli
addit in rem nostram: *Illorum autem Deus nunc
quoque Sedem claram insignemque reddidit, cum ve-
stram Sanctitatem in ea collocaverit quæ radios Fidei
Orthodoxæ emittit.* Expertem illam Cathedram
esse errorum docet antiquus Pater Cyprianus Epist.
55. ad Cornelium Papam. *Romanorum Fides Apo-
stolo prædicante laudata est ad quos Perfidia habere non
possit accessum.* Id urget ex Communionem cum Papa
Romano. Ait enim Epist. 76. ad Magnum. *Ec-
clesia una est, quæ una & intus & foris esse non potest.*
Col-

Colligit autem. *Si apud Novatianum est, apud Cornelium non fuit: si verò apud Cornelium fuit, qui Fabiano legitima ordinatione successit, Novatianus in Ecclesia non est.* Non solum excludit Novatianum quòd cum Cornelio & Fabiano Romanis Pontificibus non sit; sed hos Catholicos supponit esse, quòd in Romanam sint Sedem admissi: quasi ea Sedes non nisi Catholicos admitteret, ac de ipsis nemo, quin tales essent, dubitare posset. Hinc est ut decreta, seu Dogmata à Pontificibus edita Oracula duxerint Episcopi Tarraconensis Provinciae Epist. 2. ad Hilarium Papam. Proinde nos, inquit, *Deum in nobis primitus adorantes, cui sine querela servitis, ad Fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, inde responsa quærentes, unde nihil errore, nihil præsumptione, sed Pontificali totum deliberatione præcipitur.* Totum dixit, ne quid ex iis sibi Error Falsitasve decerperet. Ex integro sanum & firmum est, quicquid ex eorum Cortina solenni formula recitatur. Id Beda venerabilis Angliæ Augustinus, Heroicis illis temporibus novit, & prædicavit lib. 3. de Histor. Angl. c. 26. in fine ore Wilfridi: *Si audita Decreta Sedis Apostolicæ: imo universalis Ecclesiæ, & hæc litteris Sacris confirmata sequi contemnitis, absque ulla dubietate peccatis.* Idem omnino in Gallia Bernardus, quod in Anglia Beda sensit, & majore adhuc vi protulit. Ita enim Epist. 109. ad Innocentium, in qua ejus Authoritatem adversus novam tunc surgentem hæresim implorat, *Oportet inquit ad vestrum referri Apostolatam peircula quæque & scandala*

emergentia in Regno Dei, ea præsertim quæ de Fide contingunt. Dignum namque arbitrari potissimum sarcinam damna Fidei. **UBI NON POSSIT FIDES SENTIRE DEFECTUM. HÆC QUIPPE** hujus Prærogativa Sedis. Cui enim alteri aliquando dictum est. *Ego pro te rogavi Petre ut non deficiat Fides tua, Ergo quod sequitur à successore exigitur, & tu aliquando confirma Fratres tuos.* Disertè disertissimus Doctor ait, Deficere Pontificum Romanorum Fidem non posse: eamque virtutem Cathedræ inesse. Quare qui in eam successerunt, & ex ea sunt locuti, omnino ob Christi Privilegium vera dixerunt. Hoc Anselmus quoque lib. de Incarnat. ad Urbanum Pontificem testatur scribens c. 1. *Quoniam Divina Providentia vestram elegit Sanctitatem, cui vitam & Fidem Christianam custodiendam & Ecclesiam regendam committeret, ad nullum alium rectius refertur, si quid contra Fidem Catholicam oritur in Ecclesia, ut ejus autoritate corrigatur.* Non tam rem hic quam rationem observo; statuit qui Ecclesiam Pontifex regat, eum, quod illius sit Rector autoritatem ad errores corrigendos habere. Hac ducti & veteres & novi Catholici Scriptores, qui in quancunq; ætatem incidissent, quemcunque nati essent Papam, ei eandem Fidei firmitatem autoritatemque tribuebant: donec aliter Luthero Boram subanti visum. At quis purissimam Ecclesiam nisi sordidissimam contaminaret? Et tamen sunt quos non pudeat Authorem sequi, cujus ne nomen quidem sine rubore pro-

proferri potest. Ego sanè possem catenam Authorum id sentientium, quemadmodum Pontificum succedentium, deducere, & unam alteri conferre, & necesse quæ ego quidem pluris facio vincula, quàm Heterodoxi libertatem: qui sciam proprium esse Fidei *Captivare intellectum in obsequium*: non solvere in audaciam. Itaque nos Gratia liberat, sed captivat Fides.

Adjicio ultimum Calculum judicio Augustini. Hic successione Pontificum præcipuè utitur, & in illa multorum serie unius veritatis consensionem agnoscit: soletque præjudicio ejus, qui antecessit, alterius qui successit judicium confirmare. Ita l. 2. de Grat. Christi. & Peccato Originali commemorans Pelagij & Celestij damnationem, probat Sententiam Zozimi Successoris Innocentij, ex eisdemmet Innocentij latãante Sententiã, ac ex utriusque inter se consensione demonstrat, nec posteriorem à priori dissentire, nec utrunque consentientem errare potuisse: imo & Papa ipse Zozimus credidit tantum momenti esse in Prædecessoris sui judicio, ut eo usus fuerit ad convincendum confutandamque Celestium. Audiamus Augustinum c. 7. *Hanc ejus Celestij prælocutionem venerabilis Papa Zozimus tenens egit cum homine, quem falsa doctrinæ ventus inflavit, ut ea quæ illi à Diacono Paulino fuerant objecta damnaret, atque ut Sedis Apostolicæ litteris quæ à sanctæ memoriæ suo prædecessore manaverant præberet assensum. At ille noluit quidem Diaconi objecta damnare, sed Bea-*

ti papa Innocentij litteris non est ausus obistere : imo se omnia quæ SEDES ILLA DAMNARET DAMNATURUM ESSE PROMISIT. Plura præstitit quam ego promisi Augustinus, cum apud cum vel damnatus Celestius Romani Episcopi Papæ judicio ita se submiserit, ut contradicere non auderet; ejusque sententiam non unius hominis, sed Romanæ Sedis esse putaret. Nondum Hæretici pudorem abjecerant; sed nostri & frontem quoque deposuerunt: & cum corpori curando studeant, honestissimam ejus partem præciderunt. pergit Augustinus. c. 8. idem in damnato pelagio monstrare. Pelagius, inquit, sefellit judicium Palestinum in Concilio: Romanam verò Ecclesiam fallere usquequaque non potuit. RECOLUIT ENIM BEATISSIMUS PAPA ZOZIMUS QUID IMITANDUS PRÆCESSOR EJUS DE IPSIS SENSERIT GESTIS. Et adductâ c. 9. Epistolâ Innocentij ait: Videtis in his verbis quemadmodum papa Beatissimus Innocentius non tanquam de incognito loqui videatur? Videtis qualem tulerit de illius purgatione sententiam? Videtis quid SUCCESSOR EJUS Sanctus papa Zozimus recollere debuerit, sicut recoluit, ut in eo SUI PRÆDECESSORIS JUDICIUM remotâ cunctatione firmaret.

Illustrior adhuc est lib. 2. ad Bonifacium Augustini eandem damnationem refricantis locus. Etenim Bonifacio, qui Zozimo successerat, rem uti gesta erat exponens, quæ dixerat de consensu duorum Pontificum Innocentij & Zozimi rursum

sum confirmat. cap. 3. & 4. Ac illud inter alia præclare. *Cum litteris venerabilis Innocentij de Parvulis, nisi baptizarentur in Christo in æterna morte mansuris (de quo erat controversia) Catholica Fidei clareret Antiquitas, profecto Ecclesie Romanae prævaricator potius esset quicumque ab illa sententiâ deviaisset, quod Deo propitio, &c.* Cæterum illis in capitibus probat non potuisse inter se illos duos Pontifices in Romana sedentes Cathedra dissidere: perinde ac ea in Cathedra vis quædam Divinitus infusa consisteret. Hanc recognôrat multò ante Augustinus in Concilio Milevitano scribens ad Innocentium, sic enim orditur: *Quia te Dominus Gratia sua præcipue munere in Sede Apostolica collocavit, &c.* Imo & Innocentius à Patribus Carthaginensis Concilij consultus id prorsus confirmat: *Scientes quid Apostolicæ Sedi, cum omnes hoc loco positi ipsum sequi desideremus Apostolum, debeatur, à quo ipse Episcopatus & tota Authoritas nominis hujus emerfit. Quem sequentes, &c.* Idcirco Augustinus Donatistas hortabatur, ut ad Episcopos Romanæ Sedis oculos converterent, ac in eorum successione Fidei quoque consentientem observarent: causâ item commemoratâ, unde existeret vera, & certa consensio: *Numerate Sacerdotes vel ab ipsa Petri Sede. Et in Ordine illo Patrum QVIS CUI SUCCESSIT VIDE TE. Ipsa est Petra. Hinc origo & Fons successionis & firmitatis & Authoritatis. Omnium in ea Sedentium una mens,*

mens, una fides, una consensio. Nam nisi esset, una *Petra* non esset, sed in multos dissentiendo lapides dissiliret. Augustinū imitatur fidus discipulus Prosper: de iisdem Pontificibus Innocentio & Zozimo, ac in eadem causa loquens, & eandem rationem inculcans. Contra Collat. c. 10. & c. 41. Coronidem Articulo Tertulliani Sententiā impono. lib. de Præscriptionibus cap. 28. *Ceterum quod apud multos unum invenitur, non est erratum sed traditum. Audeat ergo dicere aliquis illos errasse qui tradiderunt.*

ARTICULUS II.

Conciliorum Decreta Authoritatem Pontificum Approbationemque desiderant.

Nihil est in Ecclesia gravius, nihil firmitus, nihil Sacratius, secundum Scripturas Canonicas, quàm Concilia, tum apud universos Oecumenica, tum apud privatos Provincialia. Adeo ut vel ipsi Hæretici, qui omnem pene auctoritatem arbitrio suo suspendunt, & privato spiritui ipsum Dei verbum subjiciunt, Concilia plerumque suspiciant eorumque Decreta venerentur. Imo

Imo & suis se Synodis ac Conciliabulis adversus justa legitimaque Concilia tueantur. Quare si constet, Ipsa hæc quæ tantopere commendantur Concilia, Pontificum Authoritati favere, ea planè perspecta & explorata esse debet. Nec ego nūc id in quæstionē voco: Utrum sit supra alterū? & utrū Emineat Papa ne? an Concilium? ab ea quippe abstinendum; quòd non sit ad id quod suscipimus probandum, necessarium.

Primum igitur statuendum: tantam esse Pontificis in Concilia authoritatē, ut quod præter Pontificis authoritatem institutum sit, & ab eo confirmatum non sit, non sit justum ratumve Concilium. Ita Damasus Papa definit in Epist. ad Stephanum Archiepiscopum, & tria Concilia Africana in Epist. ad eundem Damasum. Fatentur ipsamet Concilia, Septima Synodus. Actiōne 6. Tom. 1. Octava Synodus Actiōne 1. & 7. & Synodus Romana sub Symmacho. 96. dist. C. Benè. & Synodus 90. Episcoporum sub Damaso. Histor. tripart. c. 29. Concilium Lateranense sub Leone 10. Sess. 11. ubi hoc ipsum dicitur in Synodo Alexandrina definitum. Hanc esse Niceni Concilij constitutionem dixit Julius 11. in Epist. ad Orientales, altiusque ascendens Marcellus in Epist. ad Antiochenos ait Apostolorum eam Sanctionem fuisse. Socrates lib. 4. Hist. Trip. c. 9. tradit Regulam Ecclesiasticam jubere, ut Concilia inconsulto invitoque Pontifice minimè celebrentur. Id ipsum ostendit Gratianus decimâ septimâ dist. cap. *Regula.* & cap. *Multis.*

P

Sed

Sed ad expressa testimonia veniamus. Concilium Nicenum lib. 3. Canonum. juxta Julium. 1. Epist. 2. Can. 1. *Non debent inquit præter sententiam Romani Pontificis Concilia celebrari.* Et quoad confirmationem doctrinæ extat Epist. Synodi ad Sylvestrum Papam. in qua illustris quædam fax est. *Quicquid constituimus precamur ut vestri oris consortio confirmetur.* Quibus ita precantibus respondet Sylvester: *Confirmo, figoque ad doctrinam vestram reclamantes de unitate Trinitatis.* Et paulo post. *Probo vera fuisse quæ in vestrum nostrumque manere mysterium.* Quanta oportuit esse Authoritas Pontificis tanto concilio robur addentis? Sanè ex Divinis fontibus haustum quod in eos Patres viva Ecclesiæ flumina redundavit. Concilium Ephesinum summam in Romano Pontifice Authoritatem & in statuendis & confirmandis Decretis hisce verbis expressit in Epist. ad Cælestinum Papam, quæ habetur tomo 4. c. 17. *Est vobis, inquit, tam eximius in more positus ut in omnibus celebres suis, studiisq, vestra solida ecclesiarum fundamenta constituatis.* Perinde ac solemne esset Pontificibus studiis suis firmare Ecclesiæ doctrinam. In hanc mentem pergit dicere: *Quia verò necessitas exigebat, ut omnia quæ in hac Synodo acciderunt Sanctitati tuæ declararentur, non potuimus hisce nostris litteris ad tuam Sanctitatem non perscribere.* Quæ tandem illa necessitas esset proxima verba ostendunt, nimirum quia illi Synodo opus erat approbatione & confirmatione Pontificiâ. Patet autem ex tomo 2. c. 15. litteras à Cælestino

lestino ad Patris Concilii datas reverenter ab iis acceptas, & documenta iis contenta ad unguem servata, ipsumque uti Caput Ecclesie agnitum receptumque fuisse. Extant Philippi unius ex ipsis verba: quæ loco hærent: *Gratias agimus Sanctæ reverendæque huic Synodo, quòd literis Cælestini Sanctissimi Batissimi que Papa recitatis, Sanctæ Ecclesie, sanctis vestris vocibus, piisque præconiis Sancto vestro capiti vos exhibueritis: non enim ignara est vestra Beatitudo, totius Fidei cæterorumque omnium Apostolorum Caput Beatum Petrum Apostolum extitisse. Idem que argumentum prosequitur. Quid? quod Ex actis omnino constat Cælestinum Papam Legatos ad id Concilium suos misisse, quibus vices suas mandavit, ut ibi primas haberent.*

In Concilio Chalcedonensi sub Leone I. Magno. Mire emicuit Romanæ sedis authoritas. Primum enim Legati Leonis, principem, uti par erat, dignitatis gradum habuerunt: ipsiusque iudicio, controversia, & cæpta, & terminata. Patet ex verbis Paschalis unius Legatorum Act. 1. *Beatissimi atque Apostolici viri Papæ Urbis Romæ, quæ est Caput omnium Ecclesiarum præcepta habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est ejus Apostolatus ut Dioscorus Alexandrinorum Episcopus non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur. Omne Authoritatis punctum tulit ille, qui in Concilio potuit præcipere: cuique omnes, (nam id est consecutum) paruerunt. Nec mirum: cum Leo sæpe Actione 3. ejusdem Concilij Universalis Patriarcha*

et *Universalis Archiepiscopus* appelletur. Ac in ea Julianus Episcopus ad Legatos papæ dicat, *Nunc vestra Sanctitas primatum tenet Sanctissimi Leonis* : & infra. *petimus Vestram Sanctitatem, qui habetis locum Papæ Leonis, contra eum (id est Dioscorum) Proferre sententiam.* An non hoc imperantis & Judicis est? & supremum sibi doctrinæ arbitrium jure vindicantis? Quid quæris? Act. 2. lectis Leonis Pontificis in Concilio litteris, Omnium ea & consentientium Patrum clara vox fuit. *Ita credimus, PETRUS PER LEONEM ITA LOCUTUS EST.* Sanè iidem Act. 16. in Epist. ad Leonem in qua gesta Concilij commemorantur, aiunt. *Eum tanquam membris Caput præfuisse.* Ac infra petunt ea quæ decreta sunt in Concilio, Leonis autoritate firmari. Tandem in fine Concilii Tom. 2. hæc est sententia, quia nihil potuit illustrius inveniri. *Unde inquit, Sanctissimus & Beatissimus Papa Caput universalis Leo, per nos ut Legatos suos Sancta Synodo consentiente, Petri Apostoli præditus dignitate, qui Ecclesiæ Fundamentum, & Petra Fidei & Cœlestis Regni Janitor nuncupatur. Episcopali eum dignitate nudavit.* En supremæ Authoritatis Apex : in Universi conspectu Concilij judicare, definire cæteris consentientibus, illo uno absente per legatos suos inspirante. Summa ejus esse potestas deprehenditur, cujus arbitrio cæteri omnes suspenduntur, nutuque temperantur. Hæc eadem constant ex Epist. Leonis 59. ad idem Concilium. & Epist. 58. ad Pulcheriam. Sic placuit Concilio Sardicensi c. 4. & 5.

Cujus.

Cujus idonea & magna autoritas est teste Sulpitio l. 2. Histor. & Socrat. lib. 2. c. 6. confirmatur auctoritate Athanasii Apolog. 2. circa initium. Et verò sicut membra capite reguntur & corde foventur, ita Concilia Papæ auctoritate animantur.

Quare si qua sine Consensu & Auctoritate papæ Concilia cōgregata & habita sunt, illegitima, adulterina, imo & inanima fuerunt. Sic accidit Concilio Antiocheno contra Athanasium instituto. De quo sic Socrates lib. 2. Histor. cap. 5. *Nec Julius inquit, Romæ Episcopus in Concilio adfuit, neque quenquam qui ejus locum suppleret eo misit, eum utique Ecclesiasticus Canon jubeat non oportere absque Romani Pontificis sententia Decreta Ecclesiis sancire.* En necessitas Pontificæ auctoritatis: sine cujus animatu illud Concilium penè Cadaver fuit. Idem de eo tradit Sozomenus. lib. 3. c. 7. ubi rem illam copiosius narrat, aitque ad Romanum Pontificem propter Sedis dignitatem curam omnium Episcoporum & Fidelium pertinere. Simile vitium contigit Concilio Ariminensi, de quo sic Theodoretus lib. 2. Histor. c. 22. *Numerus Episcoporum qui erant stri-mini congregati præjudicij vim habere non debet: præsertim cum formula composita sit, neque Episcopo Romano ejus sententia expectanda erat, &c.* Et quanvis sexcentorum Episcoporum esset, nil illos numerus juvit, ad non errandum: cum sine Face Duceque convenissent, imo invito Liberio Pontifice operâ hæreticorum coactum Concilium illud fuisset:

isset: ut Damasus Epist. ad Africanos Episcopos, & Gelasius relatus dist. 15. cap. Sancta Romana & Ecclesiastica Historia testantur. Nec minus erravit Concilium Constantinopolitanum Leone Imperatore, quod repugnante Pontifice congregatum, unde à Septima Synodo Generali 367. Patrum apud Nicæam reprobatum fuit. Hinc momentum causæ adjicio. Nam ideo Concilium Constantinopolitanum Primum 150. Patrum Damaso Pontifice certum & constans fuit: Alterum verò Leone Imperatore cum dimidio majus esset, incertum, & errore obnoxium exitit, quia illud & coactum jubente Pontifice, & ejusdem calculo approbatum: istud autem inconsulto, & invito Papa inchoatum, & nullatenus confirmatum legitur. Hinc illustris illa Concilij Turonici sententia *Quis sacerdotum contra Decreta quæ à sede Apostolica processerunt agere præsumat?* Et illustrior adhuc Gregorii Magni lib. 7. Epist. 19. *Acta in Concilio sine Apostolicæ Sedis auctoritate atque consensu nullas vires habent.*

Ut tamen certa quædam ratio proponatur, quæ quasi norma tenenda sit: Tres Melchioris Cani summi Theologi amplectendæ sunt Conclusiones: Prima lib. 5. de locis; loco de Auctoritate Conciliorum. *Concilium Generale quod auctoritate Romani Pontificis nec congregatum, nec confirmatum est, errare in Fide potest.* Secunda: *Concilium Generale etiam congregatum auctoritate Romani Pontificis, errare potest in Fide.* Tertia: *Concilium Generale confirmatum*

matum à Romano Pontifice, etsi ab eo coactum non
 sit, certum omnino est, ac firmum in Fide, er-
 rare non potest. Unde deducitur quanti sit mo-
 menti Authoritas Pontificia: nam cum præcipue
 in iudicio, & definitione consistat: si hæc desit,
 Concilij veritas poterit deficere. Si adsit, non po-
 test. In Confirmatione itaque Romani Pontifi-
 cis omne pondus est. Quapropter in Concilio
 Ephesino 11. congregato authoritate Leonis, imo
 ad id missis Legatis, Episcopi congregati Dioscoro
 Hæretico subscripserunt, ac cum eo planè errarunt.
 Verum & Legati tum restiterunt, & Leo postea
 refragatus est. Opus est igitur confirmatione, nec
 sufficit congregatio. Et si enim hæc emanet à vo-
 luntate Pontificis, proprius Judicij actus non est.
 Confirmatio approbationem continet: quæ si de-
 sideretur, destituitur Authoritate idonea Conci-
 lium. Ita de illo Concilio Leo Epist. 12. & 13. &
 21. 22. 23. 24. & Synodus 8. actione 7. & Nicola-
 us ad Michaellem Imperatorem. At verò Concilium
 à Pontifice confirmatum expers omnino est erroris,
 quòd à capite & Magistro Ecclesiæ approbetur:
 cui dixit Dominus in Persona Petri. *Confirmà
 Fratres tuos.* Hac interveniente, etsi congrega-
 tio non sit à Pontifice inerit Concilii Decretis
 certa & infallibilis vis authoritatis. In hanc rem
 nata illa Eugenij IV. in Decreto super unione Ja-
 cobinorum, postquam Synodum Ephesinam se-
 cundam prolecripsit, Sententia. *Suscipit ait, San-
 cta Romana Ecclesia omnes Universales Synodos au-
 thoritate Romani Pontificis Legitimè congregatas, ac
 cele-*

celebratas, & confirmatas. Ubi optime Canus: *Non dixit congregatas solum; sed celebratas & Confirmatas.* Imo tanta est Pontificiæ authoritatis virtus, ut concilia etiam Provincialia cum à Pontifice confirmantur, certam, & infallibilem authoritatem habeant: atque adeo in eundem Generalium locum transeant.

Id ut probemus, observandum est multos Hæresiarchas in conciliis Provincialibus damnatos fuisse: & doctrinam contra eos traditam pro Catholica introductam & receptam: sola acedente confirmatione Romani Pontificis. Itaque Concilium Carthaginense, & Milevitanum in quibus damnatum Pelagius & Cœlestius, Toletanum, in quo Priscillianus proscriptus: Telenense, in quo Elvidius exactus, Arausicanum in quo Semipelagiani præcisi, quod à summo Pontifice sunt rata & probata, certam & constantem authoritatem citra erroris, aut suspicionis periculum habuerunt. Ne quis autem objiciat ea Concilia, non ideo quod à Pontifice sint confirmata solennem authoritatem habuisse, sed quod ab universis fidelibus paulatim recepta sunt & tacite ab omnibus approbata, volo oppositis idoneis testimoniis objectionem avertere, & si intendatur retundere. Igitur Carthaginensis Concilii Patres contra Pelagium & Cœlestium congregati, cum eorum errores damnassent, sententiam suam per litteras Innocentio I. Pontifici Romano exposuerunt, rogarunt que ut Authoritate illam Apostolica confirmaret. Verba sunt ejusmodi apud Augustinum

gustinum Epist. 60. Hoc itaque gestum Domine
*Frater Sancte, Charitati tue intimandum duximus, ut
 statutis nostræ mediocritatis etiam Apostolicæ Sedis ad-
 hibeatur authoritas protuenda salute multorum, & quo-
 rundam peruersitate corrigenda. Et quanquam te-
 stentur compertum sibi esse eos errare, & pauca per-
 niciosa que docere ac idem antea à Patribus Ori-
 entalibus aduersus eosdem esse definitum, expectari
 à se tamen Innocentij ea in Causa iudicium, ut illæ
 duorum Conciliorum sententiæ ratæ habeantur, &
 in Rempublicam Christianam transeant. Non du-
 bitamus, inquit, venerationem tuam, cum gestâ Epis-
 copalia perspexerit, quæ in Oriente in eadem Causa
 confecta dicuntur, id iudicaturum, unde omnes in
 Dei misericordia gaudeamus.*

Affirmant non sua duntaxat, sed & aliorum Pa-
 trum Orientalium in Concilio Acta Examini & ju-
 dicio Innocentij subijci oportere, quod id solenne
 in Ecclesia jam tum inde à Petro fuisse, continu-
 atâ traditione. Id verò continet Innocentii re-
 sponsum in litteris ad eosdem redditis. *Antiquæ,
 ait, Traditionis exempla seruantes, & Ecclesiastica
 memores disciplinæ vestræ Religionis vigorem, non
 minus nunc in consulendo, quam antea cum pronuntia-
 retis, vera ratione firmatis, qui ad nostrum referendum
 approbastis esse iudicium, scientes quid Apostolicæ Sedi,
 cum omnes hoc loco positi ipsum sequi desideremus Apo-
 stolum, debeat. A quo ipse Episcopatus, & tota
 Authoritas nominis hujus emerfit. Soleo dicere hunc
 locum Achillem, esse cui nemo Hæreticorum Hector
 possit*

Q

possit resistere. Nam Patres Concilij legitimè cum Aurelio Africanæ, quæ tunc erat Clarissima Ecclesiæ Capite, in novum Concilium coacti, in Causa optima, certâ, indubitata summo jure dânantis Erroribus, judicium tamen sustinent suum, & ad Pontificem referunt, imo & alterius Orientalis Concilij relatum supponunt, petuntque, ut Apostolica Autoritate utrunque firmetur, & ratum habeatur: Pontifex verò probat & judicium in dammando, & obedientiam in consulendo, & utrunque juxta commendat, aitque illos ex officio ad consulendum teneri: idque traditione constare, quia Romanæ Sedis est summa, & Apostolica, atque adeo Princeps Autoritas. Nihil hic sanè ad convincendos Hæreticos hujus temporis desideratur. Legant, expendant, reliquam Epistolam, satis erit illa ad persuadendum, si libero sunt & animo & judicio. Sin præoccupato & affecto, si minus proderit ad doctrinam, certè proficiet ad pudorem. Nisi adeo periit frons de rebus, ut liceat unicuique fingere quod credat: nec velit credere nisi quod fingat.

Par est in secundo robur: *hic erit alter Achilles:* nec enim ad Trojam ubi unus, sed in Ecclesia in qua plures: non Pelidæ, sed Christiadæ. Concilii Milevitani paucis post annis coactum eadem & in decernendo, & in consultando ratio fuit: nec minus illustis ex eo hujusce veritatis probatio existit. Aiunt Epist. 92. ad Innocentium in eadem Pelagij & Celestii causa. *Quia te Dominus, inquit, Gratia*
sua

sue munere in sede Apostolica collocavit, talemque no-
 stris temporibus præstitit, ut nobis potius ad culpam
 negligentie valeat, si apud tuam venerationem, quæ pro
 Ecclesia suggerenda sunt tacerimus, quàm ea tu possis vel
 fastidiosè, vel negligenter accipere, magnis periculis
 infirmorum membrorum Christi Pastoralem diligentiam,
 quæsumus adhibere digneris. Et paulò post mentio-
 nem de Carthaginensi Concilio superiore faciunt.
 De quo ante paucos, inquit, annos quid gestum fue-
 rit Sanctitas tua de Carthaginensi Ecclesiæ melius in-
 struetur. Addunt in rem. Hæc ad Sanctitatem
 tuam de Concilio Numidiæ scripta dixerimus imitantes
 Carthaginensis Ecclesiæ, Carthaginensis Provinciæ Co-
 piscòpos nostros, quos ad Sedem Apostolicam quam bea-
 tus illustris hac de causa scripsisse comperimus. Quo
 & Authoritas Papæ Romani agnoscitur, & traditio
 confirmatur; quid est enim imitari, nisi alios sequi,
 & quod ab iis actum est, de eorum manibus accipe-
 re, & rem cum exemplo ad se traducere. Quid
 autem esset, & quanta fide ab Innocentio præstan-
 dum id exprimunt hisce verbis. *Arbitramur ad-
 iuvante misericordia Domini Dei nostri Jesu Christi
 qui te & regere consulentem, & orantem exaudire dig-
 natur*

**AUTHORITATI SANCTITATIS TUE
 DE SANCTARUM SCRIPTURARUM A-
 UTHORITATE DEPROMPTÆ**

facilius eos qui
 tam perversa & perniciofa sentiunt esse cessuros. Plu-
 ra nostris hic locus tela suppeditat, quam alter.
 Nam docet Authoritatem Papæ suos fontes in
 Scriptura habere, atque ab iis manare. Regi &

exaudiri à Deo consulentem de rebus Fidei & è Re Christiana Pontificem, ne falli possit. Tantam ejus vim, & virtutem Authoritatis esse, ut qui aliis ante restiterint proteruè & Pastoribus, & Conciliis, hi Papæ non audeant refragari. Sanè si satis erat Pastorum & Conciliorum authoritas, quid opus erat ad convincendos damnandosque & errores, & Authores, Romani Authoritate Pontificis? Definirent ij, decernerent, proscriberent, damnarent. Prætermitterent, contemnerent negligerent Pontificem. Id agerent si Novatores essent. Quibus omnia quæ lubent, licent. Aliiter judicarunt veteres Sancti, Docti, Venerabiles Episcopi, licere sibi non putarunt sententiam in causa Fidei suam, cum certa tamen & indubitata esset, palam, & ut erat è Christiana Repub. dignum proferre, nisi Romanæ Cathedræ authoritas accessisset. Nec suæ aut dignitati, aut gravitati quicquam detractum iri censuerunt, quòd se Romani Pontificis judicio sententiæ que subjicerent. Et, quod apud me magnum habet pondus, inter eos erat Magnus Augustinus. Qui strenuus hujusce Authoritatis, vindex, & fidus ubique testis extitit. Omitto Innocentij ad hujusmodi litteras responsum: nam ubi tot sunt, non est necesse plura argumenta producere.

Illud autem maneat: Concilium Provinciale quod à Summo Pontifice approbatum est, & confirmatum, errare in Fide non posse: idque iis cum Universalibus esse commune. Unde qui citet Canonem Concilij à Papa confirmati, sive sit: Universalis, sive Provincialis.

vincialis Concilij, ille eo nomine credendum est; nam etsi inter utranque quoad solennitatem, & claritudinem, imo, & reverentiam aliquantum, certè ad veritatem nihil videtur interesse. Jam verò si Universali Concilio non approbato à Romano Pontifice error potest obrepere, obrepsitque, quomodo liberum esse potest ab errore Provinciale Concilium? Tantum igitur valet Pontificia in utranque partem Autoritas. Ratio verò ea est, quia Concilia etsi Universalia sint, repræsentant Corpus Ecclesiæ; Cujus corporis Christus verum Caput, & Pontifex, ejus vices gerens, Vicarium Caput est; atque adeo Capiti virtus inest autoritatis, innatæ, aut communicatæ. Dum igitur deest hujusce Capitis nexus, perfectum illud Corpus non est: cum adest, tum & sua forma faciesque accedit: Cujus ratione jam illa membra ad Ecclesiæ Speciem conformantur. Et quidem Universale Concilium, cum approbatur, totam Ecclesiam repræsentat. Provinciale, cum ad Caput trahitur, eique per approbationem adhæret, etsi Ecclesiæ Universalis Speciem non habeat, ratione Capitis incipit ad totam Ecclesiam pertinere. Capitis autem qui Christus vere, ac Petrus & Pontifex successor pro capite sunt, illa Prærogativa Autoritatis inest, vel propriâ vel cõmunicata juxta textus Evangelij quos suis locis adduximus. Errasse autem multa Concilia Provincialia, quæ non habuerunt approbationem Pontificis, patet exemplis. Carthaginensis cum Cypriano, de quo toties meminit

Q. 3.

contra

contra Donatistas Augustinus. Mediolanensis
 juxta Histor. Ecclesiast. c. 20. Seleuciani lib. 1.
 Histor. Tripart. c. 34. Alia pleraque videri pos-
 sunt apud Cajetanum de Author. Pap. & Concil. &
 Turrecrematam lib. 3. c. 6. 8. & 38. & Canum. l.
 5. Quot autem, & quot ea fuerint, & in quibus
 erraverint, iidem exponunt. Quantum verò inter-
 sit inter Provincialia Concilia idonea: quorum al-
 terum confirmatum sit, alterum non, indicto ex-
 emplo declarare volo. Arausicanum secundum
 & Senonense Provincialia sunt Concilia circa mate-
 riam de Gratia & libero Arbitrio: Siquis tamen
 neget Canonem Arausicani, suspectus erit in Fide,
 non erit qui neget Senonensis, quia Arausicanum
 confirmatum est à Romano Pontifice: & in Fidem
 publicam Ecclesiæ transiit. Senonense adhuc
 non est confirmatum: atque adeo Publicam Fi-
 dem non facit. De quo vide Vasquium in 1. p. d.
 91. a. c. 11. ad 13.

Hujusmodi Pontificiæ Authoritatis Prærogati-
 vam ipsa Concilia, Synodique testantur. Nam
 in Synodo Constantinopolitana Generali 5. Pro-
 nuntians Mennas ejusdem Urbis Archiepiscopus in
 Anthimum Sententiam adjecit: *Nos Apostolicam
 Sedem sequimur, & obediunt sicut Charitas vestra
 scit, & illius communicatores communicatores habemus,
 condemnatos ab ipsa, & nos condemnamus. Cui Sy-
 nodus tota Subscripsit. Octavæ Synodi Genera-
 lis Patribus idem judicium fuit, & sensus. Se-
 quentes aiunt, in omnibus Apostolicam Sedem, Speramus
 ut*

ut in una Communionem, quam Sedes Apostolica prædicat esse mereamur, in qua est vera & integra Christianæ Religionis soliditas. Quare non consentientes Sedi Apostolicæ eorum nomina inter Sacra mysteria non sunt recitanda. Nolo prolixior esse in verbis recitandis. Summam facio. Synodus Romana sub Symmacho decernit Romanæ Sedis Præsulem merito Beati Petri Apostoli per universum Orbem Primatum obtinere Sacerdotii, & Statutis Synodalibus solere tribuere firmitatem. 96. c. Bene. & 25. q. 2. c. Si quis. Alia Synodus Universalis Nicolao Præside, Si quis, ait, dogmata vel decreta pro Catholica Fide, vel Ecclesiastice disciplina à Sedis Apostolicæ Præsule promulgata contempserit, Anathema sit. Quæ sententia à Lucio 3. c. Abolendam. de hæreticis. usurpatur. Concilium Lateranense sub Innocentio 3. De summa Trinit. c. Damnamus. Nolumus; inquit, quicquam Abbati Joachim derogari, cum omnia scripta sua assignari mandaverit Apostolicæ Sedis judicio approbanda, vel etiam corrigenda: firmiter confitens se illam Fidem tenere quam Romana tenet Ecclesia, quæ disponente Domino cunctorum Fidelium mater est, & Magistra. Quo maximè Pontificis autoritas confirmatur, cum hujus Ecclesiæ Os & Caput sit. Itaque Concilium Lugdunense sub Gregorio. De Summa Trinit. in. 6. Ex Domini, ait, institutione Romana Ecclesia Fidelium magistra est; ac proinde Romanus Episcopus Petro succedit in Ecclesiæ magisterio. Ne quis putaret (quod Thomas Anglus significavit) illam facultatem docendi non in Persona Episcopi, sed in Clero

Clero Romano, quod ineptè affirmat residere. Quòd autem dicit Papam Petro in magisterio succedere, probat, non magis errare posse Papam cum Petri vices docendo agit, quam Petrum. Hinc est ut c. ubi periculum de Elect. in 6. Concilium Lugdunense sub Gregorio declaret *Romanum pontificem esse Vicarium Jesu Christi, Successorem Petri, Rectorem Ecclesie Universalis.* Et Clement. Un- Patres Concilii Florentini Papam inter alia nomina vocant *Totius Ecclesie Caput, & Omnium Christianorum Patrem, & Doctorem.* Unde Leo IX. Epist. Synodica ad Petrum Antiochenum Patriarcham: *Sanctam, inquit, Romanam & Apostolicam Ecclesiam Caput esse omnium Ecclesiarum, ad quam majores Causas esse referendas Concilia omnia & Sanctus Sanctorum Rex confirmant.* Quod prorsus verum est. Id enim, uti vidimus, Omnium pene gentium atatum, Regnorum Synodi, Conciliaque testantur, modo fuerint juste & legitime congregata: id est, *in nomine Christi,* acceptâ ab eo suos per Vicarios potestate, quam non ipsi ingerebant, sed rogati exerebant à Niceno usque ad Tridentinum; ut non minus Successio Pontificum inter se cum Ecclesia & Conciliis, quàm Series Conciliorum cum Pontificibus, nexa videatur. Quibus qui resistunt, negantes Papæ certam & infallibilem in definiendo & approbando auctoritatem inesse, pugnant cum toto Orbe terrarum.

ART-

ARTICULUS III.

Patres Ecclesie sensa Scriptaque sua Romanorum Pontificum doctrinae accommodarunt, quidam etiam iudicio subjecerunt.

Magnam esse Patrum inter se Consentientium Authoritatem, Ipsa Concilia, Patres Pontificesque testantur. Producamus aliquot ex singulis Ordinibus testimonia. Concilium Ephesinum, Authore Vincentio Lyrinensi, Nestorio hinc, inde Cyrillo: illo hæretico, isto Catholico pugnantibus, decrevit, *ut Sanctorum Patrum Sententia in medium proferrentur*: quibus cum adversari Nestorium à Cyrillo editis testimoniis monstratum esset, lata in eum damnationis sententia est. Constantinopolitanæ Synodo Sextæ placuit res secundum Patrum placita definire, Ita Actione 12. 17. 18. Lateranensis idem iudicium fuit Can. 12. & 13. omnino expressum. *Patres ipsi alii aliorum se præsidio muniunt ad hæreses oppugnandas. Adversus Helvidium Hieronymus. Adversus Eunomium Basilius. Adversus Donatistas & Pelagianos Augustinus. Adversus Nestorianos Cyrillus.*

R

Ita

Ita Eutichem Leo ; ita Agatho Monothelitas confutavit. Hac ratione Concilij Viennensis Clemens, & Leo X. decreta confirmarunt. Unde ex locis Theologicis unus ac ex præcipuis est Auctoritas Patrum, de qua Canus. lib. 7. & Vasquez 1. p. d. 12.

Igitur Patres tum Græci, tum Latini Summis Pontificibus Romanis, & adhærere semper, & ubi opus esset eorum se iudiciis submittere studuerunt. Polycarpus Joannis Apostoli discipulus, & aliorum Apostolorum auditor, uti narrat Hieronymus, *propter quasdam super die Paschæ quæstiones Ecclesiam regente Aniceto Romam venit.* Ut eum consuleret: Irenæo teste l. 3. c. 3. ejusque iudicium requireret; quod certè non ageret, Apostolorum discipulus, nisi & hoc ipsum ab iis didicisset. Et quidem Irenæus ipse qui refert, Polycarpo Super quod is re præstitit, verbis confirmat eodem lib. 3. c. 3. *Ad hanc Ecclesiam, inquit, propter potentiores principalem necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, eos qui undique sunt fideles.* Necessarium dicit, & ducit hoc cum Romano Capite membrorum consortium. Paucis post annis floruit Septimio Severo Imperatore Tertullianus, qui in iis quæ adhuc integer, & incorruptus scripsit operibus, Romano adhærendum sensit, docuit que Pontifici. lib. de Pudicitia c. 1. Episcopum Romanum vocat *Maximum Pontificem, & Episcopum Episcoporum.* Et lib. contra Marcionem 5. ejus Catholicam doctrinam probat. Libro autem de Præscript. idem efficit. Et

Et illud addit cap. 36. *Habes Romam, unde Authoritas præsto est. Statu Felix Ecclesiã cui totam doctrinam Apostolicam sanguine suo profuderunt.* Eius vicinus & patriã, & tempore Cyprianus multus hac in re est, & copiosus. Unitatem Ecclesiæ cum uno Capite exigit, & nexum cum illo Corporis Fidelium pulchrè describit lib. 1. Epist. Epist. ad Cornel. lib. 4. epist. ad Pupianum, & Epist. ad Jubaianum, & in tract. de Simpliciter. Prælator. & lib. de Unit. Ecclesiæ. in quo ait, *Ut unitatem manifestaret unam Cathedram constituit, & unitatis ejusdem Originem ab uno incipientem suã authoritate disposuit.* Et postea. *Exordium ab unitate proficiscitur: Primatus Petro datur, ut una, Ecclesia, & Cathedra una monstretur.* Viam hoc uno aditu munit ad doctrinam: quæ ad eam omnino Sedem referenda est, & conformanda. Insuper Epist. 66. ad Florentium, & Epist. 55. in qua illam illustrem dicit sententiam. *Inde oriri hæreses & schismata, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, neque unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus judex vice Christi cogitatur.* Ac ne quis à Romano Pontifice aberraret, ait Epist. ad Jubaianum. *Petro super quem edificavit Ecclesiam, & unde unitatis originem instituit, & ostendit, potestatem istam dedit, ut illud solveretur in Cælis, quod ipse solvisset in terris.* En Fons unitatis & authoritatis, Petrus, & Romana Sedes; ac quæ in ea sedent Christi Vicarij, Petri successores. Cyprianum Martyrem, Vindex Fidei Athanasius sequatur, quem Hæreticorum acerba odia Romam

ire, & ad Sacram Romanæ Sedis Anchoram confu-
gere impulerunt. Qua mente Scripta ipsius te-
stantur. Epist. ad Marcum Papam: *Domino, inquit*
Sancto, & Apostolici culminis venerando Marco San-
ctæ Romanæ & Apostolicæ Sedis atque Universalis
Ecclesiæ Patri Athanasius, & Universi Ægyptiorum
Episcopi salutem. Et infra. Vestri sumus, vobisque
obedientes cum omnibus nobis commissis & sumus, &
esse semper volumus. Pia ista voluntas in Novatori-
bus desideratur; quæ si esset; non deesset Fides:
sed illi nolunt Credere, quia rectè ac secundum Fi-
dem vivere nolunt. Ii demum piè in Christum
Credunt, qui piè in Christo vivere volunt. Quî piè
credent, qui impiè vivunt? Hinc illa Athanasii
(Quanti viri!) obedientia, perspicuis testata ver-
bis. in Epist. ad Felicem. tom. I. Conciliorum.
Quia semper Antecessores nostri & nos à vestra Apo-
stolica Sede auxilium hausimus, & nostri vos curam ge-
rere agnovimus, præfatam Apostolicam, & summam
expetimus juxta Canonum decreta Sedem, ut inde aux-
ilium capiamus, Unde Prædecessores nostri Ordinationes
& Dogmata atque Sublevationes ceperunt. Æqualis
penè Athanasio Basilii in Epist. ad eundem Atha-
nas. 52. ejusdem est author sententiæ. Visum est,
inquit, mihi consentaneum, ut scribatur Episcopo Romæ,
ut quæ hic geruntur consideret. Tantus doctor tan-
tum vel absenti Pontifici defert, ut nolit agi de-
cernive quicquam ad Ecclesiam attinens, quod
pastoris aciem fugiat: cum præsertim ovibus à
Lupis periculum immineret. Luculētius est testimo-
nium.

nium in Epist. data Sabino Diacono ad Pontificem Romanum. *Pietati tuæ donatum à Deo est, scilicet ut quod adulterinum est à legitimo ac puro discernas, ac fidem Patrum sine subtractione ulla prædices; quæ Soleclior est sententia.* Duo Contubernaless ejus Sanctissimi Gregorii Nazianzeni habemus in hanc rem nata testimonia. Primum orat. 23. in Laudem Heronis, in qua commemorat Petrum Alexandrinum Athanasii successorem ab Ariano Lucio Sede suâ pullum, Romam ad Pontificem confugisse, atque id quidem verbis quæ fidem faciant huic argumento. *Per tantam ait accusationem omnibus lacrymas movit, ut calamitatis magnitudinem in oculis & aspectu defigerent, & auxilium nancisceretur, quemadmodum & nactum esse scimus.* Cujusmodi istud Auxilium fuerit, ex Antecessore Athanasio didicimus: Secundum est in orat 52. ubi narrat Vitalium Apollinaris Sectatorem, hæresim occultè professum clam edidisse librum, de quo certiore factum Damasum librum proscripsisse, & authorem ab Ecclesia eiecisse.

Joannis Chrysoctomi Aureæ extant ad Innocentium I. Epist. in quibus apud illum queritur de vi sibi illata ab hostibus, à quibus est à Sede sua dejectus, & in ordinem redactus. Adversus quos Pontificiam Innocentii opem implorat. Addit Chrysoctomus factò, interpretatione sua in libro de Sacerdotio ad locum JOANNIS, 21. *Pasce Oves meas*, momentum. Sic enim exponit, ut doceat *Curam Ovium totius Ecclesiæ Christum Petro*

tro ET SUCCESSORIBUS TRADIDISSE: & subjungit, *Successores Petri ea nunc agere, quæ cum Petrus ageret illum Christus authoritate præditum esse voluit, ac reliquos item Apostolos longè præcellere.* Ambrosius plures nobis & perspicuas adhuc magis suppeditat sententias. Omitto quas habet in Orat. de Satyro Fratrem. Indico quæ sunt lib. 1. Epist. Epist. 7. ad Siricium Papam, & in Epist. 4. ad Gratianum. de vitandis Arianis. Unum produco ex Epist. 9. ad Theophilum Alexandrinum. in qua sic. *Referendum arbitramur ad Sanctum Fratrem Nostrum Romanæ Sacerdotem Ecclesiæ, quoniam præsumimus ea te iudicaturum, quæ etiam illi displicere nequeant.* Perinde ac probari non possent, quæ displicerent. Et adjungit infra, *Ut nos quoque acceptâ vestrorum serie statutorum cum id gestum esse cognoverimus, quod Ecclesia Romana haud dubie comprobaverit, leti fructum hujus examinis adipiscamur.*

Viden, ut examen & approbatio doctrinæ ad Romanum Pontificem pertineat? Quam si Novatores Trutinam deludunt, inde est, quod volunt sua commenta intrudere, & vitrea facta lapillis vendere. Illud quæso audiant, quod idem propinat nectare conditum veritatis Ambrosius ad Gratianum de Romana Ecclesia: *Inde, inquit, in omnes venerandæ Communionis jura dimanant.*

Suum Epiphanio post Ambrosium locum demus. Hic in Anchorato multum est in demonstrando Petrum Caput esse, & Petram Ecclesiæ super quam illa edificata est: *adversus quam Porta Inferorum*

rum, id est, Hereses & Hæresiarchè, non prævalebunt. Deinde hoc demonstrato seriem successionis Romanorum Pontificum deducit, eaque deducta ostendit continuatam & incorruptam Fidem. At vero Hæresi 27. circa finem eadem successione explicatâ. Ne quis miretur, ait, quod singula ita exactè recensimus: Per hæc enim semper Claritas ostenditur. Id demum erat ab Epiphanio expectandum quod splendorem afferret. Sed tenebriones oderunt Lucem. Verùm jam pridem Tenebræ illam non comprehenderunt. Habet horam suam potestas tenebrarum. At non est iis potestas Filios Dei faciendi, qui filij sunt lucis, non Tenebrarum.

Vocat me Hieronymus Sacrum nomen & Sacrarum Scripturarum Maximus Doctor. Is hujusmodi argumentis abundat. Ac Colligo illustriora, & conglobo. Epist. 11. ad Ageruch. testatur se aliquando invenisse Damasum respondentem ad Orientis & Occidentis Constitutiones Synodales. Dignam Occupationem Romani Pontificis Relatas ad se constitutiones recognoscere, ac seligere. Epist. 8. ad Demetriadem c. 9. eandem monet ut Innocentij, qui Apostolicæ Cathedræ successor est, teneat fidem: Et Epist. 16. ad Principiam referens, quæ de Athanasio & Petro supra tetigimus, probat: nam ut Hæreticorum invidiam effugerent, quasi ad tutissimum Communionis suæ Portum confugerant. Epist. 52. Quoniam vetusto, &c. egregium exhibet testimonium. Cathedræ, inquit, Petri communionem consocior. Super illam Petram edificatam Ecclesiam scio: quicumque extra

tra hanc domum Agnum comederit, prophanus est. Qui hodiè à Romana Cathedra desciverunt, hi à Fide Hieronymi & Ecclesia defecerunt, Odit prophanum vulgus Hieronymus & arcet. Agnum illorum, Hircum putat. Sed ne Agnum quidem illi habent: ex quo Sacrificium Missæ sustulerunt, imo & Temples, ne quod Agni vestigium esset, everterunt. Agnum oderunt, & uxorem Agni Romanam Ecclesiam, inductâ uxorum, imo & Pellicum turbâ: concuclatis liliis virginum quæ pascitur Agnus, qui pascitur inter lilia. Qui pastum ademerunt, Agnum exegerunt. Ad hos ergo Hieronymus

—*Procul, ô procul este Prophani.*

Hi certè post mortem Agnum non sequentur quocunque ierit. *Virgines enim non sunt. Imo eos Agnus ad Hædos salaces remittet, qui à Sinistris erunt. At Lutherus, & Calvinus aliter docuerunt. Occurrat Hieronymus in Apolog. 2 seu lib. 3. contra Ruffinû, Scito Romanam Fidem Apostolicâ voce laudatam istiusmodi præstigias non recipere. Etiam si Angelus aliter annuntiet quàm semel prædicatum est. Nec ego dubito Lutherum & Calvinum Angelos esse; Sed malos & Præstigiatores, etsi in Angelos lucis transfigurare se tentarint.*

Venio ad Cyrillum: Qui in Epist. ad Celestinum Romanum Pontificem 18. quæ est in Concil. Ephesino to. I. c. 29. Causam Nestorii etsi damnatam iudicio Capitis Romani submittit, ejusque sententiam

tentiam expectat. *At quavis ita res habeat : non prius tamen illius communionem deserere ausi sumus, quam hac ipsa pietati tue indicaremus, Hi non audent : Novatores nihil non audent. Audiant Cœlestinum ne audeant. Nostræ Sedis auctoritate ascitâ, nostraque vice & loco cum potestate usus, ejusmodi non absque exquisita sedulitate Sententiam exequeris, nempe ut nisi decem dierum intervallo ab hujus nostræ numerationis die numerandorum nefariam doctrinam suam conceptis verbis anathematizet. Ferunt hæc Religiosæ ac teretes Cyrilli & Patrum aures : prophanz & adipales Novatorum non ferunt, & ferro non cera adversus Cantus Sirenium Cœlestium obducunt. Audiamus nos dum illi nolunt. Illico sanctitas tua, pergit Cœlestinus, illi Ecclesiæ prospiciat : is verò modis omnibus se à nostro corpore segregatum esse intelligat. Paruit autem huic mandato Cyrillus, uti apparet ex Epist. ad Nestorium. tom. i. Concil. c. 4. *Quod nisi juxta tempus in litteris Cœlestini Sacratissimi, Reverendissimique Romanorum Episcopi expressum præstiteris, certo scias nullam tibi deinceps cum Episcopis & Sacerdotibus Dei consuetudinem, nullum sermonem, nullum denique locum inter eos futurum esse. Eadem habet in proxima Epist. ad Clerum populumque Constantinopolitanum. Credo Novatores nostros Cyrillo minimè subscripturos, nec dubito in partibus Nestorii esse malle, quàm Romano Pontifici obedire. Plura Cyrilli extant apud Divum Thomam ex libro Thesauri deprompta testimonia, quæ cum magna parte libri inter-**

S

cide-

ciderunt ; Sed ea tamen omnino sunt Authore Angelo Theologis recipienda.

Theodoretus tum ipse Authoritatem Pontificiam asserit, tum alij apud ipsum testantur. Ille ab Episcopis adversæ & suspectæ factionis potentissimis agitatus, imo & calumniis traductus, ut omnem suspicionem vitaret, ad Romanum Pontificem (is tunc erat Leo) confugit : data ad ipsum Epistola, in qua : *Ad Apostolicam, inquit, Sedem vestram venimus, ut Ecclesiarum ulceribus medicinam à vobis accipiamus, VOBIS ENIM PER OMNIA PRIMOS ESSE CONVENIT.* Primi tunc Romani, imo & omnia erant : hodiè nulli apud hæreticos & nihili habentur. At non sunt hi Theodoreti similes, nam si essent Pares apud eos Romani essent. Idem confirmat ipse in Epist. ad Renatum Presbyterum. Eiusdem præclara illa sententia est adversus Conciliabulum Ariminense quod improbat, quòd non expectato Romanæ Sedis iudicio temerè, atque adeo falso definit : ita lib. 2. Histor. c. 22. Eam corroborat. lib. 5. c. 10. referens Damasum Sectam Apollinaris cum Authore proscripsisse : idque Pontificis Romani autoritate fecisse, & litteris confirmasse. Se de re illa consultum à Catholicis Orientis Episcopis fuisse. Sanè ex Græcis Scriptoribus Theodoretus Romanæ Sedis ac Romani Pontificis autoritatem unus maxime asserit & confirmat. Sed novi Theodidacti Theodoretum irrident, quod à Deo eruditi se jactant, cum à Pontifice Theodoretus doceri vellet.

Ufus

Ufus jam inter eos obtinuit, ut quivis Sellularius de face plebis Theodidactus sibi videatur, ac Theodoreto superior. Non egent Romana Cathedrâ, imo nullâ, cum in sua quisque Sellula Cathedram habeant Opifices Sedentarij.

Prospero locus hic esto Leonis Pontificis teste Trithemio Seruetario : Actis primum, deinde Scriptis Pontificiæ Authoritati testimonium reddidit. Constat eum ad defendendâ Catholicâ de Gratia Augustini contra Semipelagianos Sententiâ Romanam contendisse, & ad Cœlestinum Papam adijisse, à quo Epistolam honorificam pro Augustino accepit : ac eâ impudentium hominum petulantiam compefcuit. En Prosper apud quem tanti erat Authoritas Augustini, majorem esse putavit Cœlestini, quòd Romanus Pontifex erat. Quin & Arausicani Concilij secundi Canones, qui totidem sunt sententiæ Augustini composuit, & Leoni approbandos dedit, ac ejus jussu in Galliam misit, ut à Patribus Arausicanis, non tam fierent, quàm reciperentur : quemadmodum Lovanienses & cum iis Vasquez observat 1. p. d. 91. cap. 11. Suam igitur & Augustini doctrinam Leonis judicio commisit subjecitque. Scripta Actis concordant. Nam in lib. contra Collatorem, c. 10. censuram Innocentij & Zozimi contra Pelagium oraculum exiltimat. Et ait inferendo tanquam adynaton: *Erravit Sacrosancta Petri Sedes quæ ad Universû orbé Papa Zozimi ore loquitur.* Et cap. 41. *Beata, inquit, memorie Innocentius nefandi erroris capita Apostolico mucrone percus-*

percuſſit. Acidem paulò poſt de Zozimi, Bonifacij, Cœleſtini ſententiis profert iudicium. Ita ſenſit Proſper proſpere incedens viâ veritatis, à qua Novatores averſi, quia Adverſi, non Proſperi.

Maximi Taurinenſis eadem menſe eſſe traditur à D. Thoma. Cenſet enim in Cauſis Fidei ad Pontificem recurrendum: idque exemplo Pauli docet cum ad Petrum venit, ſignificans poſteros cum inſtrui vellent ad Romanos Pontifices Succellores Petri eſſe venturos. De quo loco vide Canum lib. 6. cap. 5.

Concinit Iſidorus, à quo eſt unum inter alia Præclarum teſtimonium in Epift. ad Eugenium Episcopum Toletanum Summo Pontifici redditum: *Cujus dignitas potèſtatis eſt ad omnes Eccleſiarum Episcopos eſt tranſuſa, ſpecialius tamen Romano Antiftiti ſingulari quodam privilegio, velut Capiti cæteris membris ceſſior permanet in æternum.* Huic Prærogativæ dignitatis addit aliam Authoritatis in Præfat. ad Canonum Collectionem, quæ habetur tomo. 1. Concil. Reddens enim rationem cur collegiſſet Decreta & Epiftolâs Synodicas Pontificum, ait: *Quia in eis pro culmine Sedis Apoſtolicæ non impar Conciliorum extat authoritas.* Et in fine confirmat. *Nullam Synodum ratam eſſe, quæ Pontificis authoritate non fuerit congregata, vel ſulta.* Venerabilis Bedæ fidem ſuprà appellavimus dum lib. 3. Hiſt. Ang. c. 25. *Decreta Sedis Apoſtolicæ veneranda eſſe docet.* Nunc eandem appello
in

in Homil. D. Benedicti Angli tomo 7. & lib. 2
 Hist. Anglorum: quibus in locis ait Anglicam gen-
 tem à Romanis Pontificibus mysteria Fidei edo-
 ctam, ac illa sunt de eodem Benedicto verba notan-
 da. *Ad Beatorum Apostolorum limina peregrinaturus
 advolavit, ut quia rudis adhuc in gente Anglorum
 Fides, & Ecclesiarum institutio florebat, ibi potius
 perfectam vivendi formam sumeret, ubi per summos
 Christi Apostolos totius Ecclesie Caput eminent eximium.*
 Quod si gens Anglica ingenio & iudicio maximè
 valet: cognoscat à quibus imbuta fuit, hoc testimo-
 nio expenso ab iis ad Caput illud colendum esse in-
 stitutam: nec ab eo, nisi prius à suis desciscat de-
 fecturam.

- A Bedæ ad nostra usque tempora ætate non du-
 bitant Novatores, quin hæc sententia de Authorita-
 te Papæ invaluerit. Hic igitur sistam: & tan-
 quam terminos quinque volo Patres constituere, &
 finire. Duos ex iis antiquiores Græcos, Duos La-
 tinos Recentiores: & inter eos totius Theologiæ
 Principem Augustinum collocare. Primus ex Græ-
 cis sit Maximinianus Constantinopolitanus Episco-
 pus; Cujus est Luculentum testimonium in Epist.
 ad Orientales. *Omnes, inquit, fines terræ quæ do-
 minum sincere receperunt, & ubique terrarum Catho-
 lici veram Fidem confitentes in potestatem Romanorum
 Pontificum tanquam in Solem respiciunt, & ex ipsa
 lumen Catholice & Apostolice Fidei recipiunt. Nec
 immeritò, quia Petrus legitur primo perfectam Fidem esse
 confessus Domino revelante cum dixit, Tu es Christus
 Filius*

Filius Dei vivi. Et infra. Hunc etenim de cæteris mortalibus ex toto Orbe terrarum conditor Orbis elegit, ut Cathedram Magistri principaliter possidendam teneret
 PERPETUO PRIVILEGII Jure concessit: UT
 QUISQUIS DIVINUM ALIQUID, AUT
 PROFUNDUM NOSSE DESIDERAT, AD
 HUIUS PERCEPTIONIS ORACULUM DO-
 CTRINAMQUE RECURRAT. Ecce anti-
 quus ante Bedam Pater, idemque & Græcus, &
 Constantinopolitanus Gente & Cathedra Romani
 Pontificis Æmulus, tam perspicuè & eleganter Præ-
 rogativam Romanæ Cathedræ asserit, ac extollit.
 Alter esto Anastasius Patriarcha Hierosolymitanus
 in Epist. ad Felicem Papam. *Fuit semper, ait, Apo-
 stolica Sedis vestrae licentia injuste damnatos, vel ex-
 communicatos potestatis suæ auctoritate restituere, &
 sua omnia eis reddere, & eos qui eos condemnarunt
 aut excommunicarunt Apostolico punire Privilegio.*
*Sicut etiam nostris, & anterioribus legimus factum
 temporibus. Ac rursum efficacius. Antiquis Regu-
 lis Sancitum est, ut quicquid quavis in remotis Pro-
 vinciiis super eorum querelis aut excusationibus agere-
 tur, non prius tractandum vel accipiendum esset, quam
 ad notitiam Almæ Sedis vestræ esset deductum, ut hujus
 auctoritate juxta quod fuisset faciendum infirmaretur
 aut Firmaretur.* En iterum nobilissimæ Sedis Epif-
 copus non modo primas Authoritatis Romano
 concedit Episcopo, verumetiam Apicem in eo, &
 summam Ecclesiasticæ Potestatis agnoscit. Idque
 antiquitate totâ confirmat.

Nova-

Novatores autem ita cum de Cathedra sua deiciunt, ut singuli privato spiritui suo auctoritatem Cathedræ attribuunt, & dum unum oderunt Pontificem, tot statuunt, quot ij numero sunt, nec pudet eos cum unam nobis Joannam falso Papissam objiciant, multas in singulis domibus Papissas habere. Nam & feminæ eodem illo privilegio, interpretandi sacras scripturas, imo & eas populo exponendi fruuntur.

Ad alios duos Recentiores post Bedam Patres venio. Alter est Anselmus, qui gravissimè de Auctoritate Romani Pontificis sentit, & loquitur. Insignis ille est locus lib. de Incarnat. Verbi. ubi sic incipit: *Domino & Patri universæ Ecclesiæ in terra peregrinantis Summo Pontifici Urbano Frater Anselmus.* Ac infra. *Quoniam Divina Providentia Vestram elegit Sanctitatem: cui vitam & fidem Christianam custodiendam, & Ecclesiam suam regendam committeret: ad nullum alium rectius refertur, si quid contra Catholicam Fidem oritur in Ecclesia, UT EJUS AUTHORITATE CORRIGATUR: nec ulli alij tutius si quid contra errorem respondetur, ostenditur, ut ejus prudentia examinetur:* Sic Anselmus hoc loco. Omitto alios, qui eandem rem continent. Ex iis cito Præfationem Epist. ad Romanos. Alter esto Bernardus Nectar nostrum. Apud quem plures inveniuntur melleo sapore conditæ sententiæ: Quibus sunt referti libri de Considerat. ad Eugenium: nec non & Epistolarum libr. Epist. 125. & 131. & 183, & 237. locum seligo
ex

ex Epist. 109. ad Innocentium, à quo adversus novam hæresim insurgentem præsidium authoritatis implorat. *Oportet, inquit, ad vestrum referrì Apostolatum pericula quæque & scandala emergentia in Regno Dei, ea præsertim quæ de Fide contingunt. Dignum namque arbitror ibi potissimum resarciri damna Fidei. UBI NON POSSIT FIDES SENTIRE DEFECTUM. HÆC QUIPPE HUIUS PRÆROGATIVA SEDIS. Cui enim alteri aliquando dictum est, Ego pro te rogavi, ut non deficiat Fides tua. Ergo quod sequitur à Petri Successore exigitur. Et tu aliquando confirma Fratres tuos. Lux est in Bernardo quam solæ noctuæ non ferant. Ita sentit, uti nos hodie Romani Catholici sentimus, ille docet quomodo sentire debeamus. Causam item in loco Evangelij inveniri, cur ita nos doceat: nosque discamus. Scholasticorum calculos, negligunt Novatores idcirco iis abstinendum duco: sed nemo est quin rectè ac pro Pontifice ponat. Scholæ omnino cum Petri Cathedra conveniunt. Unus superest Augustinus, qui & Academiarum instar est omnium, & Cathedrarum. Nemo fortius argumentum suppeditat. Eo ratiocinationem & Agmen claudo.*

Igitur Augustinus Tribus sui temporis Pontificibus, se suamque doctrinam subjecit, & cum Magister Orbis esset, magisterij prærogativam detulit Innocentio, Zozimo, Bonifacio. Ad Innocentium nomine Concilij totius Carthaginiensis Decreta contra Pelagium & Celestium approbanda scripsit
et

et misit. Epist. 90. Ad eundem retulit Canones Milevitani Concilij, cui Episcopus interfuit, & sub. scripsit. Epist. 92. quarum Verba supra citavimus. Tertium novâ Epist. 95. cum aliis Africæ Episcopis eidem Innocentio super eadem Causa Pelagij rescribens Illustrem Pontificiæ Authoritati calculum adjicit. *Ait quippe ad finem Epistolæ. Cetera quæ illi Pelagio objecta sunt, sicut gestis defensione perviderit, ita de his procul dubio tua Beatitudo judicabit. Dabit sane veniam suavitas mitissima Cordis tui, quòd prolixiorẽ fortassis epistolã, quàm velles, tu emisimus Sanctitati. Non enim rivulum nostrum tuo largo Fonti augendo refundimus, sed in hac non parva tentatione temporis unde nos liberet cui dicimus. Ne nos inferas intimationem, VTRUM etiam noster licet exiguus ex eodem quo etiam tuus abundans emanet capite fluentorum, hoc à te probari volumus, tuisque rescriptis de communi participatione unius Gratiæ consolari.* Non dubitat Augustinus doctrinam communem de Gratia contra Pelagium à se, & Episcopis Africæ traditam duci à Deo capite omnium veritatum, sed earum Fontem vult esse apud Innocentium Papam: apud se, & alios Episcopos rivulos: atque adeo quantum inter Rivulos & Fontem, tantum inter aliarum Sedium & Romanæ Sedis interesse doctrinam.

Quòd ad Zozimum attinet, præter eos locos, quos articulo proximo adduxi: affero illum Epist. 157. cujus initio, ejus se pontificis subditum perspicuè testatur aiens: *Me apud Casaream præsentẽ venerunt:*

T

runt:

runt, quò nos injuncta nobis à venerabili Pàpa Zozi-
mo Apostolica Sedis Episcopo Ecclesiastica necessitas
traxerat: obedientiam planè profitetur, si spectes
personas. Postea commemoratis verbis Zozimi
ad probandum necessitatem Baptismi, Subdit: *In
his verbis Apostolica Sedis tam antiqua atque fundata
certa, & clara est Catholica fides, ut de illa nefas sit
dubitare Christiano.* Zozimi Papæ doctrinam non
uti privati hominis, sed totius Ecclesiæ commendat,
de qua dubitare nefas sit, quòd ratione Sedis com-
munis sit. Epist. 162. in qua illam celebrem scribit
sententiam de Ecclesia Romana. *In qua semper,
inquit, Apostolica Cathedra viginuit Principatus,* nar-
rat in Causa Donatistarum iudicium Apostolicæ
Sedis expectatum fuisse.

Pergo ad Bonifacium. Cui cum dirigeret ac dicaret
præclaros illos suos quatuor contra duas Epistolas
Pelagianorum libros, & facto superiorem in eo au-
thoritatem agnovit, & verbis expressit. Legat qui-
nosse utrunque velit caput Primum libri primi. Ego
paucis in rem seligo & produco. *Cum communis sit
omnibus nobis, qui fungimur Episcopatus officio quan-
vis ipse in eo præmineas fastigio speculæ Pãstoralis,
facio quod possum pro mei particula muneris, quantum
mibi Dominus adjuvantibus orationibus tuis donare
dignetur &c.* Episcopi speculatores sunt: sed
Romanus in fastigio est, ut & populos & Episcopos
speculetur & recognoscat. Alii suas oves curant.
Papa curat Oves oviumque Magistros.

Jam suum opus subjicit Bonifacio, *Hæc quæ istis
inquit*

inquit, ut dixi, duabus Epistolis illorum istâ disputatione respondeo ad tuam potissimum dirigere Sanctitatem, non tam obijcienda, quam examinanda, & UBI FORSITAN ALIQUID DISPLICUERIT EMENDANDA CONSTITUI. Non erat, ingeniosior, non acutior, non doctior, non eruditior Augustino; opinor; Bonifacius: erat tamen Summus Pontifex, ratione Cathedræ doctrina & Authoritate Superior: cum ejus Fides Fidem Capituli repræsentaret: quæ ad totam Ecclesiam pertinebat. Id Augustinus agnovit. Sed novatores negant, nimirum non sunt Augustini, quòd si essent minimè negarent. Certè neque ingenio, neque judicio, neque eruditione, neque Sanctitate sunt cum Augustino comparandi. Aiunt cum modestiæ Causâ fecisse. Cur igitur ii faciunt impudenter! cur illam modestiam non imitantur? Sciant Augustino charam fuisse modestiam, sed multo chariorem modestiâ veniatem. Ac nisi modestia veritate niteretur, tunc illum non modestiam fore à quo Augustinus omnium maximè alienus. Justitia sanè fuit, quæ modestiam illam imperavit, quam qui non profitentur, oportet eos & inverecundos & injustos esse. Hujus autem demissionis perpetuus Cultor fuit Augustinus, uti apparet ex variis operum illius locis, in quibus Authoritatem Romanæ Sedis confirmat, & extollit, ejusque præsidio contrarias hæreses expugnat, quemadmodum sæpius supra diximus: patetque ex tribus clarissimis locis lib. 1. contra Julianum c. 4. & lib. 2. de Peccato Originali cap. 7. & Epist. 162.

T 2

QUÆST.

QUÆSTIO III.

*Quomodo hæc Prærogativa Authoritatis sit
in Romano Pontifice?*

ARTICULUS I.

*Sintne Controversiæ de Fide? Utrum ad
eas componendas Judex, & quis
futurus sit?*

Novatores superioris seculi, & nostri ne-
gant de Fidei mysteriis rebusque, in Sacris
litteris contentis controversias posse existe-
re, quòd omnia sint perspicua. Addunt: in iis
continèri omnia, tum ad credendum, tum ad re-
ctè vivendum necessaria. Itaque Scripturam so-
lam abundè esse, & pro iudice, & pro Face; modò
unusquisque privato spiritu attendat & consulat.
Id Lutherani, id Calvinistæ, ac ex eorum Scholis
Sectarij diversi mordicus tenent. Credam, si pro-
bent ex ipsis Scripturis omnes, quos admittunt,
libros Sacros esse. Quomodo enim probent
librum

librum Ruth, Hester, & Job, quos agnoscunt ex ipsis scripturis esse? Credam si inter ipsos conveniat de iisdem scripturæ libris. Nam Anabaptistæ Job historiam Tragico-comicam Fabulam dicunt. Lutherus Epistolam ad Hebræos, & Jacobi excludit. Castellio Canticum Cantorum Cantilenam de Amicula impuram appellat. Beza caput 8. Joannis amputatâ de Adulterâ historiâ detruncat, & locum illum Lucæ 22. *Hic est Calix* novum Testamentum, &c. fœdè corrumpit. Apocalypsi Joannes Brentius, & Kemnitius non omnino acquiescunt. In tribus Matthæi, Marci, Lucæ, Evangeliiis Lutherus multa desiderat. Solum Joannis perfectum, & absolutum putat. Quomodo igitur qui de ipsis scripturarum libris inter se dissentiunt, negant de locis sensuque eorum controversias posse existere? Sanè id Heterodoxi jam inde ab initio Ecclesiæ ad nostra usque tempora errando monstrarunt. Nemo Hæresiarcha fuit, quin Hæresi suæ Patrocinium in scripturis quæserit, eique clypeum sacræ authoritatis obtenderit. Id Arius, id Eunomius, id Macedonius, id Eutyches, id Nestorius, id Dioscorus, id Manes, id Pelagius, id Priscillianus, id Donatus, id Novatus, id Cæteri Hæreticorum Principes jactarunt. Non igitur eo nobis fuco Lutherus, & Calvinus imponent. Quid? quod contrariæ, interque se repugnantes hærefes quasi collisu quodam scintillas hujusce veritatis, quam ostendo, emittunt. Rectè enim omnino Tertullianus dixit, *quemadmodum Christus Homo in-*

ter duos Latrones, ita & Christum veritatem, inter duos Hereticos crucifigi. Nam si Scriptura ipsa controversas non pateretur, omnis ea in contrarias partes dissensio tolleretur: nec locus esset pugnandi locis diversis Scripturarum. Ecquis enim cum sensus sacri textus manifestè constaret, auderet, aut negare, aut eo affirmato contrà sentire, nedum eum in oppositam partem traducere? Pauca, sed idonea exempla producam. Ebion Matrimonium teste Ignatio Epist. ad Romanos. Elxai Virginitatem, Justino in Apolog. damnavit: uterque testimonio Scripturarum. Eutyches unam in Christo naturam, Nestorius Personas in Christo duas posuit; ambo argumento scripturarum.

Noetiani, Patrem Deum Passum aiebant: Manichæi, ne Christum quidem hominem, Passum affirmabant. Hi, & illi Authore Scripturâ. Priscillianus omnia Fato dedit, Pelagius libertati. Unus & alter nixi Scripturis. Veniamus ad Recentiores. Multum inter se Lutherus, & Calvinus, uno tamen Spiritu, ut aiunt, ex Scripturis hausto dissentiunt. A Lutero Zuinglius, ab utroque Calvinus circa Eucharistiam dissidet, eodem suadente verbo Dei quod Christi verba *Hoc est Corpus meum*: oppositis apud illos Sensibus interpretatur. Aliter Lutherani, aliter Anabaptistæ de Baptismo sentiunt, & aliquantò aliter Calviniani. Omnes tamen freti locis Scripturarum. Diglantur inter se Arminius, & Gommarus: si causam rogemus? Est diversa intelligentia Sacrarum literarum. Imo in quibus
à Lu-

à Luthero Carolstadius, Philippus, Bucerus, Oecolampadius, Brentius, Kemninitus, aliique discordant, nituntur Scripturarum autoritate. Ex hoc fonte Molles: Rigidi, Mixti Lutherani tanquam Rivuli emanarunt. Quæ à Molinæo, Alamanno, Carpentario, Arminio, Gommaro, Amyraldo contraria Calvino Magistro suo traduntur, Sacræ Paginæ locis confirmantur. Horum præsidii Caussarii, Liberi, Pacifici, Puritani, Arminiani, Juniani, Gommaristæ, totidem illius Hydræ Capita muniuntur. Itaque nulli magis controversias de Fide, & scripturis esse posse confirmant, quam qui maximè Hæretici negant. Idque ratio ipsa, qua præpostere utuntur, demonstrat. Nam cum quisque privato spiritu interpretetur scripturam, idque liceat non solum hominibus illiteratis, sed etiam sordidis, imò & mulierculis, & scortis, necesse est, varios & dissonos Sensus existere: quin & contrarios sæpe pugnantescq; inveniri. Unde fit, ut quotidie novæ prodeant Sectæ, Sectarumque authores, & plures in dies proditurae sint, quòd illa interpretandi libdo longè lateque pervagata Virgineam Sacræ Scripturæ puritatem corrumpit. Et quid aliud sperandum ab iis, qui eam uti Virginem illibatam diligenter custoditam, è sacrario suo in publicum prodixerunt, & in propatulo tanquam Prostibulum omnium libidini exposuerunt.

Quod in Romana Ecclesia fieri nequit. Nam non privato Spiritu, sed communi Ecclesiæ, ab Apostolis per Patres transmissò sensu, Scripturas interpre-

terpretatur, qui cum sit unus & constans, & publicus, multiplex ac discors esse non potest. Si autem nova controversia existit, quod, interdum necesse est tot hæresibus emergentibus contingat, eam non nisi aut per Concilia, aut per Summum Pontificem nullo prætermisso examinis, consultationis, disputationis, orationis officio definit. Hinc est, ut sola Romana Ecclesia una semper, & incorrupta manserit, & quæ Virginem Scripturam servavit, ea virgo & Sponsa extiterit.

At facem dicunt Scripturam. Bene est, quòd dicunt *Facem*: quam scilicet & manu sua accendant, & flatu extinguant pro libitu. Ego Solem mallem à quo Lucem accipiant, nec immutent: solis Aquilis pervium, non vespertilionibus; qui lucernas circumvolant, & oleum exigunt, ut extinguant obnoxium. Hæc eò dico, quoniam teste Maldonato *illud semper in ore habent: Lucerna pedibus meis verbum tuum.* Sed illi, inquit, *pedibus Scripturam intelligunt.* Aut, ut ego, *extinguunt flatu superbiæ*, est enim iis *Pes superbiæ* quo David carere optabat. Eo Lucernam vel impactu dejiciunt, vel impresso conculcant. Certe nisi Scriptura alta & profunda ac obscura esset, non diceret lucas c. 24. n. 45. *Tunc aperuit illis sensum, ut intelligerent Scripturas.* Si paterent omnibus, non hortaretur auditores suos Christus: *Scrutamini Scripturas*, ad eas penitus introspiciendas, & penetrandas. Si legere tantum opus esset, non indigeret sacro interprete Eunuchus ille Isaiam legens: & tamen tam indiguit, ut dixerit:

erit: *Quomodo possim si non aliquis ostenderit mihi?*
 Si cuique liceret interpretari proprio spiritu, non
 esset singularis *Interpretatio sermonum* apud Paulum:
 nec stare illa ejus 1. ad Corinth: 12. sententia: *Nun-*
quid omnes interpretantur? Certè Petrus Epist. 2.
 c. 3. affirmat in Paulo esse *quædam difficilia intelle-*
ctum, quæ nisi in eo, ac cæteris Sacris Authoribus inve-
 nirentur, nemo *Scripturas* teste Petro *depravaret*
 ad suam ipsius *perditionem*. Et quidem obscuras
 eas esse ac difficiles intellectu, ipsimet quibus ex-
 primum concreditæ sunt Judæi testantur, Christi
 Messix adventum negantes, imo & ipsi Hæretici,
 qui Judæis similes ad ejurandas hæreses suas testi-
 moniis æque perspicuis adduci nolunt.

Igitur Controversias esse, ac sæpe existere, &
 de Scriptura, & de Fide, pro comperto habendum.
 Quod cum verum sit, necesse est, ut Judex aliquis
 constituatur, cujus judicio dirimantur. Et qui-
 dem Scriptura ipsa Judex esse non potest, etsi re-
 gula judicandi sit, ac secundum eam semper, con-
 tra eam nunquam judicandum. Ecquis autem
 præter Ecclesiam? Huic enim primum Sacrorum
 librorum Canonein acceptum debemus. Ita cen-
 set Irenæus lib. 3. adversus hæreses. c. 2. 3. & 4. &
 Tertullianus l. 4. adversus Marcionem, & Au-
 gustinus. l. 33. cont. Faust. & lib 2. contra Julian,
 c. 6. & lib. 2. de Doctr. Christ. c. 8. & Epist. 36.
 & in lib, contra Epistol. Manich. c. 5. ubi illa om-
 nium ore decantata sententia.

Evangelio non crederem, nisi me Ecclesie moveret Authoritas. Idque definiit Concilium Toletanum I. Cum itaque hæc sit omnium maxima controversia. *Qui libri sint Sacri*, quod omnium veritatum Fontes in iis insint: ac de illa iudicium ad Ecclesiam pertineat, ad eandem debent alia pertinere. Nec eam veritatem negare Lutherus est ausus: nam lib. de Captivitate Babylonica, ubi de Ordinis Sacramento agit, fatetur Ecclesiam habere potestatem discernendi verbum Dei à verbis hominum: idque in Augustanis Comitibus Lutherani concesserunt, negat tamen Lutherus *Ecclesiam iudicem ejus esse*. Timuit nempe, ne quis diceret Ecclesiam superiorem fore. At is timor ex imprudentia ortus est: nam Judex qui ad iudicandum leges inquit & examinat, ut, omnia secundum eas, ac nihil præter eas iudicet, non proinde supra leges est: atque adeo Judex esse potest.

Illud maneat *Scripturam Regulam Fidei esse*, non tamen solam, sed cum *Traditione Apostolica & Ecclesiastica* ab Apostolis per manus Ecclesie transmissa ad Posteriores.

Cujus *Authoritatem* etsi post veteres Hæreticos, Primum Wiclephus, deinde Erasmus, postea Lutherus elevare sint conati, ea tamen sacra, & intemerata prorsus habenda. Nec multis id ego probare volo: nam instituti mei non est: sed non ideo tamen omittam indicare. Lucæ Evangelicæ Traditio in partem Evangelij transiit.

Ait

Ait enim initio Evangelij sui: scribere se res sicut tradiderunt, inquit, nobis qui ab initio viderunt, & ministri fuerunt sermonis. Et non vidisse se fatetur, & ab iis qui viderunt narrando accepisse. Quod Marcus? nonne ipse, teste Hieronymo, Evangelium suum sicut à Petro audierat, scripsit, rogatus à Fratribus? Paulus verò 2. ad Thessalon. c. 2. Traditiones servari præcepit. Tenete Traditiones quas accepistis. Quin & ad Corinthios Epist. 1. c. 11. contentiosos objectâ consuetudine, & sua & Ecclesiæ refrenat. Cur non scripturis? Perinde erat Traditio. Christus ipse sæpe secundum consuetudinem operatus legitur. Certè Hæretici multos Sacræ Scripturæ libros traditione retinent. Imò & Cæremonias quas observant, magna ex parte traditione acceperunt. Ac ut unum obijciam, quod deglutire non possint, dicant, unde acceperunt *Diei Dominicæ observationem*? Nam si Scripturas consulant, non invenient præceptum eam diem celebrandi: imò semel tantum nomen diei dominicæ id est, Apocalypsis 1. quem multi librum non recipiunt, reperient. Quòd si respondeant: præcipi in scripturis, ut dies sanctificetur aliquis, in iisdem invenient eum diem Sabbatum fore. Itaque aut celebrent Sabbatum, non dominicam, aut si dominicam malunt, proferant locum Scripturæ, in quo id præcipiatur: quem cum proferre nequeant, necesse est ad Traditionem confugere.

Atque hic obiter dicam : mirari me Heterodoxorum quorundam morem, qui cum jejunia , & solennes supplicationes, & publicas in iis preces deestentur, tamen si quod imminet temporale malum vel ab æstu, vel à pluvia, pro illo avertendo Jejunia & supplicationes indicunt : sed illud conjicio, non pro se suisque animabus, sed pro segetibus, pecudibusque orare. Itaque pro inanimis & Brutis ea licent, pro hominibus non licebunt : Idque testimonio Scripturarum : quo etiam nititur illa consuetudo laudabilis donandi Amicis ad ducendum funus concurrentibus xæniola; nam cum inter ea soleant vittæ quoque cum Chirothecis donari, significant se per manus defuncti vitam accipere, ut ad se cum munusculis transferant, quibus ligari ac devinciri ad servandam memoriam profitentur. Hæc ex Scripturis didicerunt. Imo & Ramusculos præferre manibus ex eodem instituto solent, quod legunt in Evangelio Christum à Betphage Hierosolyma venientem Ramis & Frondibus exceptum. Sed ille vivus & in triumpho, hi mortui & in funere : perinde enim est iis mori ac triumphare. Unum assequi non possum, quare in Christi Triumpho Rami in terram abjecti sint, non manu prælati; in horum verò funere Rami manibus præferantur, cum potius ex dolore abjiciendi essent. Sed Christus in suo triumpho meditabatur mortem, illi in media morte triumphum meditantur. Ita exponunt Evangelium : ac eo morem suum confirmant.

Quod

Quod si protervi in negando sint, obruam mole
 authoritatum sub qua fatiscant & ringantur. Tra-
 ditiones statuit Ignatius; Egesippus, Papias apud
 Eusebium lib. 3. Ecclesiast. Hist. c. 32. 36. & 39.
 Dionys. lib. de Ecclesiast. Hierarch. c. 1. Clemens
 Alexand. lib. de Pascha. & lib. 1. Strom. & 5. Ori-
 gen. Hom. 5. in Numer. Irenæus. lib. 3. c. 3. & 4. Ter-
 tullianus lib. de Corona militis. Cyprianus de ablut.
 Pedum. Basilus. lib. de Spiritu Sancto. c. 27. &
 29. & lib. contra Eunom. Chrysof. orat. 4. in Epist.
 2. ad Thessalon, ac ex eo Theophylactus. Epipha-
 nius hæresi. 61. Hieron. lib. contra Luciferianos.
 Theodoretus in Epist. 2. Pauli ad Thessal. c. 2.
 Damascenus lib. 4. c. 13. & 17. & omnium clarif-
 sime & copiosissime Augustinus. Epist. 118. & 119.
 ad Januarium, & Epist. 86. ad Casulanum. & lib.
 1. contra Cresconium. c. 32. & 33. & lib. 2. contra
 Julianum c. & 10. & lib. 2. de Baptismo de contra
 Donatistas. c. 7. & lib. 4. c. 24. & lib. 5. c. 23. & 26.
 & lib. de Genesi, ad litter. 10. c. 23. & lib. contr.
 Epist. Fundamenti. c. 5. & lib. de utilit credendi. &
 lib. de moribus Eccles. Cathol. & lib. de Hæresibus.
 cap. 53. Itaque eas Traditiones tanquam munitissi-
 mæ authoritates Patres Hæreticis semper opposue-
 runt. Policarpus, Tertullianus, Irenæus, Marcioni
 & Valentino: Epiphanius, Melchisedechianis, &
 Aerianis, & Apostolicis. Hieronymus Vigilantio,
 Montano, Luciferianis. Augustinus Donatistis, Ma-
 nichæis, Pelagianis, perinde penè par in iis esset, ac
 in Sacris litteris pondus Authoritatis; Uti enim ait
 Basilus lib. de Spiritu Sancto. c. 27.

Dog-

dogmata quæ in Ecclesia servantur & prædicantur, par-
 tim ex conscripta doctrina habemus, partim ex Apostolo-
 rum TRADITIONE in mysterio ad nos delata recipimus.
 Quæ utraque eandem ad Pietatem vim habent, & nemo
 his contradicit qui vel mediocrem saltem Ecclesiasticorū
 jurium experientiam habet. Et Epiphanius paulo
 ante citatus. Oportet autem & traditione uti. Non enim
 Omnia à Divina scriptura possunt accipi. Quapropter
 aliqua in scriptis, aliqua in traditione sancti Apostoli
 tradiderunt, quemadmodum dicit sanctus Apostolus
 Sicut tradidi vobis. Et Augustinus expressius ac
 de ijs quas Ecclesia retinet, servatque traditionibus
 ad Novatores confutandos accomodatius. Illa au-
 tem quæ non scripta sed tradita custodimus, quæ quidem
 toto terrarum orbe observantur, dantur intelligi, vel ab
 ipsis Apostolis, vel Plenarijs concilijs, quorum est in Ec-
 clesia saluberima Authoritas, commendata atque statu-
 ta retineri: sicut quod Domini passio, & Resurrectio
 & Ascensio in Cælum anniversaria solemnitate celebran-
 tur, etsi quid aliud tale occurrerit, quod servatur ob
 universa quacunque se diffundit Ecclesia. Deijs inquit,
 Insolentissima insaniæ est disputare, an Faciendum sit
 quod tota per orbem frequentat Ecclesia. Puto au-
 tem nos qui Romani sumus in eadem qua Au-
 gustinus Ecclesia esse non in Donatistarum, aut
 Manchæorum, aut Novatistarum, aut Pelagia-
 norum, aut Priscillianistarum, aut Arianorum
 quorum Augustini tempore hæreses vigeant,
 quas nostris temporibus Novatores suscitaverunt.
 Nihil illi tunc Catholicæ Ecclesiæ nocuerunt,
 nihil

nihil hi suis erroribus nocebunt, nec quod omnes extra Ecclesiam sint, Catholicæ quicquam Ecclesiæ authoritati detrahent. Ejus nos cum Augustino Fidem & doctrinam cum Traditionibus amplexamur.

Hujus igitur Regulæ Fidei ex Verbo Dei scripto & tradito compositæ, Judex Ecclesia est cum Authoritate interpretandi, ac post interpretationem definiendi: quoties Controversiæ ortæ fuerint. Hac ratione Scripturæ series Canonica constat. Hac symbolum Apostolicum, Hac Processio Spiritus Sancti à Patre & Filio. Hac Origines Personarum, ut Pater à se: Filius à Patre: Spiritus Sanctus ab utroque sit. Hac ut solus Filius sit Genitus, cum Spiritus Sanctus Genitus esse non possit. Hac Beatæ Mariæ virginitas incorrupta. Hac necessitas Baptizandorum parvulorum. Hac prohibitio Rebaptizandi. Hac pleraque alia, ad Sacramenta, & sacras Ecclesiæ ceremonias, ad Mores pertinentia, de quibus optime Tertullianus lib. de Corona Militis. *Harum & aliarum ejusmodi disciplinarum, si legem expostules Scripturarum, nullam invenies. Traditio tibi præten- ditur auctrix: Consuetudo confirmatrix: & Fides observatrix.*

Duobus autem modis hujusmodi judicium exercere potest Ecclesia; Propositâ Controversia, vel Per concilia justa & legitima, cujusmodi ea supra descripsimus: vel Per. papam, qui est & Caput

put & princeps Ecclesiæ. In utroque autem est
Authoritas certa & infallibilis, quemadmodum
proximè ostendemus.

Et quidem de Conciliis nemo Catholicus,
pauci hæretici dubitant. De Papa cum om-
nes hæretici negent, & nonnulli quantumvis
paucissimi (inter quos est Thomas Anglicus) Ca-
tholici dubitare videantur, volo singulari articulo
rem probare.

ARTICULUS.

ARTICULUS II.

*Pontificem Romanum esse Ju-
dicem Controversiarum cer-
tum constantemque
probatur.*

Dato Controversias interdum existere, in Ecclesia Dei, ejusque Caput & Pastorem esse Pontificem; eumque ex cathedra decernentem falli non posse, Verum & sequens omnino videtur, eum controversiarum Judicem fore. Ut tamen id justis argumentis constet, rationem excogitabo.

Ac primum ex veteri Testamento constat Synagogam supremum controversiarum de lege ac jure principem Sacerdotem Judicem habuisse: undé duo existunt argumenta. Alterum Ecclesiam Dei Synagogâ longè perfectiorem, & gratiorem, eâ Prærogativâ carere non posse: Alterum cum Synagoga Ecclesiæ Figuram gereret, & omnia illi in Figura teste Divo Paulo contingerent, eo item Futurum in Ecclesia judicem Romanum Pontificem

X

cem

cem fore significaret, Locos demus Unus esto; Exo. 1. 8. quo utitur D. Bernardus. lib. 2. ad Eugenium cap. 6. Jethri ore ad Moysen: *Estote in populo in his que ad Deum pertinent, ut ostendas populo caeremonias & ritum colendi, viamque per quam ingredi debeant. Provide autem de omni Plebè viros Sapientes qui judicent populum omni tempore. Quicquid autem majus fuerit, referant ad te, & ipsi minora tantummodo judicent. Si hoc feceris implebis imperium Domini.* Ac nequis opponat Moysi, non Aaroni hæc dici. Prima hæc potestas Moysi danda erat quod Caput & Princeps Populi tunc erat, & summus Sacerdos, nondum Aarone instituto: Quod autem Moyses Summus Sacerdos fuerit, constat ex Psalmo. *Moyses & Aaron in Sacerdotibus ejus.* Et quidem, uti propositum à Jethro, ita re præstitum à Moysè ac Populo; nam n. 26. ejusdem capituli, *Quicquid gravius erat referebant ad eum, faciliora tantummodo judicantes.* En quod agendum erat in Ecclesia Dei, ut Episcopi & cæteri Hæararchici ministri minores Causas Fidei & morum, majores & graviores Summus Pontifex examinet ac definiat.

A Moysè ad Summos Sacerdotes transmissam hujusmodi potestatem fuisse, ac sicut in eo instituta ita in reliquis constituisse, patet ex multis Scripturæ locis: quos ut distinctius proponam, assumo duo Concilia, vel Senatus duos Judicium fuisse: alterum majus, quod Synedrion, alterum minus, quod Anonymon: illud Septuaginta, hoc tribus et viginti viris constabat. Illud Hierosolymis, istud in
singulis

singulis civitatibus residebat.

Id sumptum ex cap. isto 18. Exod: & Deut. 16- & 17. distincte proponitur Paral. 2. c. 5. & c. 19. cum utrunque instauratum est à Josaphat Judæ Rege Concilium. ibi n. n. 5. *Constituit Judices terræ in civitatibus cunctis Judæ: Et mox Præcipiens Judicibus ait: Videte quid faciatis: non enim hominis exercetis judicium, sed Domini.* Et n. 8. In Hierusalem quoque constituit Josaphat Levitas & Sacerdotes, ut causam Domini judicarent. En duo Senatus. Nunc hujusce Majoris id est, Sanhedrin, seu Synedrij prærogativam in judicando videamus: uti nimirum ad eum minorum Senatum consulta referrentur. *Omni causam quæ venerit ad vos Fratrum vestrorum, qui habitant in urbibus suis inter cognationem & cognationem, ubicunque quæstio est de lege, de mandato, de ceremonijs, de justificationibus ostendite eis. Quod autem caput est, Summum Pontificem Judicio præesse, & supremam in definiendo authoritatem obtinere, habetur. n. 11. Amarias autem Sacerdos & Pontifex vester in his quæ ad Deum pertinent præsidebit.* Hujus authoritatis. Fons Deuter. 17. n. 12, continetur. ubi sic: *Qui autem superbierit nolens obedire Sacerdotis imperio, morietur homo ille.* Tota illa Judicum multitudo à capite isto pendeat: & ad Sacerdotis arbitrium omne tandem judicium revocatum: ideo Capitale erat Capiti non obedire. Testatur id Josephus. lib. 2. contr. Appionem. Pontifex inquit, *ante alios Sacerdotes Deo sacrificat, leges custodit, di-*

X 2

dicat

dicat controversias convictos delicti: cui qui non obedit, is pennis luit, tanquam in Deum impius. Vicem profecto Dei gerebat iudicando ille, cui non parere iudicanti impium erat & capitale. Itaque eo loco Deuteronomij utitur Innocentius III. cap. Per venerabilem qui filij sint legitimi. Constat igitur Senatum esse, & hujus Senatus Caput & Principem Pontificem esse: quod clarius exprimitur n. 9. Venies que ad Sacerdotes Levitici generis, & ad Judicem qui fuerit illo tempore. Unus erat Sacerdos & Judex & ad definiendum & ad condemnandum. Uti patet ex loco Deuter. 17. Non enim dicitur Sacerdotum & Judicum, sed Sacerdotis, & Judicis. Nec obieceris iudicium illud ideo valere, quia secundum leges fiebat, unde virtute legum, non privati iudicii Sacerdoti parendum: quod Beza opposuit nixus loco Deut. 17. Facies quodcumque docuerint juxta legem ejus. Nam hoc in objicientem retorquetur. Manifeste enim supponitur iudicium illud semper juxta legem fore: quod nos de Papa diximus. Imo ad id eum consuli, ut in dubijs mentem legis exponat, quam cum ex posuerit assentiantur dubitantes. Alioqui frustra esset consultatio, si ille errare posset, & ab alio corrigi: necesse enim esset ad alium Judicem provocare, & gradatim in infinitum procedere. Id nos eodemmet objecto loco docet Hebraica veritas sic enim 7. Facies secundum verbum quod nutia verint tibi ex loco quem elegerit Dominus. Et custodies valde ut facias secundum omnia que sancita fuerint tibi, secundum.

secundum legem & juxta judicium, quod dixerint tibi facies. Terinde ac quæ doceant, quæ dicant, ex lege sint, ac ita conjuncta cum lege, ut lex in ijs ac per eos loqui videatur. Clarius adhuc Sanctes Pagninus. *Facies secundum sermonem verbi quod annuntiabunt tibi, & custodies faciendo juxta omnia quæ docebunt te, juxta sermonem Legis quem docebunt te, & secundum judicium quod dicent tibi facies.* Ex ore igitur Sacerdotum pendere debebat Consultor & dictis obedire: nec novam instituere quæstionem: seque superiorem examinando judicem constitueré: quod Hæretici faciunt: ut omnia arbitrio suo suspendant, suspensa que definiant.

Aliud nobile argumentum suppeditat Fons, & Radix hujus quam astruximus authoritatis: Quæ sane in loco & munere consistit. Nemo est enim qui nesciat quos Deus ad eam dignitatem evexerat multa ijs singularia concessisse, ut inter cæteros & præstarent & eminent. Uti enim erant in fastigio dignitatis, ita & culmen Authoritatis obtinebant.

Hinc illa inauguratio: hinc illa majestas: hinc illa capitis corporis que ornamenta: hinc illa in Capite Cydaris, Hinc in Fronte Lunatum Aurum, hinc in humeris ambitiosa super humeralis ex auro, purpura, bysso, Hyacinthoque textura, ex alto sinuoso plexu ad pectus usque excurrens: hinc illud in Pectore quadratum Rationalis judicii Monile, illustratum auro, baccatum gemmis, cælati nominibus pretiose vocale nodosis fasciarum spiribus, & mordentis

auri Catenulis vincitum omni libertate jucundius. Hinc illa Tunica Hyacinthina, laxis augusta sinibus prolixâ longitudine talaris, ora in mala Punica luxuriosè fruticante, & tintinnabulorum arguto sonitu garrulè tinniente, & pedum pulsui numerosè respondentis, ut & stantis Imago, & Incedentis quiddam humano majus spiraret.

Verus ut aspectu Deus incessuque pateret. Totus hic habitus Authoritateẽ præ se ferebat, & quot erant ornamenta, tot erant testimonia veritatis. Cujus Sacrum illud Pectus Sedes erat: in quo nimirum *Urim & Thummim Doctrinâ & Veritas* habitabant. Ita rem providente Deo, ut doceret in ea Persona non humanæ conditionis, sed Pontificiæ dignitatis habendam esse rationem. Idcirco cum accipienda erant ab eo veritatis Oracula, illo indui vestitu opus erat, ut quæ diceret non à privato, sed à Pontifice aliam gerente Personam profecta viderentur. Huic illa vox ad eos Regum *Appha Ephod* cum Arcanum aliquid, & Deo tantum cognitum revelari sibi vellent: nam cum Divinum sit futura occultaque prædicere ac prodere, oportebat ad ea divina & patefacienda Pontificem habitu & dignitate Divinam quandam speciem exhibere. Et quidem unò è quatuor modis Deum ille patiebatur. Aut per Angelum inspirantem, aut per Spiritum afflantem, aut per notas è cælo demissas, aut per radios lucis eximie in lapillos Pectoris impactos, & in oculos intuentium promicantes. Qui postremus Josepho placuit. Certè ut varietas in modo esset

esset, nunquam fuit in iudicio inconstantia: semper ille vera, dum Synagoga sponsa fuit, & dixit & portendit. Imo & adulterâ jam & corruptissimâ, certissima quædam ejus authoritatis signa manserunt. Nam & Caiphas prophetavit, & Ananiam Paulus coluit. Tanta erat vis dignitatis, ut præcipiti jam dejectâque Synagogâ in suo adhuc vestigio consisteret. Imo & ipsius Christi testimonio constat, magnum esse virtutem Cathedræ Moysi in qua Scribæ, & Pharisei sedebant ad Plebem erudiendam: quod & supra tetigimus, & cum Augustino expendimus, qui ejus rei aptissimam rationem reddidit. Non posse eos in aliena Cathedra sua docere. Ita cum illam ascenderent, suas opinionationes deponebant, cum insiderent Cælestis in eos doctrina incidebat. Unde quicquid docebant faciendum esse Christus suadebat, quicquid faciebant agendum esse vetabat, quod facta erant propria verba aliena, illa Personam, hæc Cathedram tequebantur.

Nunc ad Romanum Pontificem veniamus, quem ille haud dubiè figurabat. Qanta ejus est, ac esse debet Authoritas, qui in altissimo locatur culmine dignitatis? Qui in Cathedra Petri sedet ejusque Claves gerit, datæ à Christo insignia Potestatis! A quo Cathedra illa instituta, ut qui eam insideret Cælestem Magistrum repræsenteret ejusque vicem gerens Ecclesiam suam regeret ac doceret. Nisi forte Deo Charior fuit Synagoga Ancilla, Agari similis, quàm Ecclesia Sponsa, uti
Sara.

Sara, Soror & libera ? Si ergo tot & tanta & decora & ornamenta in Synagogæ collata sunt Pontificem, quanto & plura & majora in Ecclesiæ Pontificem conferri necesse est ? Non ea dico quæ ad temporalem : & caducam conditionem spectant, sed ad Spiritualem & æternam, quæ continentur Animæ Salus pertinentia. Quanquam nec illa desiderantur, quæ faciant ad dignitatem. Sacratior Inauguratio, Sanctior Consecratio, Religiosior professio, status purior, Sacerdotium Divinius, potestas amplior, majestas augustior. Dignus sanè ob eam in qua constitutus est dignitatè, ut ab eo veritatis Oraacula petantur: quæ ille cum solenni more, acuti Magister ex Cathedra suâ pronuntiat, falsa esse non possunt. Non enim tum privatus loquitur, sed uti Christi Vicarius, quæ virtute Cathedræ inspirantur dicit, nec tam suo quàm alieno atque adeo Christi Spiritu agitur, & movetur: ut nemini Catholico de eorum, quæ definit, dubitare liceat veritate. Nam etsi homo sit, & nihil ab eo humani alienum putemus, cum tamen ex Cathedra tanquam Caput loquitur, & publicam Pontificis personam gerit, os ejus alienum putamus. Itaque provideri à Deo dicimus, ne quid obrepat quod officiat veritati. Quicquid ad id opus fuerit Supremum Numen suaviter disponet, & sine quo ne folium quidem arboris motatur, & cadit, illud efficiet ut Pontificis oracula plusquam Sibillina sint Folia, in quibus ea multo quàm in ære perenius inscribantur.

Nec

Nec turbata volent rapidis ludibria ventis.

Itaque à Romano Pontifice Universus Orbis Christianus *In dubiis responsa petit*, & olim à Cathedra Romæ crecta undique missis & legationibus, & litteris postulavit. De quo, etsi supra commemoravimus, oportet & nunc aliquid commemoremus. Anacletus Epist. 1. de oppressione Clericorum. *Difficiliores, inquit, quæstiones, & majores causæ ad Sedem Apostolicam referantur.* Euaristus: *Ad sedem Apostolicam tanquam ad Caput sunt dubiæ referenda.* Alexander I. Epist. ad omnes Orthodoxos. *Hujus Sanctæ & Apostolicæ Sedis Apici summarum dispositiones Causarum & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi Capiti.* Zepherinus Epist. ad Episcopos Sicilianos: *Majores Ecclesiæ Causæ à Sede Apostolica, & non ab alia, sicut Apostoli statuerunt, sunt terminandæ, juxta illud: Quodcumque ligaveris.* Julius Epist. ad Orientales Episcopos: *Conciliorum convocandorum jura & majores Causas ad Sedem Apostolicam Evangelicis Apostolicisque institutis referri oportet. Id à Sanctis Apostolis & Successoribus eorum, id à Niceno Concilio definitum est* Citatque caput. 18. Concilij in hæc verba: *Omnes Episcopi in gravioribus Causis liberi Apostolicam appellent Sedem, atque ad eam quasi ad matrem confugiant: cujus dispositioni omnes majores Ecclesiasticas Causas antiqua Apostolorum Authoritas reservavit.*

Y

servavit.

servavit. Idem tradunt statuisse Concilium Nicenum, Athanasius, & Pontifices Ægyptiorum Thebaidis, & Libyæ in Epist. ad Felicem. Ac illum Canonem nomine Niceni Concilij protulerunt in Sexta Synodo Carthaginiensi Faustinus, Philippus, & Asellius Apostolicæ Sedis legati ex litteris Zozimi Papæ. In eandem sententiam scribit Innocentius I. ad Victricium, & Leo ad Theodosium Junioem. Damasus ad Episcopos trium Concil. Africanorum: *Summas Causarum definiri absque Sedis Romane auctoritate non licet.* Innocentij I. Egregium est in Epist. ad duo Concilia Carthaginiense & Milevitanum testimonium. *Congrua Apostolicæ Sedis arcana consulitis antiquæ regule formam secuti, quam toto semper ab orbe nostris esse servatam, præsertim quoties Fidei ratio ventilatur.* Nec id Patres negarunt, imo fateri consulendo Innocentium occuparunt. Id Sixtus I. ad Gallicanas Ecclesias. Id Eleutherius ad easdem affirmat. Id Pius I. ad omnes Ecclesias. Id Victor Epist. ad Theophilum. Id Marcellus ad Episcopos Antiochenos. Id Eusebius ad Campanos & Thuscicos. Id Melchiades ad Hispanos. Id Marcus ad Athanasium. Id Leo ad Anastasium Epist. 54. & Epist. 67. ad Episcopos Viennenses. Id Vigilus in Decretis suis. cap. ult. Id Gelasius ad Anastasium Augustum. Id Pelagius II. ad Episcopos, qui Constantinopolim convenerant. Id Gregorius Epist. ad Augustinum Anglorum Episcopum. Id plerique alii Pontifices, qui citantur

tur 12. dist. & 17. & 19. & 20. 21. & 22. & 80. dist. c. *urbes.* & 96. dist. c. *Bene.* & 24. quæst. 1. & 25. quæst. 1. & de Electione. c. *Significasti.* & de Privilegio c. *antiqua.* & de Baptismo c. *Majores.* & de Elect. in b. c. *Fundamenta,* & in Extravag. *Vnam Sanctam.* Imo tam certa & constans hæc esse veritas debet, ut qui neget Pontificum Romanorum *verum esse in dubiis & Controversis Fidei iudicem* Athore Irenæo lib. 2, contra Valentinum, *Ecclesiæ auctoritatem neget.* Quare Pontifices ipsi Ecclesiis, quæ a Fide Catholica defecissent, ad eandem redire volentibus scriptam credendi formulam dabant, quam servarent scriptam, ceu ad ipsos attineret Fidei tradere documenta. Hujusmodi formulam scripsit Bonifacius Secundus in Epist. ad Eulalium Carthaginensem Episcopum. Eandem Ormisdas ad Hispanos Episcopos misit, ut secundum eam admitterent Schismaticos resipiscentes. Eandem Adrianus ad Synodum 8. Generalem dedit. Hanc recepit Joannes Constantinopolitanus Episcopus, cum illa Ecclesia quæ à Romana, Autore Acatio defecerat, ad eandem redire vellet.

Age vero celebres controversias commemoremus, quæ primis illis sunt ortæ seculis, easque tandem Pontificum calculo definitas monstremus.

Quæ de tempore celebrando Paschatis agitata tot in Synodis est quæstio, ea demum a

Victore Papa transacta Anno 168. à Christo nato, teste Eusebio lib. 5. Hist. Ecclesiast. c. 23. & seq.

Alia de Lapsis post Baptismum ad Pœnitentiam admittendis contra Novatum, decisa est in Concilio Romano sub Cornelio Papa. Anno 255. juxta Baronium, & Spondanum.

Alia de distinctione Personarum adversus Sabellium, sublata est à Concilio Alexandrino Papa Sylvestro, Anno Christi 319. secundum eodem.

Alia de unitate in Christo naturæ contra Eutychen & Dioscorum, soluta in Concilio Chalcedonensi sub Leone Papa. An. 464. teste Suario & Vasquio in 3. part. D. Thomæ & Baronio & Spondano ad eum annum.

Quid? quòd duæ in Christo voluntates in Concilio Generali Constantinopolitano 3. Papa Agathone ad tollendum Monothelitarum errorem, D. Thoma in 3. p. teste, constitutæ. Iterari Baptismum semel ritè collatum posse, & interdum debere, censuit Marcion & Donatistæ. Oppositum in Romano Concilio Melchisedes decidit. Errores Pelagii & Celestii Innocentius I. Zozimusque damnarunt. Semi-pelagianorum Celestinus & Leo, quemadmodum constat ex Augustino & Prospero. Non omnes deinceps exortas in Ecclesia controversias libet enumerare, Quæcunque illæ fuerint ad

Aposto

Apostolicam sunt Sedem relatæ, & Pontificum
Judicio definitæ.

Eas exactissimè Baronius, Biniusque, & Spondanus
commemorant. Ut verum id esse perpetua Ec-
clesia per omnes ætates Consuetudo traditione
venerabili confirmet. Ego unum, vel alterum af-
ferre volo.

Gravissima & celeberrima illa de Prædesti-
natione inter Gottenscalcum & Hincmarum se-
culo octingentesimo orta, & Annis fermè tri-
ginta agitata, extitit: quæ totam Galliam tum
in factiones, nunc in disceptationes divisit. Ea
tot Synodis, tot Conciliis ventilata Nicolai de-
mum Papæ arbitrio diempta quievit, & quam
tanta Episcoporum & Doctorum hominum,
Rege item adhibito multitudo sopire non po-
tuit, vnius Pontificis compressit Authori-
tas.

Alteri occasionem præbuit Abaylardus, qui
veterum hæreticorum errores magna ex parte
instaurabat.

Sed eam exorientem Bernardus ad Innocentii II. Romani tum Episcopi Sedem impegit,
eamque impactam elisit. Cujus testimonij nectare
locum hunc meum aptè perfundam.

*Oportet ad vestrum referri Apostolatum pericu-
la quæque, & scandala emergentia in Regno Dei, ea
præsertim quæ de Fide contingunt.*

Dignum namque arbitror ibi potissimum resarciri

damnum

damnum ubi non possit Fides sentire defectum.
Hæc quippe hujus prerogativa Sedis. Cui enim
alteri aliquando dictum est.

Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat Fides
tua.

Et tu aliquando conversus confirma Fratres tuos.
Id quidem modo necessarium.

Tempus est ut vestrum agnoscatis, Pater amantissime,
Principatum, probetis zelum, ministerium
honorétis.

In eo planè Petri impletis vicem, cujus tenetis &
Fidem, si vestrà admonitione corda in Fide fluctu-
antia confirmatis, si vestra auctoritate conteritis Fidei
corruptores.

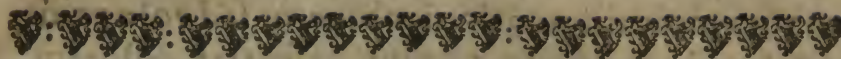
Philtrum ex hoc nectare Thomæ Anglo propino,
ut Celestem in eo doctrinam bibat. Ac ut
irritem gulam, Petri Chrysologi sententiâ in auro,
ex Epistola ad Euthychetem præfixa actis Græ-
colatinis Concilij Chalcedonensis. In omnibus hor-
tamur te, Frater honorabilis, ut his quæ à Beatif-
simo Papa Romanæ civitatis scripta sunt obedien-
ter attendas; quoniam Beatus Petrus, QUI IN PRO-
PRIA SEDE VIVIT ET PRÆSIDET, præstat quærenti-
bus Fidei veritatem. Nos enim pro studio Pacis &
Fidei extra consensum Romanæ Civitatis Episcopi Cau-
sas Fidei audire non possumus.

Hauriat & pleno Blaculus se proluat auro.

Eum

Eum jam invitare incipio, quod paulò post-
 um tota mole disputationis obruero: sed volo prius
 hoc haustu soporare, quo minus sentiat dolorem.
 Operculum hac Patina Adagio refutato dignis-
 simum afferam, Anselmi Divini viri Authoritatem
 & claudo. Ille ad Urbanum lib. de Incarn. Verbi.
 c. I. *Quoniam Divina Providentia Vestram elegit
 Sanctitatem, cui vitam & Fidem Christianam custo-
 diendum &, Ecclesiam suam regendam committeret, ad
 nullam alium rectius refertur, siquid contra Catho-
 licam Fidem oritur in Ecclesia, ut ejus authoritate
 corrigatur.*

ARTICULUS.

ARTICULUS III.

*Quomodo hæc Infallibilitas insit
Pontifici?*

DIra sciendi libido eò adegit audaces hominum mentes, ut rerum intelligentiam egressæ, modos quoque vellent inquirere. Modum Deus in rebus posuit; ne rerum modos investigaret audacia: sed hæc in vetitum nixa, modum non tenuit. Adeo periit frons de rebus, ut nisi causæ modique sciantur, res quoque ignorari existimentur. Uti humana Avaritia, non contenta iis quæ natura protulit, & contulit in medium, ipsius viscera scrutata est, & intestina terræ marisque penetravit, sinus, & venas, & fibras omnes aperuit, & scidit, ut opes non sine communis Parentis injuria gemituque extraheret: ita & cupido sciendi, his quæ & sensu percipi, & evidenti ratione demonstrari possunt, prætermisiss, arcanas item rerum causas, & abstrusos earum modos occultissimasque rationes scrutari perrexerunt: nec in humanis duntaxat, (sed quod dolendum est maximè) in Divinis quoque tentarunt: & fortiora se. quasi.

quæsierunt, & *altum sapere* voluerunt, quin & vera esse noluerunt, quorum rationes modosque ignorarunt. Monstruosa sane libido, quæ studio videndi cæcitatem contraxit. Nulli essent Arianæ; si nolent rationem scrutari, cur Verbum ex Patre natum eo minus non esset, cum ab eo esset? Nulli Pelagiani si Gratia necessitate acceptâ, quomodo cum eo stare libertas posset, non inquirerent. Nulli Sacramentarii, si agnita veritate Corporis Christi in Eucharistia, modum quo id fieri possit non investigarent. Id eo Graviter Tertullianus: *Philosophos Patriarchas Hæreticorum* appellavit, quod cum ratione omnia metiantur, nihilque nisi cuius in promptu est ratio ratiocinando admittant mysteria Fidei, quæ supra captum sunt nostrum, cum non possent mente assequi, negarunt.

Hoc vitio Thomas hic noster cum quibusdam Heterodoxis laborat, qui Pontificis auctoritatem in dubium vocant: & quòd dubitant quomodo ea Infallibilis sit & quòd eos latet ratio, fallibilem putant. Satius esset locos Evangelij luce clariores, & Traditionem Ecclesiæ perpetuam (Cujus magnam esse vim aliàs fatetur Thomas) & totius consensum Ecclesiæ omnibus argumentis fortiorè expendere ad hujusmodi Auctoritatem asserendam: quàm ad eam negandam obscuritate modi quo insit in Pontifice, duci. Thomam igitur Anglum, & in eo Heterodoxos egomet mihi primùm

Z

confu-

confutandos propono : objecta deinde ab eo cum
 ipsis argumenta dissolvam.

Igitur poscunt, ut aliquo visibili signo, id est
 miraculo, vel (uti ab ijs audiui Londini) Divino
 aliquo scripto, & de Cælo lapsa, tanquam Ancili
 probamus. Putant quippe non aliter de hac Præ-
 rogativa constare posse. Iis similes qui Deum ma-
 nuum tactu quærebant, *Si forte attrectarent eum:*
 & illis qui *tentantes signum de Cælo a Christo quæ-*
rebant. Quibus ego eadem quâ Paulus & Christus
 ratione satisfaciam. Nam sicuti Paulus Atheni-
 enses Poetarum Suorum testimoniis convicit, ita
 mihi sedit qui mecum disputabant Heterodoxos,
 eos argumento à suis ducto tum, & modo confu-
 tare. Quæram ex ijs an suo Luthero, Calvino,
 Zuinglio, Melanctoni credant Spiritum sanctum
 adfuisse, & quæ docuerunt inspirasse? Quod si
 credunt, dicant quo signo miraculove id constet?
 Quod si aut non est opus miraculo: aut ij du-
 cente, spiritu comperiunt, ne exigant à vobis, quod
 supervercaneum est, aut credant Spiritui Catholi-
 corum in id consentientium. Aiunt se non ijs fi-
 dem habere, sed locis quos citant Scripturarum, At
 quis eos docuit, ita esse hos locos, ut ij exponunt,
 intelligendos? Respondent: *Spiritus.* At hic
 minimè quidem oculis videtur. Eum vero nos ijs
 objicimus: non privatum sed communem totius
 Ecclesiæ, & per manus traditum à Patribus, Scrip-
 tura nixum. Age vero proferant locum aliquen
 Scripturæ, quo probent Magistris suis Spiritum
 Sanctum

Sanctum adfuisse, qui ullo sit modo, cum iis quibus confirmamus, Petro & successoribus inesse, conferendus. Non dabunt. Carent Traditione, carent autoritate Patrum, carent consensu Ecclesiæ, unâ abundant audaciâ. *Ex nostris exierunt.* Quæ nota Hæreticorum est. Nos ubi eramus mansimus. Apud nos est Antiquitas, ij novitatem invexerunt. Fuit qui à me Diplomà joco postulavit. Ludunt cum argumentantur: & Seria omittunt. Risi, ac respondi. Exhibe quæso, mihi diplomata Luthero, Calvinoque data. An tu cum Regibus pares tuis, diplomata exigis, & eorum examines potestatem? Non solo scriptores probantur. Nonne prædia, & villæ, & domus interdum solâ præscriptione possidentur, & ubi ea memoriam excedet hominum litteræ, non postulantur. Erubuit. Tum ego graviter. Quin perspicuum & amplum tibi diploma repræsentare volo, quo rem confirmem. *Pasce oves meas.* Si aliud desideras adijcio. *Confirma Frâtres tuos.* Si plurâ, relege ante scripta. Invenies. Puduit eum temeritatis suæ: & cæteros si frontem habent, opinor pudebit. Itaque exemplo Christi petentibus miracula & Signa: Dedi scripturæ testimonia, quale est *Signum Jonæ Prophetæ.* His ego & Heterodoxos, & Catholicum Thomam refuto. Imo & hunc possem, si admittit miracula, justo idoneoque adducto refellere; quod nemo est, quin commemoret. Columbæ ad Aurem Magni Gregorij visæ consistere, & scribenda dictare. Nam cur

in solo Jordane Columba ? Ibi Christus ipse re-
 ac personâ. Romæ ad Tyberim Christi Vicarius;
 & virtute ac munere Christus. Aptè Columba.
 Imo Sedes ipsa Petri, Columba est in Petræ fora-
 mine, & Sponsa soror unica & formosa. Cui vox
 sponsi ad ejus aures non insonabit, Perperam igitur
 Thomas hos Spiritus Sancti Afflatus *Commenta*
 & *portenta* Parag. 17. ad finem appellat. Nec
 enim nos asserimus hujusmodi signa quæ videntur
 oculis, & tanguntur manibus: sed illum afflatum
 dicimus, qui interiores illustrationes, & motus fit:
 quanquam si nobis essent puri defæcatique ocu-
 li, non dubito quin aliquando similia Gregoria-
 næ Columbæ miracula videremus, *nec enim est*
abbreviata manus Domini. Sed hominum vita dis-
 soluta.

Et quidem Thomam suâ ratione urgeo. Fa-
 tetur ille, imo & jactat tum scripto, tum verbo
 se Mysteria Fidei ita solere argumentis probare,
 ut ad libellam naturalis luminis conformet. Quod
 an fieri debeat, ac possit, & an ille præstiterit,
 aut præstiturus sit ventilare nunc nolo, tantum ac-
 cepto ab ejus jactantia, argumento ita premo.
 Recta ratio postulat; ut qui Caput Ecclesiæ Pon-
 tifex, et Pastor est, is ad suum dirigendum re-
 gendumque Gregem & potestatem, & authorita-
 tem habeat idoneam, & constantem: Atqui hic
 Grex præcipue doctrinâ & dirigitur, & regitur; er-
 go necesse est, ut Pontifex, in ea & tradenda, &
 conformanda errare non possit, Quod omnino
 ad

ad Providentiam Dei pertinet. Nam cum illa si-
 ad eum finem dignitas instituta, & Sedem ille Pe-
 tri teneat, vicesque repræsentet, oportet, ut à Deo
 accipiat, quæ ad illam sustinendam, agendamque
 personam exiguntur. Equis enim quæso Rex, aut
 Princeps, cum Proregem, aut Moderatorem Pro-
 vincix, vel civitati suo nomine præficit, non
 ei cum munere confert quicquid ad illud admini-
 strandum necessarium est, non habitâ ratione Per-
 sonæ, sed dignitatis? Imo cum quis apud Hære-
 ticos minister instituitur, accipere creditur ad mu-
 nus suum exercendum idoneam cum potestate au-
 thoritatem. At hi aiunt, non accipiunt spiritu-
 alem Lucem aut scientiam, nec infallibile judici-
 um. Nec nos affirmamus Pontifici eo ipso quod
 Pontifex est aliquam majorem Lucem aut scienti-
 am à Deo infundi: sed dicimus eum ubi creatur
 Pontifex, speciali providentia a Deo esse dirigen-
 dum, & patrocínio confirmandum; ne in ijs quæ
 sui sunt muneris errare possit. Quemadmodum
 cum Christus Judam inter cæteros Apostolum
 creavit, eo ipso quod creavit, omnia ei contulit
 requisita ad apostolicam dignitatem, nullâ habi-
 tâ privatæ personæ, sed muneris, & officij ratione,
 ita qui Pontifex eligatur, quicumque ille demum
 sit, accipit à Christo, quod necessarium est ad
 ministerium suum exercendum. Sed in Apосто-
 lis erant signa, & miracula quædam, quæ Judas
 cum patrabat Apostolicæ suæ Dignitati fidem fa-
 ciebat, quæ in Pontificibus non videmus. Igitur
nisi

nisi signa & prodigia non viderint non credent. Videant quibus similes sunt, ac erubescant. Deinde audiant, & expendant. Creduntne se veram habere Fidem, & accipere Spiritum sanctum? Omnino, nam eam se solam salvari dicunt, & non salvari, nisi sint certi eam habere: unde & Fides & Fiducia omne apud eos instrumentum Salutis est. Imo & Calvinistæ tanquam dogma Fidei profitentur, se omnes & Theodidactos. & Prædestinatos esse: At Ego probem non esse: nam si Scripturis credimus, cum Primi illi Fideles Ecclesiæ Primitivæ Fidem & Spiritum Sanctum accipiebant, Signo sensibili & Fides, & Spiritus ihs Sanctus dabatur: atque adeo videbant se eo Spiritu trui: ac eo sæpe argumento Baptizabantur. Si autem illud signum necessarium erat, nemo hodie Hæreticorum Fidem, nec Spiritum Sanctum habet: nec enim illud inter eos miraculum fit, nec ipsi fieri volunt, imo si quis fieri dicat, rident, & iocantur. Cur ergo signa quærunt, si de signis queruntur. Succensent enim, si quis nostrum miracula in Ecclesia Catholica nostra fieri affirmet. Præterea quæro ex ijs, utrum Baptismo conferri gratiam putent? Annunt. Quo signo? Nam non descendit visibili specie Spiritus Sanctus, uti vel Columba, vel lingua ignea, vel saltem Angeli specie in Piscinam. Igitur aut negent signis opus esse, aut desinant dicere, ubi signa non sint, Gratiam non esse.

Quomodo igitur Spiritus Sanctus adest Pontifici

fici, cum opus est aliquid controversum defini? Dicam: sed Respondeant prius: Quomodo Spiritus Sanctus adfuit Apostolis in Concilio cum controversiam de Circumcisionis necessitate definierunt? Scimus enim, & credimus Spiritum ibi Sanctum adfuisse, aut Apostolos eo afflatos dixisse: *Visum est Spiritui Sancto & nobis*, cum tamen nullum aut signum, aut miraculum factum legamus: quo Spiritus ille Sancti afflatus comprobetur. Non confero Papam, aut æquo illi Apostolorum Concilio: tantum sumo quod rei hæret & loco. Non opus esse visibili signo ad probandum afflatum Spiritus Sancti. Ille tum Apostolos illustravit, movit, direxit per intimam illuminationem, & inspirationem. Hac utetur, cum Pontifex aliquid definiendum quod ex usu Ecclesiæ sit, suscipiat.

Recogitet Thomas Anglus modum, quo Spiritus Sanctus in nos agit, cum justificat. Intellectum luce Divinâ & voluntatem face admotâ excitat: & in utraque potentia intimè operatur, donec eliciat efficaciter liberum cum voluntate deliberata consensum. Hæc omnia sine strepitu (ut ait Augustinus) forinsecus insonante fiunt, & reapse in nobis partim sine nobis, partim à nobis, sed semper nobiscum fiunt, nec opus est externo & visibili signo ad hujusmodi motus Gratiæ, & exinde secutam justificationem demonstrandam: quâ nihil est in hac vita mirabilius & Divinius. Hac ratione Deus Optimus. Maximus cum Romano agit Pontifice, cum aliquid est decernendum, quod ad

ad Fidem pertineat. Primum ei proponitur Quæstio. Tum excitatur mens Pontificis justis rationibus ad eam suscipiendam, quas et necessarias periculum Hæresis imminens, & utilitas in Ecclesiam manatura, & justa piorum & doctorum hominum supplicatio & causæ ipsius gravitas facit. Movetur arcanâ inspiratione voluntas, tum accedit de re deliberatio: ut aut Concilio utatur, aut Constitutione solenni. Misso Concilio cum nec semper haberi debeat, nec possit, Constitutionem cogitat. Tum Deus dirigit, ut nihil prætermittat eorum quæ ad rectè judicandum, & ritè constituendum necessaria sunt: id est Examen, & inquisitio sedula adhibitis testibus idoneis, & in corruptis: Consultatio seria, & gravis Doctorum & sapientum. Disputatio, si ea opus sit, acris & exacta auditishinc inde diversarum Scholarum & sensuum hominibus. Interim preces & vota suscipiuntur, & superi Religiosè invocantur. Demum omnibus disputatis, & putatis rationum disputantium momentis, Causam ad se Pontifex revocat, eaque accuratissimè inspectâ, & perpensâ pro Tribunali nomine Christi cujus & vices gerit, & personam agit, pronuntiat, uti Pontifex, sententiam, & certum ac infallibile judicium fert: omninò tenendum. Hâc ratione Spiritus Sanctus afflat, & dirigit per intimas inspirationes providè, & tacitè, ad communem Ecclesiæ doctrinam: quomodo singulos homines privatos ad fidem movet. Omnes enim qui credunt, non nisi afflatu Spiritus Sancti

Sancti credunt, nec aliter nisi per inspirationes intimas afflantur: ac nemo dubitat quicumque credunt eos à Spiritu Sancto afflari, & duci. Cur igitur ambiget Thomas & Heterodoxi Pontificem certo & infallibiliter ad docendam Ecclesiam hoc modo afflari & moveri? nec alio signo aut miraculo opus esse? & *possunt*, ait Thomas, *ista deficere*, & ijs deficientibus Error obrepere, imo & affirmat *sæpe deficere*. Latius ad id ego sequenti quaestione. Nunc interim eis Heterodoxis objicientibus: Quid? si ista desint? Uno verbo respondeo. *Quid si Cælum ruat?* Ruet vero istud citius, quam verba Christi deficient, Verba Christi sunt. Non deficiet FIDES TUA. *Cælum igitur & Terra transibunt. VERBA AUTEM CHRISTI NON TRANSIBUNT.*

Modum autem hujus Providentiæ occultæ & tacitæ, sed certæ, & infallibilis illatâ Exempli face illustro. Qui confirmati sunt in Gratia, Donum illud a Deo Confirmationis accipiunt per singularem Dei Providentiam, removentis occasiones peccandi, & augmentis illustrationes mentis, & inspirationes voluntatis suavitate quadam mirabili, & arcanâ virtute citra vim motumque ullum sensibilem, eosque illo tenore cursuque Providentiæ Sanctos, & incorruptos ad extremum usque vitæ anhelitum infallibiliter perducit. Sanè in Beatissima Virgine Dei parente admirandæ istius forma Providentiæ eluxit. Ecquis enim eâ Sanctior, integrior, purior, & omni genere virtutum præ-

A a

stantior

stantior? Nec tamen in sacris litteris nulla cum
 rumore & strepitu cernimus Sanctitatis ejus impres-
 sa vestigia : cujusmodi Baptistæ, & Apostolo-
 rum deprehendimus, quorum in Orbe virtutis con-
 fecto, non solum orbitam impressam videmus,
 sed sonitum quoque currentis audimus. Cum ta-
 men in Apice illo ac Sanctitatis Maria omnia ta-
 cita, arcana omnia, nullo indicio, nullo signo fo-
 ras strepitu prodeunte inveniamus. Quæ ideo ex-
 cellentior Gratia est, quòd eâ ratione mysterio
 propior sit, atque adeo colenda & admiranda. Hac
 ratione Ecclesiæ suæ authoritatem Deus in sum-
 mo Pontifice operatur, & tuetur, & illa Confir-
 matio *Confirma Fratres tuos* in doctrina, ne erret,
 similis est confirmationi in Gratia Apostolorum.
 Utraque certa, et constans, utraque infallibilis,
 Deo ne deficiat, suaviter, & intimè providente,
 nec ad eam vel astruendam, vel confirmandam
 signo sensibili opus est. Quemadmodum nec ho-
 die ad probandam Sacramentorum, puta Baptis-
 mi, & Confirmationis & ordinis, Gratiam & ef-
 fectum signa visibilia exiguntur. Atque hic est
 modus, quo Deus hanc Prærogativam summo Pon-
 tifici concessit, & quo ille infallibilem habet
 Authoritatem. Providebit igitur Supremum
 illud Numen, à quo omnia Sapienter regun-
 tur, *cujus providentia in rerum dispositione non fal-
 litur*, ut ne quis error incidat, nequa falsitas ob-
 repat, ne quid quod ad veritatem definiendi con-
 ducat, in Pontificis examine, & judicio defi-
 deretur

deretur. Quam qui non vult cum Thoma Anglo & Heterodoxis citra signa, & miracula fateri, neget veram hodie & Catholicam Fidem apud nos esse, quod non sit ea signis & miraculis, qualia in Primitiva erant Ecclesia, confirmata. Nam nec Spiritus Sanctus per speciem apparet, nec generacione duntur linguarum, nec aliorum tanta est copia prodigiorum, nec tam effusa abundantia Gratiarum. Quæ certè licet in Ecclesia Catholica Romana interdum ^{inveniuntur} inveniantur, non ea tamen nos ad confirmationem Fidei exigimus, aut necessaria esse existimamus. Nam illis ea ætas carere non debuit, ut Fidei prædicatio quæ nova & recens erat, majorem sibi auctoritatem conciliaret & in animos audientium per admirationis & reverentiæ aditum penetraret. Desinat Thomas signa petere, qui omnia ratione metitur, & Catholicum se profitetur: apud quem Sacrarum litterarum valere debet ^{Authoritas} ~~Desinat~~ Heterodoxi miracula exigere, qui negant ulla esse in Ecclesia vera nostra, quod nulla in sua sint, nec esse possint: cum apud quos non est Ecclesia, nec virtutes fieri queant, quæ à Fide proficiscuntur. Unum miraculum jactare possunt, Genus linguarum, non quod Donum linguarum habeant, sed quod suæ quisque linguæ Scripturam faciat, eamque omnes linguæ loquantur: & Puerorum & Puellarum, imo & balbutientium, ut cum Spiritus Sanctus linguas fecerit disertas, illi Spiritum Sanctum infantem faciant: cogaturque in linguis Infantium balbutire.

QUÆST. IV.

De ijs quæ contra Summi Pontificis auctoritatem obijciuntur.

ARTICULUS I.

Tria prima Thomæ Angli adversus hujusmodi Auctoritatem argumenta proponuntur & solvuntur.

Quibus Hæretici Papæ Auctoritatem oppugnare argumentis solent, ea penè omnia Thomas opponit. Sed quoniam stilus ejus Scopæ sunt dissolutæ, volo eum in methodum Scholæ collectum & castigatum redigere.

Primum

Primum Objicit. Privilegium, illud non est in Persona Pontificis in ordine ad Ecclesiam, sed in Ecclesia tota, & Clero Romano, Igitur falsò tribuitur Pontifici. Probat Antecedens: quia Petrus non accepit illud Privilegium, uti Persona distincta ab ecclesia, sed ut erat ab aliis Apostolis distincta Persona, non ab Ecclesia quam re præsentabat.

Itaque Ecclesiæ in eo datum est Privilegium: non Petro ad Ecclesiam regendam. Quare Ecclesia est quæ facile non potest, non Pontifex. Hoc est justum Thomæ ex injusto fasce rationum conflatum argumentum. Debeat mihi quòd nitide ac perspicuè proposui: nam nemo apud eum facile intelliget, imo qui legat putet ineptè dici multa, quæ à me sunt aptè exposita. Unum afferò Distinguit Petrum *contra Ecclesiam*, Ambiguè nam illud *contra* videtur innuere *Adversus Ecclesiam*: mox ait *distinctum* ab *Ecclesia sua*, ceu separatum ab ea cujus est caput, & de eo quasi adverso, aut præciso loqui, quæ absurda prorsus sunt. Ego autem ea emollivi subactis terminis, & eruto apto sensu: quem existimo ab eo destinatum, etsi minus expressum.

Respondeo distinguendo illud Antecedens: nam si sensus sit Pontificè accepisse illud Privilegium in ordine ad Ecclesiam & intuitu illius concedo. Si verò sensus sit non eum, sed in eo ac per eum Ecclesiam illud in se habere; ita ut non sit in Persona Pontificis, nego: & consequentiam item

nego. Et eodem sensu confirmationem ab exemplo Petri, omnino negem. Nam Petrus, etsi Ecclesiae Figuram gesserit, ita tamen gessit, ut sua cum ea Privilegia non confunderet, nec admitteret ea quae erant propria Capitis: Itaque retinuit in ea Figura distinctionem Graduum in Ecclesia: ut distincta manerent Caput & Corpus. Aliter non esset Petrus Caput & Pastor Ecclesiae, sed Ecclesia sibi Caput esset: & Capite careret. Rem expono. Petrus cum à Christo Caput & Pastor institutus, non pro se tantum fuit institutus, sed etiam pro reliquis sibi in Ecclesia successoribus: atque id erat repraesentare Ecclesiam, & monstrare, quid in ea futurum erat. Patet ex supra à me dictis quaest. 1. ex Augustino. Itaque Petrus non amittebat quod suum erat, sed retinendo monstrabat, id quod habebat in Ecclesia, post eum esse mansurum: & quod ipse munus accipiebat, ad successores qui in Ecclesia futuri erant transiituros, atque adeo ad Ecclesiam pertinere. Alioqui si quicquid Petrus accepit amisisset, & in Ecclesiam transtulisset, etiam Fidem quam habebat perdidisset, & dignitatem Capitis, quam per eam meruit, perdidisset. Itaque absurdum est dicere cum Petro dictum, *Tu es Petrus, & super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam*, de tota Ecclesia dictum, cum absurdum sit dicere, *Super hanc Ecclesiam aedificabo Ecclesiam*: non enim ecclesia super Ecclesiam aedificatur.

An cum Christus Petro dixit *Pasce Oves meas*,
dixit

dixit toti Ecclesiæ, id est, omnibus Fidelibus, atque *oves ovibus* Pascendas dedit? Cum Petro Claves tradidit, omnibus qui in Ecclesia sunt tradidit? Non eo sensu repræsentabat Ecclesiã Petrus ut quicquid accipiebat ad Ecclesiam ita transmitteret, ut in eo non maneret. Nisi forte cum illud Privilegium *Confirmandi Fratres suos in Fide* ad Ecclesiam, non ad Petrum pertinuit, quâ ratione necesse erat *Ecclesiam Fratres habere*.

Alio sano & justo sensu Privilegium illud pro Ecclesia Petro concessum: nempe ut intuitu Ecclesiæ ad ejus utilitatem regimenque acciperet. Et quidem hic constat: nam Petrus ideo Caput institutus, quia id Ecclesiæ corpus exigebat, quæ sine Capite constare non poterat: Ita enim visibili corpore visibile Caput conveniebat. Ideo Pastor electus, ut Gregem Christianum regeret, & pasceret: qui Pastore indigebat. Ideo Claves accipit, ut aperiret, & ligaret conscientias subditorum, & thesauros indulgentiarum. Itaque Omnia & munia & Privilegia, quæ Petro tanquam Capiti & Pastori collata sunt à Christo, ad Ecclesiæ administrationem & utilitatem referuntur.

Nunc quam ineptè Thomas Anglus argumentetur, demonstro. Ait: in Ecclesia & in Clero Romano, non in Pontifice illam esse Authoritatem, quia non condistincte ab ijs data est, & cum Ecclesiæ Corpore conjunctum, imo & propter id datur: hoc autem non tollit, quòd ea Potestas sit in ipso Pontifice, & ab ipso emanet. Id apparet Exemplo Regum. Nonne hi accipiunt

unt potestatem, in Populos, nec sine Populis possunt consistere, & ratione ac intuitu eorum jus & administrationem exercent, nec tamen ea potestas in subditis est, sed in Regibus, cum tamen hi ab ipsis Populis sint creati. Negabit ne Thomas penes Reges imperium, & jus esse, quia illud non habet *condistincte*, ut ait, à suis Populis? Sanè non neget etiam si Reges à populis cum primum sunt instituti acceperint potestatem. Inficiari ergo non poterit Petrum, & successores Pontifices Privilegium illud Authoritatis habere, etsi non habeant *condistinctè* ab Ecclesia, cum illud immediate à Christo acceperint. Sin negemus Thomam, qui magister est, & discipulos habet, Magisterium non habere in se, sed in discipulis suis ad quos refertur: nam Magistrum & discipulos Relata esse non neget. Si igitur Magisterium, cum ad discipulos referatur, & à discipulis pendeat, manet in Magistro, & id Thomas admittat ne Magister esse desinat, cur inficietur Privilegium Authoritatis esse in Pontifice, quia ad Fideles refertur, & ad Ecclesiam ordinatur, & ab ea pendet eodem sensu quo Magisterium ab schola pendere dicitur. Dato quòd argumentatio Thomæ Angli vera sit (quod non datur *condistinctè* Pontifici ab Ecclesia Privilegium, non manere in Pontifice, sed in Ecclesia) non est in Capite humano Cerebrum, sed in Corpore, quia Caput non habet Cerebrum, *condistinctè* à Corpore. Quod quàm sit ridiculum videat Thomas Anglus, & tam ineptæ argumentationis pæniteat. Secun-

Secundum opponit. In Concilijs Universalibus, imo & in Clero Romano est Authoritas ad decernendum certior & firmior & securior, quàm in Pontifice: Igitur ea nec necessària, nec utilis est, atque adeo neganda. Antecedens probat, quia *in Concilijs, inquit, majori diligentia & labore Decreta perficiuntur, quam Papalia subreptioni obnoxia, & minus sunt obvia, & minus frequentia: & derebus gravioribus agunt.* Quæ suo modo Clero Romano applicanda: cum Pontifex homo quidam singularis sit, & magis quàm conventus tot hominum, errori obnoxius. Confirmatur: quia hujusmodi Privilegium concessum Pontifici detrahit dignitati & necessitati Conciliorum: si quid in his statuendum & Papa vendicet, & definiat. Imo experientia monstravit, quod admissâ ill Papalis Authoritatis Sententiâ evilit Conciliorum præsertim Generalium frequentatio.

Respondeo Argumentum ineptè colligere, nam ex eo quod in Concilijs tum Generalibus, tum particularibus Controversiæ Fidei decidentur, non sequitur a Pontifice decidi non posse. Possunt enim pluribus modis res fieri. Quemadmodum quod Respublica administratur ab optimatibus Aristocraticè, & à Popularibus Democraticè, non tollit quod à Regibus Monarchicè regi queat. Ac dem omnino iter variis modis, videlicet Curru, Equo, Rehda, Plaustro, Pedibus confici potest. Nec quòd multi sint Magistri Londini, non desinet esse Magister Thomas Anglus: nec quod alii eo me-

B b

lius

lius & scribant, & doceant, id circo ille non scribit & docet; licet infelicius alijs utrunque præstet. Possunt igitur concilia definire controversias, & Pontifex etiam definire: illas que duobus modis decidere.

Sed in Argumento sunt multa examinanda: quæ conjuncta cum alijs à Thoma in his Paragaphis traditis omnino reprobanda sunt. Supponit enim Thomas Concilia per se seorsim Sumpta, id est sine autoritate Pontificis Controversias Fidei definire: imo & eo remoto valere, & nihil ab eo roboris, aut firmitudinis accipere: quod supra impugnatum est Ait enim Thomas. *Positâ Congregatione Conciliorum Vigor Papalis Determinationis marcescit, Concilio enim tribuitur actio non Papæ,* cum constet ex ijs quæ supra diximus, Concilium indigere confirmatione Papæ, & ab eo vigorem firmitatemque accipere. Uude apparet error Thomæ nam eo Authore, Concilium non indiget approbatione, nec confirmatione Papæ, quod nemo Catholicus Author probet, estque contra communem Patrum, quos citavimus, consensum. Nam si Concilium à Papa minime dependet, sequitur posse non modo inconsulto, sed etiam invito Pontifice congregari & congregatum quæcunque velit suo iudicio definire: nec erit distinctio inter Legitimum, & non legitimum Concilium, & reprehendendi erunt Patres, qui decreta, & Canones Conciliorum ad Pontificem mittebant ut ab eo confirmarentur. Prætereâ ne Concilij quidem Thomas
etiam

etiam Generalibus Infallibilem authoritatem concedit. Et si enim dicat longius ab errore abesse Concilium, quod ex pluribus constet, & de gravioribus agat, & difficilius corrumpatur, tamen falli illud posse affirmat, atque adeo humanam ei authoritatem præbet: quod quàm sit a Catholica alienum doctrina liquidò patet.

Tandem quid absurdius quam majorem authoritatem ad controversias Fidei decidendas Clero Romano Acephalo, & et citrà Papæ præsentiam, & assistentiam quam Pontifici Romano tribuere? quod nemo unquam ausus est dicere. Hac enim ratione quivis Ecclesiasticus Conventus erit vel æqualis vel majoris, quam sit Papa Authoritatis: nam in eo militant omnes, quas affert Thomas rationes, cum & sint multi, & difficilius corrumpantur fallanturve. Illud mirum nullam rationem haberi à Thoma Anglo Divinæ in his argumentis providentiæ, ceu sacra minus curet Deus, qui humana tam provide administrat & regit. Momenta duntaxat terrena expendit, & mortales calculos ponit. Nulla mentio Gratix, nulla Auxilii, nulla luminis, nulla afflatus supernaturalis: imo hæc omnia removet: ut ratio naturalis in his rebus quæ supra naturam sunt utranque paginam faciat.

Igitur ad argumentum in forma negatur Antecedens: contrà affirmando majorem in Pontifice authoritatem esse, quàm in Clero Romano, & quovis Concilio seorsim sumpto, & à Papa separato

rato. Ad probationem dicendum: Falsum supponere; dum ait minus exacte & accurate Papam procedere, ac ejus Decretis in Causis Fidei, aut per negligentiam, aut per corruptelam errorem posse obrepere: eumque humano affectu, respectu videri, cum quid ex Cathedra nomine Christi definit: uti nos proximà quæstione articulo 3. demonstravimus.

Tertiùm urget: Pontifex humano more styloque ad definiendum procedit, qui falli et deficere potest, ac solet: cum multi sæpe examinando, & censendo & judicando errores contingant. Igitur determinatio quæ fallibili fundamento nititur certa, & constans esse non potest. Assumptum probatur à Thoma Anglo his verbis. *Nulla enim possunt esse adeo expressa Bullæ verbá, ut fidem faciant Papan vel vidisse, nedum audivisse le tam vel totam legisse.* Notum est enim pleraque ex forma vi, multa ex ministrorum affectu, & suggestionem, nonnulla fraude vel negligentia irrepere. *Quæcunque verò sint, esse modos quibus Papales aures obserentur, ne audiantur, ne dum corrigantur.*

Ita Thomas Angelus Paragrapho suo XVII. paulo post principium. Doleo homini, qui & esse, & videri Catholicus vult, hæc argumenta excidisse: quæ soli Hæreticorum projectissimi effutiissent. Hac enim ratione argumentandi quatit totam molem Pontificæ Authoritatis. Est enim hic Ariës Arte Dæmonum fabricatus, ac ex Erebi Penetrabilibus Tænaribus Portis eductus ad Ecclesiam concutiendam.

cutiendam, Sed Portæ Inferi non prævalebunt adversus eam, quanquàm Epeum in Blacolo qui admoveat, invenerit.

Respondeo. Modum esse humanum, nam & Pontifex & nos homines sumus: etsi tamen ille humanus sit, Providentiam esse divinam: à qua humana illa omnia ita disponuntur, ut Divinitus gubernentur: ac effectus Divinam Providentiam sequantur. Unde quemadmodum Philosophi res sæpe materiales ratione quadam vestiunt, quam Formalem dicunt; sub eaque subjectas illas res puriori & altiori modo considerant: ita nos morem illum stylumque Pontificis, etsi humanum, non debemus nudè, & materiali modo considerare, sed ut subest Providentiæ sumere, & ratione istâ formali vestitum expendere. Unde quanquam errores illi possint contingere spectatâ materiali & nuda connexionem rerum, si tamen paulo altius oculos levemus, & uti sub Providentia ordinantis ac disponentis Deo continentur, intueamur, nullus sanè error potest obrepere. Cum enim constat ex scripturæ quos attulimus locis, & traditione Ecclesiæ Pontificem non posse in Controversiis Fidei componendis & decidendis errare, ad Providentiam Dei spectat servatâ rerum naturâ ordinem earum seriem que disponere: ne quâ error, aut vitium possit obrepere. Ac ut exemplo utar non inepto; quemadmodum anfulæ aureæ si disiunctæ sunt, & divisæ, sparsæ, ac dissolutæ temere jacent, & facile confundi possunt:

cum

cum autem neſtuntur inter ſe, ac copulantur, ita ſibi cohærent, ut Catena ex iis exiſtat, quæ nulla vi diſſolui diſſiparique poſſit: haud ſecus illæ conditiones, & circumſtantiæ ſtyli, & moris, ſi re ipſa & nudè ſumantur deficere & confundi queunt, ſi autem virtute Providentiæ apprehendantur, & connectantur, Seriem efficiunt conſtantem & firmam, quæ nullo non modo caſu turbari, ſed ne vi quidem ſummâ labefactari frangiſque poſſit. Quam in rem commemoranda ſunt ea, quæ articulo ultimo proximæ quæſtionis diximus & aptè opinor Paradigmatè Confirmatorum in Gratia corroboravimus: quod nunc ruruſum Blacolo fortiter opponimus. Quæ enim ratione Deus Sanctos, quos in Gratia confirmare vult, inter tot Peccandi illecebras & lenocinia ſervat illibatos, & juſtos removendo occaſiones, minuendo cupiditates, & aliis quos ipſe novit miris, & occultis, ut ait Auguſtinus, modis agens ne labantur, & pereant cum tamen homines ſint, & ex ſe Peccatis obnoxij, hac Deus Pontificem ne erret, dirigit, & a periculis errandi eximit, ac inter ea certum, & conſtantem, cum quid eſt conſtituendum facit Authorem. Perperam itaque Thomas Angluſ ſuam ſolis humanis rebus cum de Authoritate Pontificis agebat, addixit, nec cæleſtia cogitavit.

Nam hoc Privilegium divinum eſt non humanum, Dei beneficio datum, & ab ejus Gratia profectum.

profectum. Debit ille cum ista scribebat vultum Tollere humo, ad Cœlum convertere, & fines rerum naturales transcendere. Ibi causas rationes que reperiret in Divinæ providentiæ Sinibus penitus repostas, quibus effectum hujus auctoritatis infallibilis assignaret.

Quæ vero affert ad negandum Infallibile hoc privilegium Thomas, si id evincerent, multa sanè, quæ certa omnino, & indubitata sunt, penitus corruerent. Nam unde constare potest vera Sacramenta a sacerdotibus administrari, cum multa eorum pendeant a veritate Sacerdotij, quod humano item more confertur, supponitque Baptismum, & collatos Ordines, qui ab intentione Ministrorum dependent. De quasi voluerimus dubitare, nihil certum & constans in Ecclesia reperietur. Imo non modo de Authoritate Pontificis, sed etiam de Personali dignitate ambigi poterit. Ecquis enim probare evidenter queat Papam esse verè Baptizatum, & ordinatum, & Consecratum? cum hæc a multis Causis humano item more agentibus pendeant? Nemo tamen hac de re dubium movit, quod sunt quædam de quibus non licet dubitare: et quæ Dei Providentia non permittat. Imo ijs non obstantibus sunt gravissimi Theologi qui singulos singulares que Pontifices veros ac legitimos esse Pontifices ad Fidem pertinere opinantur. Sin ambigamus de Regum, & Magistratum Jure, & moveamus quæstionem an ex Regio thoro sint nati? an rite instituti?

An

An legitimè admissi ? cum his omnibus spectatâ naturâ rerum potuerit error obrepere. Igitur si ineptus censeretur is, qui ista exactius examinans de Regum jure dubitaret, cum prorsus humana sint: ineptior judicetur Thomas qui levissimis illis ductus conjecturis Authoritatis Pontificiæ molem Verbo Dei & traditione nixam deicere conatus est. Debeat mihi earum confutationem : nam nisi confutassem locum dubitandi fecisset ei qui acciperet, & ad illum converteret, Utrum Thomas Anglus, Christianus esset? quòd de eius Baptismo constare non possit : nam multi in eum potuerunt defectus vitia que obrepere. Uerum hæc omitto, cum hæc quæstio etsi ad ejus salutem multum, ad Christianam certe Rempublicam parum videatur interessè. Id tamen non mediocriter conduceret, si ille à scribendo deinceps abstineret.

ARTICULUS.

ARTICULUS II.

*Aliatria ejusdem Authoris objecta
diluuntur.*

Quartum obijcitur á Thoma Anglo Paragrillo XVII. Sic. *Hujusmodi Privilegium nullum fundamentum habet, vel in Sacris Scripturis vel in Sanctis Patribus, Cum enim consuetudo antiquiorum Pontificum fuerit decreta ad alias partes transvehenda (maxime si de rebus Fidei tractarent) non nisi in Concilijs, vel in Confessu Cleri Romani statuere: sed & ipse Clerus in absentia Romani Pastoris, vel interregno responsa reddere non distulerit: nihil quod vel in Divinis libris vel illustribus Patribus reperitur necessariò vel de more Ecclesiastico potest intelligi de persona Pontificis secreta à suo Clero, sed ut ipso, & per ipsum desinente.*

Pars prima hujus Argumenti omnino falsa est: dum negat hujusmodi Prærogativam Scripturâ & Patribus niti. Id enim à nobis abundè, opinor, probatum: tanto nitore locorum, tantà luculentiarum, ut Solem è mundo me iudice tollat,
Cc qui

qui neget. Altera pars examinanda est. Ait
Decreta pontificum in Causis Fidei ad alias partes
transvehenda in Conciliis, vel Clero Romano statui.
 Hoc imprimis obscurum est. Nam de quibus de-
 cretis loquatur non constat. Vel enim erant quæ
 motu proprio condebat Pontifex mittebatque:
 vel erant responsa, quæ dabat super Controver-
 siis ad se missis abijs, qui alibi Concilia celebra-
 bant. Primi generis vix reperiantur ulla, nam fe-
 re semper Pontifices invitati, & consulti respon-
 debant. Alterius generis quædam erant facta
 Romæ, aut coram Papa, & inde ad alios, qui
 non moverant controversias mittebantur, quæ-
 rant absentis responsa ad controversias aliorum Et
 quidem quæ in Concilijs coram habitis fiebant,
 constat ea in Concilio statuta: Quæ autem Res-
 ponsa ad alia Concilia continebant, etsi exijs non-
 nulla in Conuentu Romæ agitata sint, de pleris-
 que non constat in eo conventu facta: & quan-
 quam constaret, nil inde contra Papæ authorita-
 tem colligitur. Nam etsi Pontifex Clerum con-
 gregaret, ac in ea congregatione proponeret con-
 troversiam, & ab eo audiret sententias, & secun-
 dum eas decerneret, adhuc tamen integram au-
 thoritatem servabat: nam uti Caput & Pastor
 definebat authoritate propriâ, & à Christo com-
 municatâ: & omnes alii ab ejus ore *intenti ora* sus-
 pensa tenebant: ac Decretum illud ad decidendam
 controversiam expectabant. Nisi fortè Rex cum
 ad magnum aliquid consultandum Consiliarios vo-
 cat

cat, & ijs auditis quod è Republica est decernit, subijcit se Consiliariorum iudicio, & amittit Regiam auctoritatem.

Quod autem vult Thomas Anglus, ut omnino pendeat veritas Decreti a Clero Romano, eique tribuatur, falsum id est ac ineptum. Nam non tenetur Pontifex totum Congregare Clerum, sed ex ijs quos velit potest eligere imo, & nullo admisso alios viros doctos advocare, nam omnium Pastor est, & cum ijs de controversia agere. Nec illa propriè dependentià est, quæ deroget auctoritati: sed necessitas quædam rationabilis iudicis humano more procedens, qui omnia per se exequi non potest, nec debet: idque ad Providentiam item spectat, ut hâc viâ examinentur Causæ, & certum de ijs iudicium feratur. Hinc autem non deducitur potiores esse Cleri, aut Concilii partes: nam quòd quis instrumentis ad rem conficiendam indigeat: non idcirco non est rei confectæ author. Sin dicat Thomas Anglus: Secretarios quoque Pontificis in Definitionis partem venire, quia illorum operâ Pontifex utitur; eâque indiget ad scribendum & promulgandum. Non eo hæc dico, quòd Secretarios Consiliarijs æquare velim, sed ut eorum adhibito necessitatis exemplo appereat, quàm ineptè ex necessitate Thomas ad auctoritatem argumentetur. Quemadmodum igitur Consultatio gravis in re Politica, etiam si sine Secretarijs perfici nequeat, Consiliariorum est tamen, ijsque tribuitur, & Decretum secundum id quod in Con-

cilio statutum est, ad regem pertinet, & refertur, ita in re Ecclesiastica, quanquam Pontifex alios adhibeat, & roget, & consulat; quod iis auditis solemniter more, ac ex Cathedra definiat, non alium, quam Pontificem Authorem habet.

Iam vero assumptum à Thoma Anglo, nimirum quòd Romanus Clerus & Ecclesia ipsa Romana sit definitionis Author, non Papa, probari certe non potest: cum constet Clerum ipsum & Ecclesiam, cum quid definiendum est ad Papam, tanquam ad Caput recurrere: & ab eo Decretum expectare. Et quoniam ad Patres & Consuetudinem provocat, prope est quo refutetur. Nam superioribus quæstionibus cum Patrum & Conciliorum exempla attulimus, manifestè probavimus eos ad ipsum Pontificem Romanum litteras dedisse, non ad Clerum Romanum; neque hunc, sed Personam Papæ consuluisse. Ac licet interdum Sedis & Ecclesiæ Romanæ meminerint, ita tamen illius mentionem faciebant, ut sane Capitis rationem præcipuam haberent, adeo ut in corpore Caput appellarent. Et ut certum aliquid legendum proponam, recognoscat quæ dixi art. 3. q. 2. a c manifesta hujusce rei exempla inveniet. Quintum sic arguit. *Hoc privilegio, inquit, violantur leges naturæ & Gratiæ. Naturæ quoniam & Philosophia & Inductio, & experientia firmat omnem particularem hominem errori & falsitati & peccato subiectum esse. Gratiæ quoque docet naturam humanam esse, & deceptioni, & peccato obnoxiam, et neque ab uno neque ab altero, nisi actu et falli-*

fallibiliter in particulari exemptam. Absurdè semper ratiocinatur Thomas, & hic perquam absurdè. Primùm enim legem naturæ vocat, quæ proprie est *Lex peccati*. Nam subjectum esse hominem falsitati, & peccato, *non est* ut ait Augustinus, *natura instituti hominis, sed pena damnati*. Itaque etsi *naturâ* sumus *Filii iræ*, tamen id vitij, non naturæ effectus est: *lex ea peccati est* Authore Paulo. Post Peccatum subiiciens naturam. Deinde id non docet Philosophia, nec ratio naturalis, sed Fides. Imo Philosophi, & qui ductum rationis sequebantur, aut ignorabant Peccatum Originale uti erant Sapientes Ethnici, aut illud negabant, uti Pelagiani & Celestiani, unde utrique naturales uirtutes inducebant, & naturam per se ad honestè operandum valentem ponebant: contra quos in Juliani persona libro adversus eum 4. c. 3. Augustinus argumentatur. Deinde absurdum item est dicere: legem Gratia docere, naturam humanam esse obnoxiam Peccato: cum hoc lex Peccati nos doceat, non præcisè Gratia, quæ supponit quidem legem illam, & necessitatem ex ea Gratia. Imo contra Gratia docet liberari hominem ab errore & Peccato per Gratiam Christi. Hac enim & docemur & sanamur, & justificamur. Præposterè igitur loquitur Thomas oppositum Gratia tribuendo. Hæc enim docet quomodo nos à Peccato & errore liberemur. Quod si Gratia tribuit cognitionem erroris & Peccati, nam hoc ad Fidem pertinet, non negarim sustineri posse, sed minus ille tamen
hunc

hunc sensum expressit, & ille minus hæret Paulo
 aienti: *Per legem cognitio Peccati, Quæ lex scripta er-*
rat Moyfi, non Gratia.

Pergit colligere Thomas Anglus. *Hi vero The-*
ologi volunt Papas regulâ generali in certis articulis esse
ab errore exemptos. Et hoc absurdum est: nam
 qui aliquem in certis tantum casibus ab errore ex-
 imunt, non faciunt contra Regulam generalem:
 nec enim hæc docet ut homo in omnibus prorsus
 erret: nec jubet aut dicat semper homines erra-
 re: sed erroribus esse obnoxios: atque adeo & inter-
 dum errare: quod satis est ad regulam genera-
 lem. Ille confudit Regulam generalem cum er-
 rore Generali, & putavit perinde esse teneri regu-
 lâ generali, & generaliter in omnibus errare: cum
 aliud sit Regula generalis, ut nemo sit, qui ex-
 emptus sit ab errore, aliud ut omnis qui non est
 exemptus ab hac regula, generaliter & in omni-
 bus erret. Sanè David cum dixit, *Omnis homo mendax.*
 Generalem regulam proposuit, quæ personas
 omnes teneret, sed non dixit *Omnem semper men-*
dacem. Unde Jacobus c. 3. Epistolæ suæ Cano-
 nicæ, perinde ac illud Davidis dictum exponeret
In multis inquit offendimus omnes. Non in omnibus.
 nec enim Generalis regula comprehendit omnes
 actus hominum, sed omnes homines. Hinc ap-
 paret nihil efficere arguendo Anglum: Theolo-
 gos liberantes Papam in certis articulis ab errore
 contra hanc regulam facere: nam hi Theologi
 non dicunt nunquam errare, aut nunquam pecca-
 re,

re: nam homo est qui utrunque potest, & interdum aget; sed Papam in certis casibus, nimirum cum definit controversias Fidei, non errare: idque ex Privilegio Gratiae à Deo illi, uti Pontifex est, concesso. Nec multum damus Pontifici, nam & Anglo id etiam damus, ut interdum non erret, nec peccet, cum Pontifex non sit, nec opinor futurus sit. Imo id damus velit nolit, si futurus sit Pontifex, in eo quod ex cathedra definiat, minimè erraturum.

Quod autem addit *Exemptionem ab Errore difficiliorem esse exemptione à Peccato*. Expositione & castigatione indiget: nam si loquatur de errore proprio, hoc est iudicio falso intellectus, quo quis tenetur cum peccat, & quo sensu dixit Aristoteles *Omnis peccans est ignorans* pari passu error & peccatum procedit: si autem loquatur de errore proprio, hoc est iudicio falso intellectus, circa veritatem doctrinae, falsum omnino est quod ait. *Difficilius eximi homines ab errore, quam à peccato*: cum saepe videamus multos qui Sapientissimi sunt & optimam doctrinam tradunt, magnos Peccatores esse: quin & cum incorrupta Fide pravi mores plerumque consistunt.

Sanè Pharisei bene docebant, & male vivebant. Facilius errores intellectus, quam vitia voluntatis vitantur, citius multo scientiae discuntur quam virtutes comparantur. Dicunt ergo Theologi cum quibus ego sentio: Papam & hominem & Peccatorem esse

esse: ac uti hominem, errare interdum, & sæpe peccare non dubitamus: nam qui homo est nihil ab eo humani alienum putamus. Sed dicimus tamen *Enum in certis euentibus videlicet cum Causas Fidei tractat, & iudicat pro munere suo eas que tanquam Pontifex decidit ex Cathedra nec errare, nec errare posse, idque ex Privilegio à Christo concessio: quod exemplo Confirmatorum in Gratia hominum suademus, eaque ratione quæstos peccato etiam privatos, illos non uti privatos, sed uti Pontifices, ab errore liberos esse affirmamus. Unum inter alia à Blacolo dicta ferre non possum. Hoc Privilegium esse contra leges Gratia: cum illud singulari Gratia & Beneficio Dei illud accipiat Pontifex. An erit contra Leges Gratia, quod ipsum Gratia est? Sed Blacolus ineptè leges in Gratia novit, eamque legibus addixit: cum Gratia (quod liberum sit Dei, & gratuitum donum) à legum vinculis liberetur. Quin imo si alligetur vinculis Gratia esse desinet.*

Sextum argumentum format ex Erroribus Pontificum: quos errasse contendit: nec excusationes admittit; sed omne effugium præcludit, atque adeo eos inter se discrepare ac alios aliis discrepando, contradixisse affirmat. Et eandem statuit *Personam Papæ Heresim promulgare posse.* Hac ratione argumentantur Heterodoxi, ex quo novitates hæreticas in Ecclesiam invexerunt. Uti apparet ex disceptationibus cum iis Cajetani, Turcrematæ Perronij, Bellarmini, Rossensis, Cani, Valentia

Valentiæ, Maldonati, Castillii, Salazarii, Ægydij, Becani, Suarij, Celotij, Davenportij, apud quos eadem momenta argumentorum ponuntur, & aut integrè aut ex parte confutantur. Quatuor a ffero qui exactissime Errores eos, qui Pontificibus assignantur enumerant, & excusant, Ofium contra Brentium. Bellarminum lib. 4. de Summo Pontifice. Albertum Pighium lib. 4. Ecclesiast. Hier. c. 8. & Canum de locis. lib. 6. adeo, ut Becanus, & Suarez Heterodoxis eos sibi opponentibus ex instituto respondere noluerint, quòd abunde ab iis authoribus esset satisfactum. Et vero quoniam Thomas Anglus obiter tantum, & quasi Canis è Nilo Errantes Pontifices commemorat, volo cum suis insequi vestigijs, & uno objecto Suario ceu toto Nilo obruere: quod ab eo dictum est, à me sibi Thomas responsum putet. Nam eam prius apud me responfionem formaveram. Igitur Suarius tomo Defensionis contra Regem Angliæ. lib. 1. c. 6. n. 14. Sic. *Maximè obijcere solent Heretici lapsus quosdam & errata aliquorum Pontificum Romanorum vel in Personis eorum, vel in doctrina.* Hoc agit in suo Parag. 17. Thomas Anglus. Respondet objectioni Suarius. *Recepta distinctio præ oculis habenda est de Pontifice vel credente, ut est privata persona, vel docente, ut Pontifex est. Ad illum enim posteriore modo spectatum dicimus pertinere Christi promissionem: nam hoc modo est Petra, à cujus firmitate pendet in suo genere firmitas Ecclesiæ. Hoc autem modo nullum vestigium hæresis ostendunt*

dunt Heretici in tota Summorum Pontificum successione. Et postea. Gratiâ vitandi controversiam facile damus non esse necessarium promissionem Christi ad personam Pontificis, ut est unus ex privatis credentibus extendere. Pergit n. 16. De erroribus qui Pontificibus tribuuntur, breviter dicimus, aliud esse loqui de Decretis Pontificum, quatenus per ea aliquid definiunt, vel approbant tanquam credendum, vel observandum ab universa Ecclesia: aliud de privatis sententis opinionibus aut rationibus Pontificum. In præsentem enim de prioribus Decretis tractamus, & in eis nullum falsum dogma invenitur, quod per modum definitionis ab ijs traditum sit, & Ecclesiæ ad credendum propositum, ut facile intelliget quicumque legerit ea quæ Authores allegati (id est, Bellarminus & Osius) & Canus lib. 6. de locis c. 5. & 8. latius prosequuntur. In privatis autem sententijs & opinionibus, veletiam in rationibus quibus interdum utuntur, sicut non oportet esse Fidei certitudinem, ita neque infallibilem veritatem. Hæc Suarius: cui subscribo. Ut autem constet quando Pontifex loquatur ex Cathedra: Ejusque Decreta vim illam irrefragabilis authoritatis obtineant, certam rationem judicandi & formulam decernendi & solennitatem promulgandi excogitarunt Pontifices, nequis definitionum pondus aut ignoraret, aut cognitum eluderet. Ecquis autem hic modus sit superiori tractatu ad sectionem 9. Flatu 9. indicavimus ex Vasquio: cujus locum, qui nitidus, & illustris est, afferre volo, & duos hos Principes nostræ ætatis Theologos meæ sententiæ Patronos adhibere.

Vasquius

Vasquius ergo tomo 2. in 1. 2. D. Thomæ. disp. 155. c. 2. n. 15. *Observant Pontifices Summi in Curia Romana, ut nondum intelligantur loenti de Sede Petri tanquam Judices & Pontifices in legibus & Canonibus ferendis, etiamsi eos imprimi faciant, donec ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de urbe Cancellariæ Apostolicæ & in acie Campi Floræ solenniter publicentur, & exemplar unum legis in Columna illius campi, & aliud ad valvas Petri per aliquantulum temporis affigatur.* Quod autem hoc modo prolata ac proposita Bullæ infallibilem auctoritatem habeant, ibidem fatetur Vasquez expendens Constitutiones Pij v. & Gregorii XIII. contra Propositiones Michaelis Baij.

Quod attinet quæstionem, An Papa possit Hæresim incurrere, et ob eam deponi? non est meum hoc loco ventilare. De ea consulendi Authores Proximè citati. Illud maneat utcunque res se habeat, non posse Pontificem solenni more ac ex Cathedra docere Hæresim, nec eam promulgare, quod ausus est Thomas Anglus dicere: Qui error (nam mihi constat esse Errorem) cujusmodi sit, & qua Censura afficiendus, suo proxime loco docebimus. Nunc enim id tantum agimus, ut objecta Thomæ Angli nullius momenti esse monstremus.

ARTICULUS III.

*Proponitur Inveſtiva Thomæ Angli
adverſus ſententiam de Authori-
tate Pontificis à nobis tra-
ditam, eaque ex-
penditur.*

A Criter ac vehementer inſectantur Hetero-
doxi propositam & expoſitam hætenus do-
ctrinam. Solent enim, uti animi impotentes,
& linguæ intemperantes, advarſus hanc ſententiam
laxare frenos petulantix, & omne maledicto-
rum genus effundere: & quod ratione convince-
re nequeunt convitijs volunt obruere. Doleo ſanè,
doleo, quòd vir Catholicus Thomas Anglus co-
rum inſiſtens veſtigia, eadem uti maluerit linguæ
procacitate, quam re ſeriò expenſâ iudicium
Fidei accommodare ſuum, & rectè calculum pone-
re: vel ſaltem modeſtiè à Catholica (ſic de illa judi-
co) ſententia diſcrepare. Verum enim vero tam
longe abeſt à vero, ut non contentus errare veram
pu-

puramque doctrinam diris devoveat, & petulanti linguâ proscindat: adeo ut vix Heterodoxum invenias, qui vehementius in illam & procacius invehatur. Miror sanè hominem minimè disertum, in dicendo jejunum, præter morem repenti exuberasse, & exaggeratione verbotum ad audaces hyperboles excurrisse. Et quanquam Eloquentis ob aridum, & implexum stylum esse non possit, id tamen maledicendo affecutus, ut loquentiæ plurimum habuisse videretur. Legat qui volet Paragraphum 22. à medio ad finem, & mirabitur intemperantem hominis orationem.

Igitur sententiam, quæ tribuit Concilio, vel Papæ irrefragabilem et infallibilem ex Afflatu Assistentis Spiritûs Sancti Authoritatem, quæ maximè Catholica est, uti hætenus demonstravimus, detestatur, tanquam hæreticam, & Archihæreticam, & atrocissimo crimine perniciosiorem. Rationem autem affert, quod *Clarum, inquit, est, eo ipso Theologum eam docentem subijcere totam Ecclesiam cuilibet errori pro Fide suscipiendo, quem Concilium, vel Papa modo illegitimo proposuerit. Ubi supponit Concilium & Papam errare definiendo posse. Idque execratur, cum amplecti deberet. Execrationes patient. Sed aliquas produco. Quodcumque aliud crimen vel scelus longe minus & inferius est propagatione talis doctrinæ. Cujusmodi autem scelera sint horreo commemorare, sed ille non horruit dicere. Dico Incendia templorum violationem sacrarum virginum,*
super

super aras, conculcationem venerandi Corporis Christi, tandem immissionem Turcæ, vel Anti-Christi in regiones Christianas. Deum Immortalem! quid audio? quis loquitur? Certè existimo, ne Turcam quidem tam malè, Antichristum pejus loqui non potuisse. Væ itaque Osio, Bellarmino, Pighio, Roffensi, Cano, Becano, Suario, Vasquio, Maldonato, Cæterisque Catholicis authoribus, piis, opinor, & Sanctis viris, qui se tanto scelere conspurcaverunt. Væ misero mihi qui cum iis sentio ac ejusdem criminis societate polluo. Parce precor Thoma,

Parce pios maculare viros, non hoc tibi Roma

*Esse impune feret: minus est quod perfidus audet
Hæreticus.*

Nec ullus ex ijs unquam tam atrox in eam, quam maxime oderunt sententiam, maledictum coniecit. Nec ausus est simile quicquam nec potuit. Cælum hoc & conscia sydera testor. Cerberus ille latratu qui Regna horrenda trifauci personat, hæc, si loqui posset, haud eructaret. Hoc tu Thoma non in studijs sed à Furijs didicisti. Turbo hic verborum an Typho à Tænaro ejectus gravem Mephytim exhalat. Progreditur Thomas Angelus. Propagatio talis doctrine ex natura sua ex ipso animo evellit ipsi Ecclesie Universalis fundamenta omnia salutis. Imo Ecclesia supra hanc petram fundata firma consistit: quam Christus pro-

pro fundamento jecit. Thomas Anglus conatur convellere: & ad partes Inferorum concutiendo transire: sed non prævalebit. Ineptissimè agit dum vult doctrinam, quæ Ecclesiæ Antidotum est *veneno* comparare: Araneo deterior est, qui non ex Flore solum, sed ex Antidoto virus elicit. Ergo Christus hanc propinans Sponsæ suæ Ecclesiæ doctrinam Poculum dedit veneno diluto mortiferum, & Massanissæ ac Sophonisbæ Paradigma Tragicum repræsentavit. Apagè cum isto Potirio, vel Delirio. Ex hac Ferali & plusquam Thyestæâ mensa ad Cathedram pestilentia Thomas gradum facit, & teterrimum fætorem inhalat, dum pronuntiat ad finem Paragraphi 22. *Opinionem hanc Infallibilis auctoritatis Pontificiæ non posse non esse Hæreticam, vel potius Archihæreticam: & ex natura rei matrem & matricem infinitorum, & Spurcissimorum errorum: & ex Theologorum Scriptis ferro & igni exterminandam, non argumentis revincendam, quia nullum habet, nec habere potest fundamentum.*

Ubi sumus? ubi consistimus? in Scythia ne, an in Hyrcania? Puto in monte ipso Chimaræ nos versari, & meram Chimæram audire. Ecquis unquam Paradoxon aliquod incredibile tam atrociter taxavit? Itane de sententia Catholica Thomas censet? quæ etsi minus vera esset, mitius accipienda propter pietatem esset, & quod Romanæ Auctoritati favet, tuenda. Cur ea hæretica erit, quam maximè Hæretici detestantur, & Catholici
• ample-

amplectuntur? Cur Archihæretica, quæ præcipuum Hæreseon Caput jugulat? Cur Mater errorum, quæ Matri Ecclesiæ Romanæ honorem defert? Cur Matrix Spurcissima, quæ integram papæ & illibatam auctoritatem asserit, nec contaminari sinit, vel levi suspitione erroris? Cur tanquam Hydra ferro & igni excindenda, quæ Caput Ecclesiæ tuetur, & protegit & Clavâ veritatis emergentia ex Hydra Hæretica Capva contundit? & igniit Charitatis exurit? Certè nemo Catholicorum oppositam sententiam, tam est acriter, & vehementer insectatus, imo ne Hæreticorum quidem nostram hanc Catholicam ac sibi invisam tantâ vi & petulantia execratus est. Observo enim Hæreticos plerunque cum Pontificis Romani potestatem, & auctoritatem impugnant, non tam iracundè, & contumeliosè eam exagitare, quam lepidè & factè irridere: acuti sanè homines, & vafri, qui ne videantur odio & rabie duci, ac eo se nomine suspectos reddere, animum ad tranquillitatem componunt, & ridentium speciem præbent; ac eo fuculentibus imponunt. Deinde quòd eloquentiam profitentur, & Rhetorices præcepta callent, petulantiam castigant, & procacitati moderantur, ne intemperanti oratione aures obtundant, animosque offendant. Infelix Blacolus, qui ne acutè quidem errare novit, & errori inertiam addidit: ac in errando modum non tenuit, & cum utranque Laudem Dialectici & Rhetorici hominis affectet, nec Dialecticum acumen, nec Rhetoricum lumen
assecutus

affectus est : Itaque & rudis in disputando, & indilertus in dicendo apparuit. Solâ armatus iracundia processit in aciem, & vires prôdigiosâ jactatione effundens vanis ictibus aera verberavit.

Juvat hic, Causas inquirere hujusce, qua Thomas Anglus utitur, iracundiâ, rabieique incredibilis. Non solet emere de quoquam ac male suspicari, nec in alienos mores nedum cogitationes inquirere, nil quippe est ab ingenio meo alienius, adeo ut nulla mihi minus probetur Numinum Fabula, quàm Momi omnia curiosè scrutantis, & anxie inquirentis, & acerbè reprehendentis. Sed non possum tamen, nec debeo, cujus manifesta jura extant, ea præterire, & eorum causas rationesque cum ad rem faciunt contemnere. Quare cum videam Thomam Anglum tantâ vi oppugnare Auctoritatem Pontificis, tam eam impatienter ferre, & tot impatientiæ sua signa proferre : & magni, opinor, referat ad causam fontes hujusce iracundiæ, imo & furoris tenere, nolo aut obtusus non inspiciendo, aut negligens prætereundo videri : cum præsertim haud dubia extent illius intemperantiæ in hisce Paragraphis scripta vestigia. Igitur Thomas Anglus cum sit ingenio projecto & opinioso temereque multa & affirmet, et neget, quæ ut mollior dicam) præter communem Ecclesiæ sensum sunt : & suspitionis plena, ac errori proxima, quorum nonnulla in lucem didit, alia edenda sunt timens sibi à Censura Summi Pontificis, quam multi viri pii & graves illi quotidie minantur, vult

E c

autho-

authoritatem à qua metuit, oppugnare, nē quis cūm ab ea damnatos errores videat suos, existimet justè potuisse damnari: atque audo nemo ab ejus doctrina abstineat. Quod inde deduco, quod Paragrapho 22. ait. *Ponat itaque manum suam super cor suam quisquis sententiam Romæ datam, non contentus usque ad obedientiam premere, Fidei subjectionem flagitat: & severissimam indignissimamque servitutem Ecclesiæ totius cervicibus imponere audet.* Hinc illæ lacrymæ! quas renovat reliquâ parte libelli differens de ratione modoque Censendi: & in appendice adversus Censuram meam composita, in qua mecum expostulat, quod Constitutionem Sanctissimi Patris Nostri Innocentij condemnantem quinque propositiones Jansenij defenderim & coluerim: quas ille tamen adversus Decretum justum & solenne protervè tuetur, neglectâ Pontificiâ autoritate: quemadmodum proximo tractatu ostendi. Unde cum duobis modis Errores condemnentur, & Concilii Canone, & Pontificis Decreto, utriusque virtutem infirmat, negans infallibilitatem Conciliorum & Pontificum: imo & sententiam affirmantem, non modo hæresim vocat, sed omni hæresi perniciosiorem dicit, ut ab ea imperitorum vulgus deterreat.

Qua in re illud vehementer doleo: eò impotentiam animi esse proventum, ut quod teterrimum & indignissimum de summo Pontifice Cathedram Christi insidente audacissimi Hæretici pronuntiarunt. *Ezechi illum supra omne quod dicitur Deus:*
quo

quo ei Antichristi personam imposuerunt : id ille ad Concilii, & Papæ authoritatem impugnandam impiè converterit. Ait enim eodem Paragrapho, ante ponens omnibus Hæresibus huiusmodi irrefragabilis virtutem authoritatis attributam Conciliis & Pontificibus, perinde ac multò deterior esset : *Sedet comparo, inquit, regule Fidei Corruptionem per hæreticos, & hanc quæ per Concilij vel Papa elevationem supra omne quod dicitur Deus, Ecclesiæ accidit, et video comparisonem esse qualis ulceris in cutem, ad aliud in ipsa viscera erumpens.* . Ecce authoritatem Definiendi controversias Fidei quâ utuntur Concilia & Papæ dicit *Elevationem supra omne quod dicitur Deus* : quæ Antichristo à Christo tribuitur & Hæretici impudentissimi Papæ attribuunt. Thomas autem Anglus ad Concilia quoque extendit. Huc perduxit illa formido Censuræ, quæ ex superbia & impotentia nascitur Thomam, Anglum, quò sola Hæretica (cùm maxime projecta) processit audacia.

Nullum sanè perniciosius hæreseos genus est, quàm quod Authoritatem Capitis Ecclesiæ & Concilii negat. Nam etsi aliæ sint ob materiam graviores, Puta, Arii, Macedonij, Eutychetis, Dioscori, Pelagii, Berengarij qui præcipua Fidei mysteria oppugnarunt; facilius tamen corrigi poterant, quod locum superiori Authoritati relinquebant; cui cum se obnoxios efficerent, minus erat periculi in errore perseverandi, & alios corrumpendi. At quæ

Ec 2

superi-

superiorem in Ecclesia potestatem negat, etsi minus graviter, certe periculosius errat, cum omnino spem & viam præcidat correctionis. Unde impunè grassabitur, ac liberior se latiusque effundet: nec poterit à quopiam coerceri.

Hæc mens furialis Lutheri fuit, qui cum esset vanissimus, seque in prærogativa evulgandi in publicis concionibus indulgentias præteritum vidisset, injuriæ impotens in easdem debacchari cepit, & Pontificiæ potestati detrahere. Cumque alios nefarios errores agitare animo, et timeret, ne à Pontifice & Romana Ecclesia coerceretur, decrevit ejus authoritatem potestatemque penitus convellere.

Hac arte cuncta profana & sacra miscere se posse putavit, ac res uti cogitavit, ita processit: nam eo timore quasi freno abjecto in omne errorum & vitiorum genus præceps iit. Quam secuti alii Novatores, sine formidine, sine pudore, sine lege in Christianam sunt Rempub. debacchati. Tantum profecerunt audaciâ, ut cum à temporibus Apostolorum ad Augustinum (quadringentorum paulo plus annorum spatium est) hæreses nonaginta eo ipso teste, numerentur, & ab eo ad Lutherum centum octoginta vna, authore Sanderò, recenseantur, à Luthero qui Anno 1517. deficit ab Ecclesia, ad Annum 1595. ducenta commemorentur, quæ ad hunc præsentem quo scribo 1654. annum adeo creverunt, ut vix iniri numerus
carum

earum possit. Venit hinc mihi in mentem loci Epiphaniij qui rem continet expressam, quem volo adducere, ut in eo lector videat hæreseos nostrorum temporum spirantem imaginem. *Monstruosè Poetæ confinxerunt Centimanum Briareum quem etiam Ægeonem, aut Gygem, aut Argum illum multis oculis præditum vocarunt: sic omnes hujus temporis hæretici, in corpus centum capita habens se ipsos efformarunt: & quilibet horum cupiens sibi ipsi Principatum constituere, caput nominavit se ipsum: aliam introducens præter præceptorum suorum vanum Laborem furiosam doctrinam.*

Omnia præter numerum quadrant in Gyge: nam hic Cælum aggressus, Superis quod hæresis facit, bellum intulit, sed ille brachia centum duntaxat expediebat, cum

Tot paribus streperet clypeis, tot stringeret enses.

At Hæresis immanior Gigas trecenta exerit Capita Lærneo factu numero major, feritate par; Argus etsi feritatem minuit numerum æquat: sed hic innocuis oculis vigil, illa nocentibus fascinatrices: nam quos Mater Ecclesia Pascit,

— Teneros oculis hæc fascinat Agnos.

Nec est Mercurius qui occidat, aut Ulysses qui lumina effodiat. Illud in rem natum. *Quilibet cupiens sibi principatum constituere, Caput nominavit se ipsum*

ipsum. Nam ideo à capite disciverunt, ut capita esse possent, audaci studio, eventu monstroso, successu infelici: tot enim Portenta quod capita, etsi verius Crania cerebro vacuata. His similis esse maluit Thomas Anglus Cacangelicis hominibus, quam Thomæ Angelico Doctōri, quo nemo Religiosior Pontificiæ Dignitatis cultor: potestatis assertor: Authoritatis vindex; uti constat ex iis quæ docet 2.2. q. 10. a. 12. & opusc. 1. & quodl. 9. a. 16. ubi sic apte Angelus ad Anglum. *Magis est standum sententiæ Pape quam in iudicio profert, quam quorumcunque Sapientium hominum in scripturis opinioni; cum Caiphas quanvis nequam, tamen quia Pontifex, legitur etiam impius prophetasse.* Discat hinc Anglus non solum Authoritatem Pontificis fateri, quod sententia docet, sed etiam de Assistentia spiritus sancti in Cathedra afflantis, quod suadet exemplum minimè dubitare.

QUÆST.

QUÆST. V.

Censoria.

ARTICULUS I.

*An & quis sit error negare hanc Præ-
rogativam authoritatis, & quî
circa eam Thomas Angelus
errarit ?*

GRaviter & verè D. Thomas opus. I, circa
finem. *Subesse* inquit, *Pontifici est de necessitate
Salutis.* Id que ex tota ratiocinatione pri-
mæ & secundæ quæstionis nostra manifestè apparet.
Sed cum duplex sit subjectionis genus, & ratione
potestatis, & Authoritatis, ac de prima constet in-
ter Catholicos, de secunda quærendum, Utrum
necesse sit in controversijs, & causis Fidei Pontifici
Definienti credere ? loquor autem de solenni de-
finitione

finitione ex Cathedra: quæ propria quæstio est. In
 qua profiteor me sincere incorruptèque meum
 prolaturum esse iudicium, nullo sane perverso af-
 fectu occupatum. Et quoniam video Heterodoxos
 dicere solere, qui Papæ dignitatem, & authorita-
 tem tuentur, eos assentandi, & ambiendi gratiâ id
 efficere, nec quid sentiant candidè, quod sint can-
 didati, sed fictè proferre, testor Deum me solo stu-
 dio veritatis, non aut assentationis, aut ambitio-
 nis quicquid dixerò, non compositum apud me &
 affectatum, sed ratione duce inventum perspectum-
 que afferre: ac in scribendo ingenuum, candidum
 fore, non obnoxium, & candidatum. Si inter
 eos qui me norunt loquerer, id opinor, facilè per-
 suaderem, sciunt enim me verum & amare & di-
 cere, ingenio libero esse, magnasque sæpe & gra-
 ves pro libertate tuenda iudicij contentiones sus-
 cepisse. A sede autem Apostolica nihil om-
 nino accepi, nec spero accipere, nec ei quicquam
 præter amorem & obsequium debeo: nec spes in-
 anes fovere soleo quibus duci nec natura, nec
 mens mea, nec institutæ vitæ rationes, nec ætas, nec
 per illius gradus sociæ semper calamitates patiun-
 tur. Hoc sciat quicumque mea legere scripta vo-
 let, unam mihi propositam fuisse veritatem, non
 ornatum aut fucatum, sed incomptam & nuda-
 tam: adeo ut cum pulchra sit, sæpe in ea deformi-
 tatem deside rem ne videar amare pul-
 chritudinem, cum non amem nisi veritatem:
 itaque cum deformem invenire nequeam, quæro
 defor-

deformatam, ut amare possim incorruptius, & ardentius. Ita me Deus amet, ut si intelligerem Pontifici non inesse prærogativam infallibilis auctoritatis, eam libere & constanter negarem: quod si ob id Cælum in me illaberetur: *Impavidum premerent ruinæ.*

Hoc animadverso censeo: qui absolutè neget infallibilem esse Papæ de sede Petri, ac (ut aiunt ex cathedra) Definiens Authoritatem: ac Definitis non credat, eum haud dubie errare in Fide, & si in errore obstinatus perseveret, Hæreticum fore. Hoc ego demonstratione persuadeo. D. Petrus uti Caput & Pastor Ecclesiæ hujusmodi à Christo Domino Privilegium pro se ac successoribus accepit. Papæ sunt legitimi Successores Petri, ergo idem succedendo in Cathedram privilegium acceperunt. Patent Omnes Propositiones. Major est certa & de Fide, uti prima & secunda quæstione probavimus. Minor est indubitata, & cum Ecclesia tota eos Papas agnoscit & recipit, omnino de Fide: consequentia non potest non esse de Fide, non ex vi illationis, sed contentæ in illata consequentia veritatis: nec video quid amplius desiderari possit. Me certe argumentum convincit: nec dubito quin illud justa demonstratio sit. Ac nolo meo tantùm in re tam gravi uti iudico. Igitur Magnus Theologus Melchior Canus lib. 6. de locis c. 7. in eadem ante me sententia fuit. Eam ibi late ac perspicue tradit. Delibo sententias. Incipit. *Romanum Pontificem in Petri locum, fidem, a-*
F f
thoriz-

thoritatemque succedere Ecclesia ab Apostolorum tem-
 pore semper agnovit. Et paulo post. Cum Concilia Pro-
 vincialia & Generalia sine Romani Pontificis autho-
 ritate nonnunquam erraverint: nunquam autem si Ro-
 mani Episcopi auctoritate firmata sunt: satis persua-
 sum esse debet Conciliorum, atque adeo totius Ecclesie
 firmitatem à Romano pontifice derivari. Tum prop-
 riè ad quæstionem. *Quæris. Eritne Hereticum asserere*
Romanam Ecclesiam degenerare ut ceteras posse, &
Apostolicam etiã Sedem à Fide posse Christi deficere?
 Aitque modeste: Respondemus. Nolumus hic nos
 Ecclesie sententiam prævenire, sed si ad Generale Con-
 cilium referatur, Hæreseos nota illi inuretur. Et
 infra. *Quamquam non videor antevertere, cum jam ip-
 sus Ecclesie sermo nostram omnem comprobarit de Ro-
 manæ Sedis auctoritate sententiam.* Ac omnino
 ad convincendum Thomæ Angli errorem adjun-
 git præclare. *Illud assero, ac fidenter quidem assero,*
pestem eos Ecclesie ac perniciem asserere, qui aut negant
Romanum Pontificem Petro in Fidei doctrinæque au-
thoritate succedere: aut certe astruunt Summum Ec-
clesie Pastorem, quicumque tandem ille sit, errare in
Fidei iudicio posse. En, quod Blacolus supra falso
 contra Catholicam sententiam affirmantem Papæ
 auctoritatem dixerat, Canus de negante dicit, Uter
 melius? iudicet Lector. Norit autem Blacolus se
 Cano contradicere, haud paulo opinor, doctiori.
 Audiatur, ut sciat quibuscum sentiat. *Utrumque,*
inquit Hæretici faciunt: & cum ijs Blacolus, qui ne-
gat succedere Petro in auctoritatis privilegio, &
 affirmat

affirmat errare in ea Sede Pontificem. Pergo cum Cano. *Qui vero illis, in utroque repugnant, hi in Ecclesia Catholici habentur.* His ego accedo, qui Blacolo non assentior. Itaque iudicio Cani, Thomas cum Hæreticis, ego cum Catholicis sentio, quibuscum etiam idem Cano sentit. Idem Bellarminus, idem Hosius idem Stapletonus, idem Rossensis, idem Becanus, & controversiarum cum Heterodoxis Authores: idem Theologi cum Divo Thoma 2. 2. q. 1. a. 10. unanimi fermè omnes consensu tradunt. Ex quibus placet Suarium summum virum citare tomo Defensionis Fidei. lib. 1. a. c. 6. & lib. 3. c. 18. ac præcipue c. 1. lib. 1. ubi sic: *Verissimum inquit est Definitionem Pontificis ex Cathedra loquentis infallibilem veritatem continere, omnesque Fideles teneri, ad illam firmiter credendam.* Et objectioni Thomæ Angli occurrit: qui in Ecclesiam illud Privilegium confert: ait enim, *Cum Pontifex definit, Ecclesia per Caput suum loquitur.* Contrariam autem sententiam Hæreticis attribuit & condemnat. Eadem est Celotij. lib. 4. de Hierarch. Jurisdict. c. 10. ubi exacte describit quid sit ex Cathedra loqui. Atque ut Anglum Anglo Thomæ amicum doctissimum Authorem opponam, produco P. Franciscum à Sancta Clara Exprovincialem ejusdem Angliæ, Instituti mei, qui in suo systemate Fidei 28. n. 6. ita: *Gravissimi inquit Doctores tenent sententiam Summi Pontificis, observatis scilicet observandis, seu præmissâ debitâ. conquisitione pronuntiatam, & toti mundo, non hoc vel*

illo loco propositam, Fidem generare. Et sine dubio est opinio summè probabilis, imo videtur esse ferè certa, adeo ut si quem audirem, qui hujusmodi Pontificias Decisiones temerè rejceret, haberem suspectum. Mollius aliquanto censet, sed non patitur contrà sentire. Credo minimè pati illum, audacem Thomæ Angli opinionem, qui non modo contra sentit, verum etiam sibi contradicentes condemnat. Quo fit, ut omnino sit Theologiæ Princeps D. Thomas condemnandus: qui. 2. 2. q. 1. a. 10. et q. 2. a. 11. Paragrapho, ad Tertium. ubi dicit, Quòd authoritas Ecclesiæ universalis principaliter residet in Summo Pontifice. At vero q. 1. a. 10. affirmat: ad ejus authoritatem pertinere finaliter determinare ea, quæ sunt Fidei, ut ab omnibus inconcussa Fide teneantur.

Non igitur judicium illud meum quisquam taxet, cum Catholicum sit: nec putet me, qui in censendo mitissimus esse soleo, ingenij mei oblitum esse. Cato esse tertius nollem, ac nescio quo fato ex duobus, minus Censorium quàm Uticensem amo. Siquis tamen mihi duritiem calculi impingit, legat Annatum egregium Theologum contra Baianos. lib. 3. c. 5. & Antoninum Moraines, sive Martinonum in suo Antijansenio d. 39. sect. 6. qui in eos qui Pontificiis Decretis à sede Romana profectis non obediunt, multo vehementius quàm ego in Blacolum invehuntur. Et quidem hic cum hæreticis prorsus consentit, nam quæ affert ad convellendam Papæ authoritatem argumenta, ab Hæreticis sumpta

sumpta recoxit, & objecit, quemadmodum videre est in Arminio, & Gardio, & Marco Antonio de Dominis: alios antiquiores nominem Lutherum ne & Calvinum qui virulento halitu, Spiritus Sancti in Petri Cathedram afflatum difflantes, teterrimam hærescos pestem in Ecclesiam invexerunt. Et quoniam Gardij & Marci Antonij argumenta sunt apud Becanum & proposita, & soluta: opus non est ea producere.

Arminij tantum propono, ut appareat in eandem sententiam, & rationes cum Blacolo convenire, & cum idem sit Arminij cum reliquis hæreticis sensus, (nam omnes adversus Papam consentiunt) si cum Arminio conveniat Blacolo, necesse esse cum cum omnibus hæreticis consentire. Igitur Arminius orat. *de componendo Religionis dissidio* improbat modum Ecclesiæ Romanæ quo ad controversias Fidei tollendas *Papæ* iudicio utitur, & *vanum* eum dicit, & irridet, quod omnino fallibilis sit: & in Scripturis minimè contineatur. Id ipsum Thomæ Angli in his Paragraphis placitum est. Rursum in Disput. privatis Arminius Thesi 55. postquam de Potestate Dogmatum tradendorum hæresim suam tradidit: in Corollario ita, *Coömentū est, inquit, Pontificiorum de Spiritu Sancto sic assistente Ecclesiæ, ut in iudicio de authenticis Scriptis faciendo, & rectâ sensuum Divinorum interpretatione errare non possit.* Hoc ipsum Thomas Anglus sensit de Assistente Spiritu Sancto, imo & id *Commentum* dicit *Moderorum*, initio Parag. 17. ut ne verbis quidem ab Arminio

minio discordet. Tertius locus est in Arminio. Disput. publicâ xxii. Paragr. 16. in quo suam magis explicat, & Catholicam improbat sententiam: qui rem omnino continet: in eo enim audias loquentem Thomam Anglum. Accedit, inquit, *hæresis alia, & ipsa principio Fidei adversa, quâ Pontifex Romanus totius in terris Ecclesiæ Princeps, Caput, Sponsus, Universalis Episcopus, & Pastor constituitur, qui omnem scientiam veritatis in scrinio pectoris sui possidet, perpetuam habet Spiritus Sancti assistentiam, ita ut errare in præscribendo, quæ Fidem & Cultum Divinum concernunt, non possit, qui Spiritualis ille homo est, qui omnes, & omnia judicat ipse à nemine judicandus, cui omnes Christi Fideles de necessitate salutis subesse oportet: cuius decretis & præceptis non secus, quam ipsius Dei & Christi simplici Fide & cæca obedientiâ assentiri, & obsequi quæquam Christianum decet.* Et Addit.

Et hoc est alterum Regni Antichristiani fundamentum ex adverso oppositum fundamento Regni Christi. Sanè cum Arminium antea legissem, & postea in hoc opusculum Thomæ Angli incidissem, judicavi geminos esse ambos sentiendo, etsi loquendo diversi, quod Arminius elegantius dixisset. Itaque sensu pares, eloquentiâ dispares esse. Utrique Anti-Christi comparatio placuit. Nisi quod clarius eâ usus Arminius: obscurius Thomas, dum illud jecit *papæ erectionem supra omne quod dicitur Deus*, quod de Antichristo 2. ad Thessalon. Epist. cap. 2. Paulus haud dubiè dixit: uterque autem
Thomas

Thomas & Arminius eundem locum Summo Pontifici Romano authoritatem Infallibilem virtute Cathedræ profitenti, objecit. Quo spiritu viderit Thomas, Arminius certè acatholico, & hæretico.

Si quis cum Gardio Thomam, & Marco Antonio de Dominis comparare velit Becani locos citabo, & cum jam Thomæ exhibuerim, haud difficile erit consensionem inter se omnium deprehendere. Igitur quid Gardius sentiat, habet Becanus tom. 5. Controvers. in Apologia pro iudice controvers. Argumento 8. quod iisdem rationibus, quas affert Anglus, qui exploret, constare videbit. Marci Antonii hæresim proponit eodem tomo. l. 2. de Repub. Ecclesiastica. Unde patet sententiam Thomæ Angli negantem infallibilem Papæ authoritatem hæreticorum esse: non Catholicorum, atque adeo erroneam & suspectam saltem hæresis esse habendam.

At obijciat Thomas, non omnes Catholicos sequi hanc de infallibili Papæ authoritate (seu de Concilio universaliquocum jungatur Papa) sententiam. Nam: fuisse aliquos, qui dicerent Papam extra universale Concilium non minus errare posse quàm Concilium sine approbatione Papæ, Author est Pater Becanus tomo. 5. Controvers. in Apologia pro iudice Controversiarum, in responsione 2. ad argumentum Gardij, cui sic respondet; *Negandum est Pontificem, ut Pontifex est, fallibilem esse in doctrina Fidei, licet fallibilis sit, ut homo privatus est.*
Nec

Nec aliter docent Catholici, exceptis illis, qui putant illum falli posse, si aliquid definiat sine Generali Concilio, non posse, si cum Generali Concilio. Quos excipit, cum ijs Thomas Anglus sentire se dicat: & hæresim vitabit. Præterea Canus lib. 6. locorum. c. 7. non omnino audet, etsi maximè cupiat ei sententiæ hærescos notam inurere: quod quidam Catholici Authores eam sequantur. Unde ait. Hoc vix agrè dico propter viros quosdam & doctos & pios, qui nobis contradixerunt. Et Paulo post. Non equidem intelligo quonam consilio Fideles quidam hæreticorum quàm Catholicorum opinionibus favere malint: quo sanè declarat aliquos Catholicos nec ignobiles auctores, cum doctos & pios vocet, in Blacoli esse sententia. Nonnullos nominat P. Franciscus à Sancta Clara in suo erudito libro de Fidei Systemate. c. 28. & c. 33. cui cum magis placeat communis, quam probavimus de infallibili Papæ ex Cathedra loquentis extra Concilium sententia, non audeat tamen is contrariam hærescos condemnare, ne Catholicos quoque condemnet.

Respondeo tamen objectioni, rectè à me statui hæreticum esse eum, qui neget absolutè infallibilem Papæ de Sede Ietri, sive ex Cathedra definitæ autoritatem, quia qui hoc absolutè negat, simpliciter & omnino negat illam prærogativam autoritatis, quocunque modo sumatur: nullatenus enim eam admittit, quemadmodum facit Thomas Anglus, qui ne includens quidem Concilium, admittit assistentiam spiritûs sancti: At illi Catholici.

Authores, qui aiunt Papam extra Concilium non habere illam authoritatem, non negant absolute habere, sed eam circumscribunt & addicunt nexum cum Concilio, & in modo videntur discrepare: nam dicunt illud esse definire ex Cathedra, cum aut in Concilio, aut cum Concilio definit: & ita putant hæreseos notam effugere: nec enim negatio cadit supra rem, sed supra modum, atque adeo non est absoluta negatio. Imo pauci dicunt necessarium esse nexum cum Concilio, nam major eorum pars ait sufficere consensum Ecclesiæ recipientis Decretum Pontificis. Unde, si quod definit Pontifex in lucem exeat, & toti Ecclesiæ sufficienter proponatur, & illa recipiat, satis esse dicunt, ut definitio in Fidei Decretum transeat.

Qua de re Roffensis a. 27. & 28. & Celotius lib. 4. de Hierarch. & Becanus tomo 5. Controvers. in Apologia. Marchancius opusculo Exam. Cur. myst. & Franciscus à Sancta Clara cap. 28. & 33. qui partim ita opinantur, partim ita opinantes excusant. At nemo erit qui excusare possit Thomam Anglum, qui hanc infallibilitatem penitus negat tum Concilij, tum Papæ: etiam conjunctis et nexis: & aufert omnem Assistentiam Spiritus Sancti, ac errare eos posse contendit, quod nemo Catholicorum, opinor, dicere est ausus, imo ne multi quidem hæreticorum Concilij Universalibus infallibilem authoritatem negare ausi sunt.

Gg

Quare

Quare datâ operâ dixi in conclusione *Absolute negantem, eum hæreticum esse*: ne aliquot, et si male sentientes Catholicos, condemnarem: quamquam existimem cum Cano, si huiusmodi quæstio in Concilio proponatur, definitum iri: Summum Pontificem extra Concilium, & ante consensum Ecclesiæ ex Cathedra loqui posse, & si quid ex ea Petri authoritate definiat, id omnino ad Fidem pertinere: & qui contra sentiat eum hæreticum fore: quam existimo esse sententiam Divi Thomæ. 22. q. 1. & q. 11. & communem Thomistarum & Theologorum. De Thoma Anglo ita sentio, cum non posse ab errore ulla ratione excusari. Ejus ego sententiam, mecumque de illa iudicium ad sedem Apostolicam remitto.

ARTICULUS

ARTICULUS II.

Alij errores Thomæ Angli recensentur, censenturque.

GRave mihi, & acerbum esse fateor hominem Catholicum & ut aiunt pium, & bene moratum erroris appellare: cumque eo de violato Religionis jure disceptare: mallem profectò cum Heterodoxo contendere, aperto scilicet & jurato Romanæ Ecclesiæ hoste, ut justius, & speciosius bellum videretur. Sed cum videam Thomam Anglum pravis imbutum opinionibus Romanæ & Catholicæ doctrinæ arcem oppugnare, & hostis personam suscipere, necesse erit occurrere, & arma opponere, impetumque agredientis avertere. Nec me pudebit eum hostis loco ducere, quem non puduit hostis personam suscipere. Imo justius cum eo dimicem, quod ille injustius ad castra Heterodoxorum opinando detecit, & cusa in eorum officina arma comparavit, & in Ecclesiam matrem convertit. Itaque non in Thoma ego

Gg2

Catho-

Catholicum, sed Heterodoxum oppugno : nec tam condemno, quam de violata Religione suspectum jure vador, & dicto vadimonio ad Romanum Tribunal sisto. Meum est causas aperire, Ecclesiæ judicare.

Primus Error esto : privare Cathedram Romanam protectione speciali Dei regentis, ne à Fide deficiat, eamque in Cathedram pestilentiæ convertere remoto ab ea Spiritus Sancti afflatu, quo negat insidentes eam Pontifices foveri. Quæ Heterodoxorum hæresis est : de qua multa superius diximus.

Secundus : negare hujus Privilegij fundamentum ; quòd nullas in sacris litteris, nec in Patrum monumentis radices habeat : nec traditione aliquâ, consuetudine ve Ecclesiasticâ firmetur, quod omnino Hæretici negant : nos vero contra tot locis sacre *Paginæ* : Conciliorum Decretis, Patrum testimoniis, usu & praxi Ecclesiæ abundè confirmavimus.

Tertius, Ne Concilijs quidem universalibus Assistentiam Spiritus Sancti, & infallibilem auctoritatem concedere, etiam si justè ac legitimè congregata habita, confirmata sint. Qui quantus sit Error Heterodoxi testantur, quorum plerique non audent Conciliorum auctoritati refragari. Sane moderatius imo honorificentius de Generalibus Conciliis loquitur Reformatio Anglicana ab Henrico 8. inchoata & ab Edvardo. 6. provecta: titulo. de Fide & summa Trinit. c. 14. quàm Thomas Anglus, hac in re malè Anglus. Sed quod attinet Conciliorum Auctoritatem, meum non est de ijs hic accu-

accuratius agere: Thomam ad P. Franciscum à Sancta Clara remitto. Novit hominem. Discat ex ejus syllemate quid tenendum sit: ac proficiet; nisi malit cum Arminio magno Papæ & Conciliorum hoste sentire: cui ea impugnantis Disput. privat. Thesi 58 prorsus consentit: ita ut ne ovum quidem ovo magis sit simile.

Quartus: Affirmare Pontificem posse hæresim promulgare quo verbo utitur Thomas imprudenter ne dicam, an impudenter? Si diceret posse errare Pontificem, utcunque ferendum: nam videretur de persona Pontificis privata loqui, quam immunem non esse ab errore, Theologi Catholici fatentur. Si ultra tenderet, affirmando in hæresim posse incidere: non idcirco damnandum: nam etsi ego putem Papam errare in Fide posse, hæreticum esse non posse, quia Pertinacem fore non puto, video tamen Canones, & Concilia id supponere, ut patet ex cap. Si Papa. dist. 40. & ex Concilio Romano sub Adriano, & ex octava Synodo. & quæstionem institui à Theologis *Utrum is & aquo deponendus sit?* quemadmodum disputat Bellarm. de Rom. Pontif. l. 2. c. 30. & Suarius tomo de Defensione Fidei. l. 3. & 4. Imo & Canus tantus Author, non dubitat asserere Papam in hæresim posse incidere: quod expressè tenet lib. 6. Locorum c. 8. prope finem. Uerum affirmare Papam posse Hæresim promulgare, uti affirmat Thomas Anglus, sustineri nullo modo potest. Nam promulgatio Hæresis, est publica & solennis propositio,
quæ

quæ non procedit à privata persona, sed publica: & ex publica authoritate, atque adeo si à Pontifice sit, ab eo tanquam loquente ex Cathedra procedet, quod est à Catholica Fide alienum. Unde Canus proximè citatus, cum admittat Papam hæreticum esse opinando posse, negat docendo posse, Ipsum audiamus. *Non est igitur negandum, quin summus Pontifex hæreticus esse possit, cujus rei exemplum unum & item alterum forsitan proferetur; at quod in Fidei judicio contra Fidem definiat, ne unus quidem proferri potest.* Cum autem errare uti iudex non possit, minus uti Pastor promulgare Hæresim poterit, nam hoc esset dogmatizare in perniciem Ecclesiæ, & motu proprio de Sede Petri tanquam legem Hæresim promulgare: quod sædum cogitatu, & horribile dictu esse, quis non videt? Quantò est Thoma Anglo Bellarminus! quantò Osius! Quantò Turrecemata! Quantò Canus! Quantò Becanus! Quantò Suarius Religiosior & Prudentior! qui non modo negant Hæreticos Pontifices cum loquuntur ex Cathedra esse posse, verum etiam quibus Errores ab Heterodoxis, Orthodoxisve tribuuntur, eos ab Erroribus omninò liberos esse volunt. Qua in re defensorem se præstat Albertus Fighius acrem & vehementem. lib. 4. c. 8. de Hierarch. Eccles. Equidem mallet, ut cum his Principibus Anglus pro Fide Patria, quam cum hostibus contra illam pugnaret.

Quintus: Supponere Authoritatem quam Summo Pontifici inesse dicunt ex Evangelio & Concilij

cilijs, & Patribus Catholici, esse Fidei Artificem : eamq; ita vocare, ut constat ex ultima linea Paragraphi 2. ut enim suam opinionem confirmet, jactat à se explodi illam *Potestatem Definitivam & Fidei Artificem*. perinde ac nos Papæ tribuamus *Potestatem* condendi Articulos Fidei, Sed non miror Thomam hoc Anglum obijcere, nam qui semel cum Hæreticis sentit, necesse est perperam sentire: cum qui à veritate aberrat, omnibus se exponat erroribus: nec id Stoicorum est Paradoxon. Igitur quod Thomas supponit, magna vi nobis Hæretici obijciunt: non enim distinguunt inter hæc duo, *Facere articulum de Fide, & Declarare eum esse de Fide*: cum multum inter utrumque intersit. Nec enim conduntur Articuli de novo, sed demonstrantur: uti cum quis thesaurum terrâ obrutum eruit, & oculis exponit: non gignit thesaurum, sed monstrat: ita Ecclesia & Pontifex Veritatum aliquot opes in sacris litteris contentas, ignotas adhuc & occultas, & in Traditionum scrinijs custoditas patefacit, & in lucem edit, & quasi intento digito indicat, & demonstrat. Unde Augustinus Fidem Thesauro l. 1. de Genesi ad litteram. c. 26. comparavit, Itaque omnes Catholici authores docent, Ecclesiam non esse Authorem Fidei, sed judicem & testem. Id Scotus in 4. d. 5. q. 1. Id D. Thomas 1. p. q. 1. Id Gerson. verit. necessar. docent. Sequuntur Stapletonus Relect. cont. 4. q. 2. Rosfens. art. 28. cont. Lutherum. Valent. de Fide q. 1. p. 1. Smising. proæm. q. 1. n. 22. Suarez de Fide
et

& in tomo Defensionis Fidei. lib. 1. c. 18. & Becanus tomo 5. Controv. sæpe. Davenport. in system. c. 2. & 3. Non est igitur Artifex Fidei cum articulos Fidei definit Pontifex, sed eorum expositor & demonstrator: quemadmodum veritatum, si quas scribendo demonstrat Thomas Angelus non est factor, sed demonstrator. At condit Pontifex Decreta & Constitutiones. Sanè, sed aliud est Decretum, aliud res quæ Decreto continetur: nam Decretum est Formula verborum, non res quæ sub ea Formula continetur, cujus Decreti author conditor non est, sed testis ac præceptor. Nisi forte si quis dialecticæ Magister veritatem aliquam demonstratione compositâ demonstrat, quòd Formam eam argumentando conficit, conficit etiam veritatem.

Sextus & ultimus Error est. Prava illa, & intemperans Censura, quâ notat communem Catholicorum sententiam. Nil tam est à ratione, & justitia alienum, quàm temerè de sententijs Catholicis judicium ferre: easque perversè taxare, adeo, ut Ecclesia iniquissimè ferat, vel probabilibus, & quæ sustineri possunt sententijs notam hæreseos errorisve inuri: et quidem jure: nam sicuti non est privati hominis aliquid censere de fide esse, ita neque aliquid hæreticum esse pronuntiare, cum id dubium est, & aliquo modo sustineri potest. Jam vero cum sententia communis est, ac pene Catholica, si quis eam Hæreticam dicat, gravissimè quidem peccat: nec ullo

ullâ ratione à temeritate liberari potest. Itaque, me authore, & si in multis erret Thomas Anglus, uti supra ostendimus multo in ijs minus erravit, quam in hoc projecto insolentique iudicio: quod ille tot calumnijs, tot diris exaggeravit, ut etsi verum diceret, turpissime tamen maledicendo delinqueret. Nunc cum in eam sit invecus quæ tuta & pene Catholica est, sententia, non potest non ab omnibus rectè sentientibus temeritatis damnari. Et quidem observo Summis Pontificibus in censendis Authorum quorundam suspectorum placitis rationem item habere solere notarum quibus oppositas sententias afficiunt, ac in eas Censuræ suæ fulmen intorquere. Quod in lata à Romana Sede adversus Baium, Jansenium que Censura videre est.

Ac in primis duæ Bullæ adversus quasdam propositiones Baij expeditæ sunt: altera à Pio V. altera à Gregorio XIII. eârûm censuram continentes. Quam expendens vir gravissimus Vasquez 1.2. tom 2. d. 19. c. 18. ait nonnullas continere opiniones reapse tutas & sanas: cujusmodi quatuor sunt 29. 30. 36. 61. quas ille liberat ab errore, nec vult absolute damnari à Pontificibus: nam si damnarentur, & sua celebris de necessitate Gratiæ Christi *ad omnes actus morales bonos*: & Bellarmine & Tolite *ad tentationes superandas* sententia, ut ait Vasquius, damnaretur: quod nullatenus admittendum: cum præsertim ipse Toletus cum eâdem Bulla Lovanium ad eam publicandam, & con-

H h

trover-

troversiam, & Bullæ iustitiam Vasquez sustineat, optime animadvertit, præterquam quod Pontifices dicant *nonnullas aliquo modo sustineri posse* (in quibus hæc 4. numerari possunt) non taxare, in quibusdam rem contentam in propositione, sed notam quam inurunt oppositæ sententiæ: & ob notam falsam & injustam, propositionem damnare. Audiamus Vasquium. n. 176 *Ego non dubito illas propositiones, quas memoravimus, sicut etiam multas continentis acriter iudicium, quo doctor ille aliorum opiniones criminabatur, damnari tantum, ut scandalo & offendiculo patentes, & hac ratione solum prohiberi: nam & audacia nimiaque arrogantia in aliorum sententiis maligne vellicandis, ac lacerandis non parum scandali afferre solet, a quo docti & prudentes Theologi in suis Scriptis abstinere deberent. Hac eadem de causa in Ecclesia prohibitum est, ne ullus Theologus disputans aut edisserens de Conceptione Beate Virginis ita suam sententiam pronunciet, ut oppositam suggillare, aut aliquam notam ei inurere audeat. Et addit in rem aptissimè. Ex eo quod prædictæ propositiones continentis severiorem notam oppositæ opinionis hoc modo reprobata, interdicta sint à Pio V. & Gregorio XIII. non proinde ullo modo in damnationem aut notam incidit sententia Authoris de ea re, si tollas censuram de opposita. Et mox. Non ergo incusatur prædictus Doctor, quod hanc sequatur sententiam, sed quod oppositam erroris arguat. Ideirco ipse Vasquez cum tuam putet Conciliorum & Patrum esse sententiam, ait nolle se oppositam ullâ notâ afficere,*
quod

quòd sciat quantum sit crimen acriter temereque censere. Quod ego semper Vasquij iudicium non probavi tantùm postquam agnovi, sed ingenio ad modestiam naturâ comparato, antequam nossem occupavi. Itaque & mitissimus ipse censendo fui, & in alijs moderationem amavi. Hoc me animo cum Augustinus, cui me totum dedidi, informandum accepisset, documento suo in suscepto consilio confirmavit. Nemo est enim Author durior ad accipiendam ex aliena doctrina offensionem, nec mollior ad deponendam, nec moderatior ad damnandum: nemo eo difficilius alienos errores credit, nemo libentius excusat, nemo mitius accipit, nemo moderatius censet: ut videatur malle non invenire errores, quàm condonare. In quo genere severo acrius taxandi, quia vehementior est Hieronymus, minus me sui, quàm Augustinus amantem habuit. Cumque Patri Francisco Suario insigni Theologo multùm honoris semper detulerim, eo nomine detuli plurimùm quòd cum abundet scientiâ, in censenda aliorum inscitia maximè parcus sit. Quorum modestiam si Recentiores quidam Theologi imitarentur, minus certè turbarent & in scholis, & in concionibus, imò & in Ecclesiis excitarent. Sanè quæ majore se mole voluunt flumina ea minus strident & murrant, & taciturnitate illâ suâ profunditatem suam commendant: quam quia rivi, torrentes que non habent, in quoscunque lapides alliduntur, murmur & strepitum excitant. Ita naturâ comparatum

paratum, ut qui multa sciunt excusare norint, quòd vias omnes evadendi callent: qui pauca norerunt, cum ignorent alia, quicquid præter ea quæ norunt audiunt, errorem putent. Et id inter civem & advenam interest, quòd, hic unam tantum Regiam & communem ad civitatem ducentem viam novit, callium flexus & semitarum anfractus ignorat: Civis omnia viarum compendia perspecta & explorata habet. Unde fit ut advena quoscunque præter Regium iter euntes videat, eos errantes putet, & corripiat. Civis ire permittat quod sciat aliis item itineribus in urbem vadi. Ita ille ex ignorantia taxat, hic ex scientia tacet.

Ad institutum redeamus. Nota immoderata atque perversa ferri sanè non potest: ac in Baio jure damnata est: ejus que exemplo pæna sancta. Et nuper alio Jansenij, cujus è quinque propositionibus duæ Quarta & Quinta ob pravam censuram ab Innocentio Papa X. damnantur. Dum enim Semipelagianas duas eas sententias in propositionibus contentas appellat, eo nomine ipse taxatur, non quod alio item sensu non taxentur, sed quod hoc etiam perversæ censuræ vitio reprehendantur. Qua de re nos latè ac dilucide opinor, in *Mente Innocentii* egimus.

Igitur gravissimè peccat Thomas Anglus in hujusmodi censura prava, & intemperanti Catholicæ sententiæ, quam cum debuisset venerari & sequi, tam acriter insectatur ut omnes maledicentiæ habenas effundat: eamque ita excreetur, ut qui ejus tantum

tantum censuræ rationem habeat, vel ex ea, quod minus sit Theologiæ peritus, ueritatem spectare uelit, iudicaturus sit, eam & hæreticam & absurdam esse, imo & detestandam, diris que omnibus deo uendendam. Unde etsi in aliis non errasset Anglus, uel ob istud censuræ iniustæ & contumeliosæ crimen ad Tribunal Romanæ Sedis sistendus ejusque sententiâ condemnandus. Quod si contingat, magnopere propter personæ dignitatem & professionem dolebo, sed non potero tamen non & ejus crimen agnoscere, & de eo probare iudicium: multa enim necesse est iuste fieri, quæ non nisi dolenter accipi possunt. Si quis autem dissentire à me ipso me existimet, quod in meo lituo acrius acerbiusque cum Thoma, quam par est, egerim, nec moderationem quam laudo, in eo censendo teneam, is precor, expendat causas à me ibi hujus acerbitalis adductas, & censuram minime culpabit meam, cum præsertim ego non tam in ejus proprios priuatos que errores, quorum me magnopere miseret, quam in proteruam ejus de alienis sententiis procacem que Censuram sim inuectus.

Moneo.

Injurioso ne pede pronat.

Stantem Columnam.

Nec captet risus hominum, famam que dicacis

Inueniet enim qui Par Pari reddat, quod mordeat.

Et grauiora notet dentat à Crimina charta.

ARTICULUS

ARTICULUS III.

*Sententiæ quædam nexæ cum hoc
errore Thomæ Angli pro-
ponuntur & refel-
luntur.*

Theologica quædam Authoris opuscula ac-
curate legens, comperi cum ex illo de Au-
thoritate Papæ perverso iudicio insolentes
& temerarias non paucas opiniones tanquam ex
Fonte duxisse: aliisque, si in eo sit deinceps perstan-
dum, occasionem præbuisse, quibus ni occurram fie-
ri poterit, ut & ille novos errores hauriat, & cæteris
propinet. Nam qui semel negat infallibilem Papæ
in discernendo iudicium, consequens est eum illius
Decretis minimè obtemperaturum. Id & acci-
diffe Authori exemplis adductis confirmem, & ne
postea accidat, monendo occupabo.

Igitur in appendice, quam adversus me edidit in
Causa Jansenij non minus meum de Censura Pon-
tificis, quàm Pontificis de Propositionibus Janse-
nij

nij iudicium damnavit. Quod duobus modis ef-
 fecit. Altero sustinendo damnatas propositiones,
 affirmando in sensu Scholastico, & proprio veras
 & Catholicas esse : altero negando esse Jansenii,
 in eo quo damnatae sunt sensu. Qui sane erro-
 res sunt, quemadmodum nos in lituo nostro ejus
 Tubae opposito probavimus : ac idcirco monstra-
 re omittimus. Utrumque autem ex eo Fonte deduci
 constat, quia si sacra ei & Sancta Pontificia au-
 thoritas esset, non auderet ille Constitutionem
 Papae impugnare : tum negando Propositiones
 esse Jansenii, quod omnino Pontifex affirmabat,
 tum affirmando eas Catholicas, & sanas esse, si
 proprie sumerentur, nec in alienos sensus torque-
 rentur, perinde ac Pontifex torfisset, torquendo
 que damnasset. In utroque errasse compertum est.
 Et quidem in sustinendis Propositionibus Jansenii
 post expeditam Bullam, ac in Bulla ipsa eludenda
 & impugnanda gravius deliquisse nemo ambigat.
 Quod autem errarit negando, eas Propositiones
 esse Jansenij, satis jam tum constitit, & ego osten-
 di. Nunc vero manifeste apparet, post grave il-
 lud, & venerabile Episcoporum Galliae ea super
 re prolatum, publicatumque iudicium, quod
 ego non dubitem Iusti Concilii Decretum appel-
 lare, cum tot tamque clari doctrinam, & Pietate
 Patres Praeside Eminentissimo Cardinali Julio
 Mazzarini rite congregati censuerint, illas quinque
 Propositiones damnatas esse Jansenij, ac uti sunt
 damnatae, ab eo traditas fuisse. Cui nemo sine
 magna

magna temeritatis nota refragari possit. Ego certe cum vidi, tanquam oraculum é Cœlo lapsus accepi & veneratus sum.

Jam vero postquam recens hoc anno à sacra Romanæ inquisitionis Congregatione expedita est Sanctissimi Patris nostri Innocentij Papæ X. contra libellos Jansenii opinionibus faventes Constitutio, commentariolus iste Thomæ Angli adversus meam Censuram scriptus omnino proscribitur, cum in eum præcipue, quòd quinque illas Propositiones Jansenij damnatas defendat, fulmen illius Censuræ Inquisitoriae jaciatur. Acid ego certe in mea quam obtuli responsione fore prævideram, uti monui: nec dubito quin & quædam alia ejusdem hominis scripta cito damnentur, ut verus vates (etsi ei Celæno infelix videar) existam.

Venio ad aliud Thomæ Angli crimen, quod partim proditum evulgabo, partim occultum & obrutum prodam. Diu est quòd scio malè animatum esse Authorem in Religiosos viros, ac præcipue in Venerabiles Patres Societatis Jesu, qui cum ab omnibus Catholicis diligere colique maximè proter singularem doctrinæ, morumque probitatem debeant, eos tamen Author allatrare sæpe solet, & in invidiam allatrando vocare. Utitur ad id prætextu honesto defendendi Gratia dignitatem, perinde ac libertatis asserendæ studio à Jesuitis Patribus impugnetur. Mussat & ringitur ceu dentes velit infigere, & jam ultra progressus rodit Authore

chores societatis, quòd suspectam de Gratia opinionem sequantur. Id cum alias antea, tum maxime nuper egit, editâ contra me Appendice, in qua eos haud dubie carpit, meque fugillat, quod cum iis de damnandis Jansenij Propositionibus sentiens Semipelagianismum sapiam: quemadmodum in meo lituo palam feci, ubi calumnias iis mihi que impositas dilui. Nunc vero quoniam novo edito vernaculâ linguâ scripto libello manifestè ausus est Patres illos venerabiles criminari, & proditâ opellâ furtim cusâ, quæ inscribitur *Questio Theologico Historica* in qua disputationes habitæ super Molinæ doctrina coram Summo Pontifice Clemente VIII. fuerunt, & acta continentur, propriam de Gratia Societatis doctrinam calumniari, ceu in eo esset iudicio damnata, necesse erit nefariis ejus conatibus occurrere, & fictæ Calumniæ Clavam de manibus extorquere: cum præsertim hujusmodi opella nuperâ constitutione (cujus supra meminimus) ab Inquisitorum Romanæ Curia Sacra Congregatione nominatim proscripta sit. Erat autem æquum, ut quoniam Pontificiæ Sedis & Autoritatis Societas Jesu maximâ & acerrima Propugnatrix et vindex est, nos qui de propugnanda eadem Autoritate agimus, Societatem quoque à Calumnia vindicemus: cum tam conjuncta utriusque sit Causa, ut non possit una sine altera, aut defendi, aut oppugnari: quæ summa Societatis laus est eisdem habere cum Sede Romana & Amicos, & Inimicos: ut quicumque unam amet, &

ambas diligat ; & qui alteram oderit, ambas oderit. Id mihi legendo compertum, neminem qui Romanæ Sedi bellum hostis intulerit, non etiam bellum Societati huic Jesu Sanctissimæ intulisse.

Actam fuisse Romæ causam P. Molinæ, & coram Pontifice Clemente primo VIII. deinde Paulo V. agitatum, & sciunt omnes, & mihi constat, qui Madrittinovi Bastidam unum ex Patronis Molinæ, senem jam & à Societate dimissum : à quo ego illud accepi. An verò extent Acta illa disputando confecta : & ubi sint compertum non habeo. Illud memini me Anno 1648. Parisiis in comitatu Legati Lusitanici Extraordinarij Marchionis Nisensis audire, à Præside Sacræ Inquisitionis Barcinonensis ibi tum agente, qui cum Legato & mihi familiaris erat, & frequens usus, Exemplum idoneum illorum Actorum Summæ Fidei manuscriptum in Chartophylacio Inquisitionis servari. Cujus cum aliud exemplum Legatus postularet, promisit ille (quod erat in procinctu ad iter) cum Barcinonem pervenisset ad Legatum continuò missurum : quod præstare tamen aut noluit, aut non potuit : nec in Lusitaniam maturantibus, licuit, præsertim intercurrente bellorum turbine, per litteras exigere. Fidem tamen homini gravi, & exactæ ætatis, & insignis dignitatis adhibui. An verò illud Legitimum esset & incorruptum, id certè investigare non potui. Cum Londinum postea Anno 1652. Legatum Extraordinarium Comitem Penaguianum Cubiliarchum
comi-

comitatus venissem, incidi in quoddam exemplum hujus Disputationis typis mandatum Anno 1644. inscriptum, *Quæstio Theologica, Historica & Juris Pontificij* cujus expectatione jampridem ductus & tunc erectus omnibus lætitijs (ut cum Tullio dicam) incesi, Itaque avidissimè arripui, accuratissimè legi : sed non omnio acquievi. Deprehendi enim quædam in Authore affecti animi & præoccupati judicij signa, quæ illius Exempli fidem elevarunt. Per ea cum mentem Authoris indagassem, comperi cum aliarum partium à Societate esse : & suscepto studio Molinæ sententiam impugnare, suamque illi oppositam tueri, & confirmare.

Deinde persuadere mihi non poteram Sanctissimum Pontificem Clementem, dum præesset Causæ tam facile, tamque aperte in contrarias Molinæ partes iturum : & toties indignabundum commoti animi signa daturum : adeo ut in convitia quoque, & probra erumperet, quod apparet ex n. 10. 12. & 13. Præterea illa verba Generalis Societatis JESU ad Patrem Valentiam, relata n. 11. *Destruixisti Societatem*, omnino conficta sunt. Multa insuper Molinæ imponuntur, quæ ne somniavit quidem. Quid quòd Valentia Summo Theologo ineptæ & incitæ responsiones sæpe tribuuntur, quæ vel à rudi discipulo reddi non possent? Iam illa insignis est impostura ad concitandam invidiam Societati : Molinistas publicè Romæ sustinuisse, Non esse de Fide, *Clementem VIII. esse Pontificem. Et ipsum errare posse.* quod n. 9. habetur : quæ duæ sententia

tiæ maximè sunt à Societate alienæ. Certè ut illa est
 & egregiè pia & prudens, nec sentire illud posset:
 nec ut sentiret evulgare deberet, iis præsertim
 (quæ fingit author) formidolosis temporibus. Nec
 illi metus, quos n. 6. comminiscitur veri sunt.
 Unde enim Panicus ille terror? qui cogeret Mo-
 linæ librum *suspectum de hæresi agnoscere*, & *Sacro*
Inquisitionis Tribunali denuntiare, cum ejus antea
 & postea quidam doctrinam defenderint? Nimi-
 rum timebant Censores, quos ad disputationem
 provocabant. At, negabant stare se aut velle, aut pos-
 se Doctoris Angelici autoritate, id que facti sunt.
 Credam: si probetur Patres Jesuitas suam de Gratia
 & Prædestinatione sententiam Divo Thomæ non
 assignare, eumque illius authorem dicere. Imo
 novi nil tam illis persuasum esse, quàm se suæ doctri-
 næ Divum Thomam habere Patronum: adeo ut
 putent & scribant eum Thomistis ipsis ademisse,
 ac sibi vendicasse. Quo jure non disputo: tantùm
 refello, quod aiunt: testatos eos unquam fuisse se
 Divum Thomam reliquisse. Legat qui volet unum
 instar omnium Suarium cum alijs locis tum To-
 mo. 2. de gratia lib. 3. passim, ac imprimis cap.
 49. Tandem si Molinæ sententia tam facile con-
 victa & tam apertè damnata, quomodo ea po-
 stea tradita & defensa est à Lessio: nec contrae-
 am quicquam expressè aut statutum, aut vulgatum?
 videmus enim illius & legi librum, & sustineri do-
 ctinam: bellum que illud Scholasticum diremptum
 silentio imposito, cautoque ne alterutri alteris
 detra-

detraherent ; quod certè cum iis quæ in his actis commemorantur, minimè consentiunt,

Hac me moverant antea ad credendum illum libellum apocryphum esse : nuper autem lecto super hac ipsa re P. Annati judicio, quod paucis postquam hæc scripssissem diebus, oblato mihi à P. Antonio Barradio Societatis Jesu, viro docto & designato Lucitaniæ Provinciali, ejus ultimo contra Jansenium libello, expressum legi meam firmavi sententiam. Nunc tandem acceptâ Sacræ Romanæ Inquisitionis Censurâ illam opellam damnanante, id omnino mihi persuasi. Consilium vero mihi placuit meum, qui cum maxime à Molinæ sententijs de Gratia, placitis quæ dissentiam, quòd sint illa ab Augustini doctrina prorsus aliena, nunquam tamen ad ea impugnanda uti volui hujusce Constitutionis argumento, nec enim de illius fide constabat; non soleo autem in sententijs, aut oppugnan-dis, aut confirmandis, fluxis & incertis uti rationibus : quemadmodum Thomas Anglus, qui cum in hac constitutione magnum situm esse præsidium putet, subruì ac procidere repente admoto Romanæ autoritatis ariete sensit, & doluit. Quid autem ex hujusmodi disputatione habitæ Romæ adversus Molinam colligi possit (nam id ego conjecturis idoneis assequor) aliàs in libro, quem contra Arminium & Remonstrantes adorno, conjiciendo exponam.

Graviores multò sunt ij, quos circa Authoritatem Papæ in conferendis indulgentiis admittit errores

rores, qua de re quoniam ego latiùs, & copiosius singulari quæstione adversus eum scripturus sum: quam hic adornare jam cæperam, & subito discessu intermisi, in aliud tempus responsionem reservo. Ac secundo edito libro non eum modo, sed omnem etiam Heterodoxos illorum argumentis adductis suscepto studio refutabo.

Hoc est meum de *Authoritate Pontificis Romani* verum syncerum que *judicium*: quod ipsum ego, & cæteras meas quacunque de re *sententias, Ecclesiæ Romanæ Censuræ* subijcio.

FINIS.

ERRATA.

Pagi. 13. lin. 11. deprehendentur lege deprehenderentur. p. 27. l. 23.
 Saxam lege Saxeam. p. 30. l. 18. negant. lege negabant. p. 34. l. 6.
 ligatur & soluetur le. ligetur & solvatur. & l. 22. ad quod dele ad. p. 46. l. 11.
 suos le. suas. p. 90. l. 26. aliis le. aliis. p. 51. l. 3. omnes. le. id est omnes. p. 58.
 ac eius vicem. le. ac eius cuius vicem. p. 58. l. 24. esse. le. esset. p. 60. l. 23.
 graviteri. dele i. p. 64. l. 10. extra re. dele re. p. 66. li. 1. p. 82. videnius
 le. evidemus. 16. in. dele in. p. 83. l. 9. habui. lege haberi. p. 99. l. 13.
 nobis. le. vobis. p. 103. l. 24. consentientem. le. consensionem. p. 107. l. 1.
 Patris. le. Patres. p. 110. l. penult post Romani Pontificis adde. non con-
 firmatum. p. 149. l. 24. authorines. le. authoritatis. p. 151. l. 27. exercere à
 dele à. p. 154. l. 1. significaret. le. significare. p. 163. l. 9. judicem. le. ju-
 dicium. ib. A hore. le. Authore. ib. lin. penult. celebrando. le. celebrandi.
 p. 165. l. 5. Ecclesia. le. Ecclesia. p. 167. l. 9. custodiendum. le. custodiend-
 um ib. l. 10. nullam le. nullum. p. 168. l. 17. cupido. le. cupidi. p. 170. l. 6.
 probamus. le. probemus. ib. li. 20. à vobis le. nobis. p. 174. l. 5. 5. cui. le.
 cur. ib. l. 11. interiores per interiores. p. 180. l. 1. nulla. le. ulla. ib. l. 6.
 ac dele. p. 183. l. 11. facile le. falli p. 184. l. 4. admitteret. le. amitteret.
 p. 185. l. 6. cum dele cum. ib. li. 14. hic le. id. ib. l. 26. & le. sed. ib. l. 28.
 conjunctum. le. con iuncta. p. 196. l. 13. non dele non. p. 210. l. 9. capua. le.
 capita. ib. ignit. dele it. p. 212. l. 3. ando. le. adeo. p. 218. li. ult. cum.
 le. cum. p. 223. li. 3. alios. adde nō alios. p. 236. l. 27. Bellarmine, Tohre
 que. le. Bellarmini Toleri que.

